

Uradni list

Evropske unije

C 175

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 64

7. maj 2021

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

MNENJA

Odbor regij

143. plenarno zasedanje OR (na daljavo, Interactio), 17. 3. 2021–19. 3. 2021

2021/C 175/01	Mnenje Evropskega odbora regij – Nov pristop k pomorski strategiji za Atlantik – Akcijski načrt za atlantsko območje 2.0 – Posodobljen akcijski načrt za trajnostno, odporno in konkurenčno modro gospodarstvo na območju Atlantika v Evropski uniji	1
2021/C 175/02	Mnenje Evropskega odbora regij – Uresničitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 . .	6
2021/C 175/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Akcijski načrt za kritične surovine	10
2021/C 175/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Pregled trgovinske politike	17
2021/C 175/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj	23

III Pripravljalni akti

Odbor regij

143. plenarno zasedanje OR (na daljavo, Interactio), 17. 3. 2021–19. 3. 2021

2021/C 175/06	Mnenje Evropskega odbora regij – Novi pakt o migracijah in azilu	32
2021/C 175/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog uredbe o vzpostavitvi rezerve za prilagoditev na brexit . .	69
2021/C 175/08	Mnenje Evropskega odbora regij – Ustrezne minimalne plače v Evropski uniji	89

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

ODBOR REGIJ

143. PLENARNO ZASEDANJE OR (NA DALJAVO, INTERACTIO), 17. 3. 2021–19. 3. 2021**Mnenje Evropskega odbora regij – Nov pristop k pomorski strategiji za Atlantik – Akcijski načrt za atlantsko območje 2.0****Posodobljen akcijski načrt za trajnostno, odporno in konkurenčno modro gospodarstvo na območju Atlantika v Evropski uniji**

(2021/C 175/01)

Poročevalka:	Paula FERNÁNDEZ VIAÑA (ES/RENEW), ministrica za predsedstvo, notranje zadeve, pravosodje in zunanje zadeve v vladi avtonomne skupnosti, Kantabrija
---------------------	--

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Stebri in cilji akcijskega načrta za atlantsko območje

1. poudarja, da se atlantske regije soočajo z dvojno gospodarsko krizo. Krizi zaradi COVID-19 se bodo pridružile še neopredeljene posledice brexita za ribištvo, turizem, trgovino in promet. Drastično zmanjšanje mobilnosti, ki smo mu priča, še posebej vpliva na infrastrukturo, pomorske povezave, logistične verige in turistične dejavnosti;
2. zato poziva k blažitvenim ukrepom, ki bodo oblikovani posebej za atlantske obalne in pomorske regije, ter k upoštevanju izida pogajanj o brexitu in njegovega morebitnega vpliva na prihodnost pomorske strategije za Atlantik in njenega akcijskega načrta; v zvezi s tem izraža zaskrbljenost zaradi morebitnih posledic izstopa Združenega kraljestva za skupno ribiško politiko;
3. poudarja vlogo Atlantika kot takega pri blažitvi in obvladovanju podnebnih sprememb in potrebo po boljšem opazovanju, raziskavah in razumevanju delovanja oceanskega ekosistema ter po sodelovanju pri raziskavah;
4. poudarja, da so cilji in ukrepi štirih stebrov medsektorski in da bo njihovo uresničevanje odvisno od dobrega sodelovanja med različnimi službami Komisije, nacionalnimi organi upravljanja in koordinatorji projektov, pri tem pa opozarja, da bi bilo treba sedanje stebre, ki so sicer ustrezni, ponovno opredeliti, ker se je pri pregledu evropskih sektorskih politik pokazalo, da so pomanjkljivi in jih je treba ustrezno uskladiti s strategijo za Atlantik;

5. obžaluje, da v akcijski načrt za atlantsko območje niso vključene zelo pomembne dejavnosti na področju modrega gospodarstva, kot so pomorsko ladjedelništvo in pomorski prevoz, rekreativna plovba, z njimi povezane storitve in pomožna industrija ter trajnostne turistične dejavnosti, povezane z morskim okoljem, vključno z vodnimi športi, turističnim križarjenjem in trajektnimi prevozi, ter da ribištvo, nabiranje lupinarjev in akvakultura v njem nimajo posebnega mesta;

6. zato poziva, naj se slednji vključijo v letni akcijski načrt kot poseben steber, saj je oskrba z morskno hrano med prednostnimi nalogami evropskega zelenega dogovora. Poleg tega bi bilo treba vključiti tudi razvoj morskih ekosistemov in njihov potencial za večjo sekvenciacijo ogljika;

7. v zvezi s stebroma I in III, ki se nanašata na možne sektorje dejavnosti v modrem gospodarstvu (pristanišča in energija iz obnovljivih virov), meni, da zgolj opredelitev teh področij kot stebrov letnega akcijskega načrta omejuje področje njegove uporabe, saj ne omogoča vključitve drugih obstoječih in nastajajočih področij delovanja, ki so še posebej pomembna v atlantskih regijah;

8. zato predlaga, da se ta dva stebra povežeta v enega, ki bi se lahko imenoval Dejavnosti v modrem gospodarstvu kot gonilo trajnostnega razvoja obalnih območij, vseboval pa bi pet ciljev: pristanišča kot katalizatorji regionalnega ekosistema modrega gospodarstva, pristanišča kot inovacijska središča za vključevanje novih tehnoloških rešitev, izboljšanje in usklajevanje dejavnosti v zrelih sektorjih (ribištvo, promet, pomorska logistika itd.) s cilji trajnostnega razvoja, spodbujanje dejavnosti v nastajajočih sektorjih modre rasti, zlasti energije iz obnovljivih morskih virov, in digitalizacija dejavnosti modrega gospodarstva;

9. opozarja, da je povezljivost pristanišč in njihovih zaledij še eno ključno področje, in pozdravlja vključitev stebra, namenjenega atlantskim pristaniščem, v letni akcijski načrt. Nujno je treba odpraviti ozka grla v železniškem prometu in na povezovalnih cestah (zadnji del povezave), ki jih povzročajo težave z zmogljivostjo ali pretovarjanjem. Prav je, da je navedena vloga pristanišč kot vstopnih točk za trgovino na območju Atlantika in katalizatorjev za poslovne dejavnosti, prezrt pa je njihov bistveni pomen za ustvarjanje bogastva in delovnih mest v zaledju;

10. se zavzema za razširitev obsega pomorskih avtocest v Atlantskem oceanu, da se omogočijo nove povezave med pristanišči v celovitem omrežju TEN-T, in meni, da bi morala merila za vključitev evropskih pristanišč na splošno in posebej atlantskih pristanišč v omrežje TEN-T temeljiti na njihovem strateškem pomenu za EU in njena ozemlja; v zvezi s tem poudarja strateški pomen pomorskih avtocest za povezovanje Irske s celino po brexitu;

11. poziva, naj se v glavno omrežje TEN-T vključijo atlantska pristanišča, ki so strateško pomembna za strukturiranje evropskega prometnega sistema in vanj še niso vključena; poziva tudi k financiranju ukrepov, ki bodo omogočili razvoj pomorskih avtocest in izboljšanje storitev pomorskega prevoza na kratke razdalje kot trajnostnih in vključujočih prevoznih storitev na tem območju. Vlagati bi bilo treba tako v pristanišča kot v kopenske povezave, tudi v povezovalne ceste (zadnji del povezave), zlasti pa v posodabljanje in izboljšanje železniških prog, ki so bistvene za vzpostavitev trajnostnega prometnega omrežja in kohezijo obrobni območij;

12. podpira razvoj atlantske železniške avtoceste, železniških povezav s pristanišči ter pomembnih povezovalnih cest na zadnjem delu povezave med obstoječo infrastrukturo ter med koridorji TEN-T in drugimi linijami na atlantskem območju;

13. pozdravlja dejstvo, da se eden od stebrov novega letnega akcijskega načrta nanaša na energijo iz obnovljivih morskih virov, kjer imajo atlantske regije ogromen potencial in izkušnje; vendar obžaluje, da so se zaradi sedanje krize ustavile ključne naložbe v razvoj različnih oblik energije iz obnovljivih morskih virov, ki je za te regije prednostnega pomena;

14. meni, da bi morala strategija za Atlantik spodbujati projekte energije iz obnovljivih morskih virov v širšem smislu, vključno s spodbujanjem konkurenčne vrednostne verige ter predstavitev novih nastajajočih tehnologij, ki prispevajo k načrtovanju in usklajevanju prihodnjih proizvodnih sistemov;

15. glede na to, da obstajajo različne študije o izkoriščanju valov, tokov in vetra na območju Atlantika, predlaga, da se ti vključijo v zemljevid potencialnih virov, in poziva, naj se v okviru stebra III upošteva združljivost dejavnosti proizvodnje energije iz obnovljivih morskih virov ali na morju z že obstoječimi dejavnostmi, kot so ribolov, nabiranje lupinarjev in akvakultura, upoštevajo pa naj se tudi morski ekosistemi in biotska raznovrstnost;

16. kritizira dejstvo, da se noben steber ne nanaša na turizem in kulturno dediščino, ki oblikujeta identiteto evropskega atlantskega območja in dajeta pečat evropski celini;

Pristojnosti za spodbujanje modre rasti na ravni Evropske unije in programi financiranja

17. meni, da bi bilo treba oblikovati poseben gospodarski in proračunski instrument za strategijo za Atlantik, s katerim bi na privlačnejši način spodbujali njeno izvajanje in razvoj z njo povezanih ukrepov. Zaradi odločitve Združenega kraljestva, da izstopi iz Evropske unije, je še posebej pomembno, da se cilji strategije in letnega akcijskega načrta vključijo v večletni finančni okvir;

18. ponovno poudarja, da je bila kohezijska politika prek Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada najpomembnejše naložbeno orodje EU v zadnjem programskem obdobju. Celovito izkoriščanje kohezijske politike in možnosti financiranja iz Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja bodo bistvenega pomena za prihodnji uspeh projektov v okviru strategije za Atlantik. Poenostavitev evropskih strukturnih in investicijskih skladov bo povečala razpoložljivost sredstev za lokalne projekte;

19. opozarja, da je časovni okvir letnega akcijskega načrta zasnovan tako, da organe upravljanja držav članic in obalnih regij spodbuja k pripravi partnerskih sporazumov in programov za obdobje 2021–2027, ter da bo veliko ukrepov iz teh programov letnega akcijskega načrta prispevalo k doseganju podnebnih ciljev EU; je seznanjen z obstoječimi zamudami zaradi pandemije COVID-19 in poudarja, da morajo biti evropski strukturni in investicijski skladi ter nacionalni operativni programi na voljo in operativni na začetku programskega obdobja 2021–2027;

20. poudarja, da bo izvajanje letnega akcijskega načrta močno odvisno od javnih in zasebnih naložb. Poleg tega bi morali imeti vodilni projekti v okviru strategije za Atlantik pomembnejše mesto v programih EU;

21. glede na vse večje število razpoložljivih finančnih instrumentov poziva Evropsko komisijo, naj – če je le mogoče skupaj z Evropskim odborom regij – organizira informacijske kampanje za lokalne in regionalne oblasti o najboljših praksah za dostop do teh instrumentov in njihovo uporabo;

Modro gospodarstvo in pomen podatkov za njegov metodološki razvoj na lokalni in regionalni ravni

22. ugotavlja, da učinek modrega gospodarstva na regionalni in lokalni ravni še ni bil v celoti ocenjen, saj bi bilo treba razviti sistem kazalnikov, ki temeljijo na zanesljivih podatkih in merijo natančen učinek dejavnosti, ki so neposredno ali posredno odvisne od morja;

23. navaja, da v modrem gospodarstvu poleg že navedenih dejavnosti obstajajo tudi obsežne izkušnje na drugih področjih dejavnosti, kot so ladjedelništvo in ladijski promet, ustvarjanje struktur za proizvodnjo energije na morju ali razvoj biokomponent iz morskih naravnih elementov;

24. zaradi zapletenosti in precejšnjega obsega obstoječih virov priporoča sprejetje regionalnih strategij specializacije za metodološki razvoj modrega gospodarstva na lokalni in regionalni ravni, na podlagi katerih bi opredelili najprimernejše ukrepe;

25. predlaga, da Evropski odbor regij pripravi popis dejavnosti modrega gospodarstva v vseh svojih regijah in območjih ter tako oblikuje resničen zemljevid razvoja modrega gospodarstva v Evropski uniji, ki bi ga komisija NAT redno posodabljala ob pomoči posebnih predstavnikov iz vsake regije, da bi opredelili uspešne primere dobre prakse na tem področju;

Upravljanje na več ravneh na območju Atlantika

26. podpira novo strukturo upravljanja in novi okvir spremljanja ter predlaga vključitev posebnih časovnih načrtov ali mejnikov v posamezne cilje, da bi bili navedeni ukrepi konkretni;

27. meni, da bi bilo treba priznati pomen uporabe pristopa LEADER in njegovo podporo pri razvoju strategije za Atlantik, in sicer na podlagi strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, povezanega z lokalnimi akcijskimi skupinami za ribištvo, tj. posebnega instrumenta, povezanega z obalo ter njenimi gospodarskimi in socialnimi akterji, ki imajo izkušnje in znanje;

28. odločno zagovarja učinkovito upravljanje na več ravneh ob upoštevanju institucionalnega okvira vsake države članice in meni, da bi morala prenovljena pomorska strategija regijam omogočiti dejavno sodelovanje pri upravljanju Atlantika;

29. vztraja, da je treba uskladiti agende in cilje različnih procesov in politik EU, saj to, kar ni več prednostna naloga v neki agendi, ki se konča v določenem roku, pogosto postane prednostna naloga v agendi drugega procesa z drugačnim končnim rokom. Problem upravljanja izhaja iz razdrobljene strukture in pomanjkanja ustreznega usklajevanja ter točnih in posodobljenih informacij;

Sodelovanje na območju Atlantika

30. ugotavlja, da bo uresničitev ciljev in ukrepov štirih stebrov letnega akcijskega načrta, ki jih je predlagala Evropska komisija, kljub njihovim pomanjkljivostim imela pozitivne učinke in bo koristila atlantskim regijam, ter močno priporoča razširitev sodelovanja z njimi;

31. poziva k okrepitvi čezmejnega sodelovanja onkraj morskih meja in znotraj regij z oblikovanjem enostavnejših razpisov za čezmejne projekte ter krepitevijo programov Interreg in drugih proračunskih instrumentov;

32. opozarja, da so programi teritorialnega sodelovanja, v katerih sodelujejo atlantske regije, smiselno prispevali in bodo prispevali k doseganju ciljev novega letnega akcijskega načrta, ter poudarja, da bi bil lahko učinek večji, če bi v posebnem proračunskem okviru za pomorsko strategijo za Atlantik obstajali posebni razpisi za podporo čezmejnemu projektom z opredeljenimi cilji, ki ustrezajo načrtu, in s posebnimi kazalniki za merjenje, ki jih je enostavno upravljati;

33. ugotavlja, da je treba za izboljšanje sodelovanja izboljšati medsebojno razumevanje. Zato bi bilo zelo koristno, da bi sestavili seznam akterjev, težav in priložnosti, ki bi ga prejeli deležniki v vsaki državi ali regiji, ter da bi za različne sektorje modrega gospodarstva oblikovali smernice za ukrepanje ali tehnološke smernice v skladu s posebno specializacijo posamezne regije, pri tem pa spodbujali medsebojno sodelovanje in oblikovali skupne ponudbe brez ustvarjanja konkurence;

34. meni, da je treba za doseganje in krepitev čezmejnega sodelovanja ustvariti pogoje, ki bodo spodbujali sinergije in delo v večdisciplinarnih in večkulturnih skupinah, in sicer z usklajevanjem interesov in programov pri znanstvenih prednostnih nalogah ter instrumentih vodenja in upravljanja, spodbujanjem pravičnega sodelovanja med skupinami ljudi v različnih regijah, vzpostavitev enostavnih in stalnih mehanizmov financiranja, da bi se lahko izvajali ukrepi v realnem času, in spodbujanjem široke udeležbe družbe v njih, kar bi vse pripomoglo k njihovu uspehu;

35. opozarja, da veliko število vzporednih, vendar nepovezanih programov ustvarja zmedo in verjetnost, da javna sredstva ne bodo učinkovito uporabljena. Uskladiti je treba javno financiranje raziskav in inovacij, da bi čim bolj povečali skladnost in učinek naložb ter raziskovalcem omogočili kar največji izkoristek časa; poziva k združevanju regionalnih, nacionalnih in evropskih ukrepov ter podpore, da bi dosegli veliko večji učinek kot z več nepovezanimi programi in tako učinkovito prispevali k visoko zmogljivemu evropskemu raziskovalnemu prostoru na področju modrega gospodarstva;

36. meni, da sodelovanje ne bi smelo biti omejeno na pomorska in pristaniška vprašanja, temveč bi bilo treba upoštevati soodvisnost morja in kopnega ter pozornost nameniti blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (krožno gospodarstvo, trajnostna mobilnost, morski ekosistemi itd.);

37. poudarja, da mora sodelovanje temeljiti na strategijah pametne specializacije (S3) za atlantske regije in razvoju vodilnih projektov na področju pametne pomorske specializacije za Atlantik;
38. želi poudariti, da je v okviru okrevanja po pandemiji COVID-19 in v obdobju po brexitu sodelovanje na atlantskem območju še toliko bolj potrebno zaradi pričakovanega poslabšanja socialno-ekonomskih razmer, ki bo vplivalo na delovna mesta in modro rast, in posledic izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije ter končne opredelitve področja uporabe sklada za prilagoditev na brexit;
39. je zazrt v prihodnost in želi motnje, ki sta jih povzročila pandemija in brexit, obravnavati kot nekaj, kar lahko postane priložnost, če bodo naši ključni sektorji posodobili svoje tehnološke zmogljivosti; zato pozdravlja nove instrumente, ki lahko spodbudijo nove evropske vrednostne verige na podlagi prednostnih nalog regionalnih strategij pametne specializacije;
40. meni, da je glede na sklepe Sveta o izvajanju makroregionalnih strategij EU čas za oblikovanje in razvoj makroregionalne strategije za atlantski bazen, za katero je treba sprejeti poseben proračunski in izvedbeni okvir, ki bo prilagojen razmeram in možnostim;
41. meni, da je z oblikovanjem atlantske makroregije mogoče poglobiti sodelovanje, skupaj reševati pomorske in teritorialne izzive, izboljšati usklajevanje med regijami in državami članicami ter racionalizirati porabo sredstev;
42. meni, da bi bilo treba pomorski značaj makroregije dopolniti z inovacijskim potencialom, povezanim s področji pametne specializacije, ki so skupna atlantskim regijam, in spodbujati čezatlantsko sodelovanje, pri tem pa omogočiti sodelovanje najbolj oddaljenih regij, držav in tretjih regij po vzoru upravljanja alpske makroregije na več ravneh, v katerega so regije neposredno in dejavno vključene.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Uresničitev evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025

(2021/C 175/02)

Poročevalec:	Emil BOC (RO/EPP), župan, Cluj-Napoca
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 COM(2020) 625 final

POLITIČNA PRIPOROČILA**EVROPSKI ODBOR REGIJ**

1. opozarja, da je izobraževanje osnovnega pomena za skladen razvoj lokalnih in regionalnih skupnosti, zlasti v novih razmerah, kjer predstavlja ključni strateški dejavnik pri izgradnji gospodarstva, temelječega na znanju. Izobraževanje bistveno vpliva tudi na druga področja, ki so pomembna za lokalne in regionalne skupnosti, kot so beg ali priliv možganov, socialna kohezija, izvajanje strategij pametne specializacije, digitalna preobrazba, (tehnološke in socialne) inovacije, zelene skupnosti ter sodelovanje med akademskim svetom in drugimi sektorji. Je pomemben dejavnik pri krepitvi odpornosti skupnosti, saj jim omogoča lažje spopadanje z gospodarskimi in drugimi krizami ter prilagajanje novim potrebam in razmeram. Na lokalni in regionalni ravni je treba spodbujanje izobraževanja in usposabljanja obravnavati kot pomembno naložbo v našo prihodnost;
2. meni, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri uspehu projekta evropskega izobraževalnega prostora, saj imajo neposredne in pomembne vezi s skupnostmi, znotraj katerih je treba izvajati izobraževalne politike, opredeljene na evropski ravni, in na katere imajo te politike neposreden učinek. Lokalne in regionalne oblasti so odgovorne za izvajanje 70 % zakonodaje EU. Izobraževanje poteka na lokalni ravni in s tega vidika morata biti v skladu z načelom aktivne subsidiarnosti lokalna in regionalna raven vključeni v načrte enako kot nacionalna in evropska raven ter od vsega začetka sodelovati v postopkih odločanja. Seveda je treba na tem ključnem področju vzpostaviti tudi strukturirano in redno sodelovanje med Komisijo in OR;
3. poudarja, da je treba strateške cilje evropskega izobraževalnega prostora kar najbolj povezati z jasnimi in prepoznavnimi finančnimi viri, ki so na voljo lokalnim in regionalnim oblastem;
4. meni, da bi morali biti ključni cilji evropskega izobraževalnega prostora uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, prizadevanje za okoljsko trajnost in krepitev evropske, nacionalne in regionalne identitete;
5. poudarja, da je treba razviti načrt ter letne mejnike in kazalnike, da bi lahko ocenili napredek pri izvajanju ciljev evropskega izobraževalnega prostora na evropski, nacionalni in po potrebi regionalni in lokalni ravni. Podpreti je treba oceno trenutnega stanja na lokalni in regionalni ravni ter na podlagi tega opredeliti cilje in sistem podpore;
6. opozarja, da je treba na evropski ravni opraviti resno razpravo o pristojnostih lokalnih in regionalnih oblasti pri oblikovanju evropskega izobraževalnega prostora, saj se te na področju izobraževanja med državami članicami zelo razlikujejo. Nujno jih je treba povezati s strategijami in ukrepi nacionalnih vlad. Vsa mesta, občine in regije morajo v svoje strategije vključiti ključne izobraževalne cilje, povezane z nacionalnimi in evropskimi cilji;

7. ugotavlja, da so vprašanja in izzivi na področju izobraževanja sicer skupni, vendar se orodja in viri, ki so na voljo lokalnim in regionalnim oblastem, razlikujejo. Poleg tega te oblasti nimajo enakih upravnih zmogljivosti, kar neposredno vpliva na njihove možnosti za uspeh pri oblikovanju in izvajanju različnih strategij in politik na področju izobraževanja. Bistveno je opredeliti regionalne potrebe po izobraževanju in spodbujati posebne politike na tem področju, pri tem pa upoštevati lokalne razmere. V zvezi s tem je pomembno razviti orodja, prek katerih se bodo lokalne in regionalne oblasti lahko zgledovale po dobrih praksah drugih lokalnih skupnosti v EU. Razvoj vseevropskega sistema za opredelitev razpoložljivih virov v vsaki regiji posebej, da se omogoči njihova prožna in učinkovita uporaba, bo prispeval k uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora. Za zagotavljanje izobraževalnih storitev in preprečevanje podvajanja na tem področju je bistveno sodelovanje. Komisija bi morala ta pristop podpreti in zagotoviti, da se vse ovire za sodelovanje odstranijo z dejavnim razvojem in spodbujanjem prožnega, dostopnega in uporabniku prijaznega okvira za sodelovanje;

8. meni, da je treba zmanjšati sedanje razlike v izobraževanju med oddaljenimi, podeželskimi in mestnimi območji, regionalne razlike ter razlike med različnimi ravni izobraževanja (osnovno, srednješolsko in visokošolsko) in med različnimi izobraževalnimi ustanovami. Razlike prispevajo k trdovratnim neenakostim pri dostopu do izobraževanja, uspešnemu zaključku izobraževanja in dolgoročnih rezultatih, zlasti pri vključevanju na trg dela in možnostih za iskanje dobro plačane zaposlitve;

9. ugotavlja, da potrebujemo usklajen pristop med različnimi programi in načini financiranja izobraževanja in usposabljanja, ki jih ponuja Evropska unija. Za nov pristop je poleg programa Erasmus+ potrebno povezovanje dodatnih instrumentov, kot so Obzorje Evropa in strukturni skladi. Pristop mora biti vključujoč, vsi instrumenti EU pa morajo podpirati regije in lokalne skupnosti pri prožnem in nemotenem procesu preoblikovanja, ki bo prilagojen obstoječim razlikam ter zagotavljal sinergije in preprečeval podvajanje na področju izobraževanja in učenja (tako za učence kot za učitelje);

10. poudarja, da je spoštovanje načela, v skladu s katerim nihče ne sme biti prezrt, temeljnega pomena. Slaba kakovost izobraževanja je pogosto povezana z revščino posameznikov in njihovim pomanjkanjem sredstev. S še vedno neustrezno podporo izobraževanju ustvarjamo začaran krog, v katerem slaba uspešnost ter nezadostna znanja in spretnosti preprečujejo rast lokalnega gospodarstva in povzročajo še večje pomanjkanje ustreznih virov. Bistveno je, da strategija in operativni programi upoštevajo tudi državljane brez sredstev in druge prikrajšane osebe, katerim izobraževanje predstavlja eno od redkih priložnosti za izhod iz revščine;

11. poudarja še, da je slaba izobrazba povezana tudi z ovirami pri dostopu do izobraževanja zaradi diskriminacije, med drugim na podlagi spola, rase ali narodnosti, veroizpovedi ali prepričanja, invalidnosti ali spolne usmerjenosti. Zato je bistveno, da se vsem zagotovi vključujoče in enakopravno izobraževanje in sprejmejo ustrezni ukrepi za boj proti rasizmu in diskriminaciji v izobraževalnih ustanovah;

12. meni, da je treba po krizi zaradi COVID-19 upoštevati nekatere pomembne izkušnje na področju izobraževanja na ravni lokalnih in regionalnih skupnosti. Kriza je močno vplivala na izobraževanje v lokalnih in regionalnih skupnostih in jih prisilila k reševanju velikih izzivov, kot so krizno upravljanje, ekonomska in socialna odpornost, uporaba tehnologije v izobraževanju, prilagajanje človeških virov novim razmeram, potreba po sodelovanju ter potreba po zagotavljanju kakovostnega in vključujočega izobraževanja. Na ravni izobraževalnega procesa so bili izzivi naslednji: digitalna preobrazba in prehod, nove pedagoške metode, ustvarjanje ozračja varnosti in dobrega počutja učencev in učiteljev ter ohranjanje in preobrazba mobilnosti (učencev in učiteljev). Pomembno je opredeliti izzive, s katerimi se sooča sistem, in spremembe, s katerimi bi izobraževalni sistemi v prihodnosti postali odporni na podobne razmere. Odpornost izobraževalnih sistemov mora biti prednostna naloga pri sodelovanju na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi z uporabo inovacij v izobraževanju in novih tehnologij (npr. umetna inteligenca, superračunalniki/superračunalništvo in kibernetska varnost). Pomembno je, da se tudi ob upoštevanju družbenih, etničnih in regionalnih razlik in izzivov vsem skupnostim zagotovi enak dostop do digitalnega izobraževanja, vključno z opremo, viri in digitalnimi izobraževalnimi vsebinami;

13. poudarja, da sta spodbujanje učiteljskega poklica (tudi v finančnem smislu) in s tem povezan neprestan razvoj motiviranih in usposobljenih človeških virov ključna dejavnika za uresničitev evropskega izobraževalnega prostora. Brez popolnega razumevanja temeljne vloge učiteljev je nemogoče oblikovati uspešno izobraževalno strategijo. Naložbe v dejavnosti, kot so usposabljanje učiteljev, učinkoviti postopki za izbor, zaposlovanje in ocenjevanje učiteljev ali povečanje privlačnosti učiteljskega poklica, zlasti na podeželskih območjih, so bistvene za ohranjanje kakovosti in konkurenčnosti izobraževalnih sistemov držav članic ter krepitev vodilne vloge EU v svetu;

14. poudarja, da je vedno bolj pomembno graditi strateška partnerstva med lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter univerzami na njihovih ozemljih, saj so slednje osrednji akterji na področju „kvadrata znanja“, ki združuje izobraževanje, raziskave, inovacije in koristi za družbo. Vloga univerz pri razvoju odpornih lokalnih skupnosti in regij je bistvenega pomena. Univerzitetno izobraževanje lahko spodbudi „priliv in kroženje možganov“ ter Evropi pomaga pritegniti visokokakovostne mednarodne človeške vire. Na področju univerzitetnega izobraževanja so predlagane reforme na ravni EU obsežne, med njimi pobuda za evropske univerze, mobilnost študentov, pobuda za evropsko študentsko izkaznico, spremljanje zaposlovanja diplomantov in vzajemno priznavanje visokošolskih diplom. Lokalne in regionalne oblasti morajo biti sposobne razvijati strateška partnerstva z univerzami in prispevati k temu procesu preoblikovanja;

15. poudarja tesno povezavo med evropskim izobraževalnim prostorom in evropskim raziskovalnim prostorom in poziva k „nove[mu] pristop[u] za evropski izobraževalni in raziskovalni prostor; opozarja na potrebo po medsektorskem pristopu k tem vprašanjem, zlasti v povezavi z regionalnimi politikami“⁽¹⁾;

16. opozarja na pomen vzajemnega priznavanja spričeval o visokošolskem in srednješolskem izobraževanju ter usposabljanju med državami članicami. To je potrebno, če želimo doseči napredek, in bi moralo po možnosti temeljiti na pričakovanih učnih rezultatih v skladu z evropskim ogrođjem kvalifikacij;

17. ugotavlja, da je pomembno razviti prožne učne načrte, ki se bodo osredotočali na znanja in spretnosti ter ustvarili odprte izobraževalne vire, prilagojene procesu učenja, podprtega s tehnologijo; meni tudi, da bi lahko s prilagodljivimi učnimi načrti upoštevali lokalne in regionalne posebnosti, in sicer z obravnavanjem vprašanj in razvojem znanj in spretnosti v skladu z dejanskimi razmerami in potrebami/izzivi vsake skupnosti in regije posebej;

18. meni, da je bistveno opredeliti in spodbujati primere uspešnega izvajanja ciljev evropskega izobraževalnega prostora na lokalni in regionalni ravni. Analiza in razširjanje najboljših praks lahko okrepi dodano vrednost ukrepov lokalnih in regionalnih oblasti v državah članicah;

19. meni, da je treba spremeniti prednostne naloge pri razvoju izobraževalne infrastrukture na lokalni ravni, in ugotavlja, da bodo lokalne in regionalne oblasti podprle prehod na sodobno, funkcionalno, digitalno in zeleno izobraževalno infrastrukturo v svojih skupnostih. Poudarek bi moral biti na zamenjavi togih izobraževalnih struktur s prožnimi modeli, s katerimi bi premagali formalne ovire, tako med institucijami kot med ravnmi izobraževanja;

20. ugotavlja, da je izobraževanje ključni dejavnik pri spreminjanju gospodarskega modela na lokalni in regionalni ravni (tj. prehod na zeleno gospodarstvo, ki temelji na znanju in digitalni preobrazbi). Sočasni zeleni in digitalni prehod je treba vključiti v vse izobraževalne procese in medsektorske cilje na področju izobraževanja in usposabljanja;

21. pozdravlja začetek delovanja izobraževalne koalicije za podnebje v podporo izvajanju evropskega podnebne pakta in izraža pripravljenost za tesno sodelovanje v tej vodilni pobudi evropskega izobraževalnega prostora, da bi dosegli pravičen, okolju prijazen in digitalni družbeni prehod za vse;

22. poziva Evropsko komisijo, naj v izobraževalno koalicijo za podnebje vključi regije in lokalne skupnosti ter pobude, kot je Svetovna konvencija županov za podnebje in energijo, da bi zagotovili povezavo med pobudami od spodaj navzgor in ukrepi na ravni EU ter podprli zaveze in konkretne ukrepe za trajnostno ravnanje po vsej EU;

23. meni, da bi bilo treba več pozornosti nameniti življenjskim veščinam in prečnim kompetencam, da bi povečali sposobnost evropskih državljanov pri njihovem prilagajanju na dinamični in nenehno spreminjajoči se trg dela;

24. poudarja, da je treba izboljšati kakovost izobraževanja na lokalni in regionalni ravni, saj je to dejavnik, ki lahko znatno omeji pojav bega možganov, in opozarja na pomen podpore, ki jo Komisija in Evropska unija namenjata boju proti begu možganov in njegovo preobrazbo v kroženje možganov;

⁽¹⁾ Mnenje OR Novi evropski raziskovalni prostor za raziskave in inovacije (UL C 106, 26.3.2021, str. 31).

25. meni, da morajo lokalne in regionalne oblasti nujno kar najbolj podpirati digitalno izobraževanje in vključevanje učencev/šolencev ter državljanov in javnih uslužbencev (v povezavi z novim akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje, ki ga spodbuja Komisija);
26. opozarja, da je treba izboljšati kakovost izobraževalnih procesov na področjih, kot so razvoj osnovnih znanj, medkulturnost, učenje tujih jezikov ter kulturna in jezikovna raznolikost, ter zagotoviti, da prikrajšani otroci pridobijo tudi spretnosti, ki jih drugi otroci pridobijo doma;
27. ocenjuje, da lahko lokalne in regionalne oblasti v sodelovanju z ustanovami za formalno in neformalno izobraževanje ter usposabljanje ponudijo zelo nujne programe vseživljenjskega učenja za izpopolnjevanje in preusposabljanje, da bodo ljudje med zelenim in digitalnim prehodom lahko ostali dejavni na hitro spreminjajočem se trgu dela in drugih področjih življenja oziroma se bodo lahko vanje ponovno vključili. Tovrstni programi so lahko tudi prilagojeni potrebam posebnih skupin, kot so starejši, da bi izboljšali kakovost življenja ter splošno raven zadovoljstva in vključevanja teh skupin. Univerze bi lahko oziroma bi morale postati tudi glavni partnerji lokalnih in regionalnih oblasti pri razvoju in izvajanju inovativnih programov za lokalne akterje, odvisno od lokalnih in regionalnih posebnosti;
28. spodbuja lokalne oblasti in regije, naj podprejo univerze, središča za poklicno usposabljanje in druge organizacije, ki izvajajo programe Erasmus+, da bi spodbudili mobilnost študentov ter tudi mobilnost mladih podjetnikov in prostovoljcev v državah članicah;
29. ugotavlja, kako pomembno je, da lokalne in regionalne oblasti spodbujajo varno okolje za vse otroke v šolah, tj. okolje brez nasilja, ustrahovanja, nadlegovanja, zlonamernega govora, dezinformacij in vsakršnih oblik diskriminacije;
30. poudarja pomen ukrepov lokalnih in regionalnih oblasti, s katerimi bi postalo izobraževanje na vseh ravneh dostopnejše invalidom ali pripadnikom ranljivih skupin;
31. poudarja, kako pomembno je, da lokalne in regionalne oblasti prek izobraževalnih ustanov spodbujajo razvoj vedenj in spretnosti državljanov v okviru zelenega in digitalnega prehoda ter mobilnost učiteljev in učencev/šolencev v nacionalnih in mednarodnih partnerstvih z drugimi skupnostmi. Takšna mobilnost je lahko podlaga za prenos znanja in izkušenj za razvoj in izvajanje učinkovitih izobraževalnih strategij. Iz študije OECD o poučevanju in učenju (TALIS, 2018) je razvidno, da veliko učiteljev čuti potrebo po razvoju posebnih znanj in spretnosti za poučevanje v okoljih, ki vključujejo učence s posebnimi potrebami, uporabo digitalnih tehnologij ter poučevanje večjezičnih in večkulturnih razredov;
32. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da s partnerstvi med javnim, zasebnim in neprofitnim sektorjem okrepijo zmogljivosti univerz pri izobraževalnih programih, ki se osredotočajo na napredna digitalna znanja in spretnosti, kot so napredne tehnologije (umetna inteligenca, kibernetska varnost in visokozmogljivostno računalništvo);
33. ugotavlja, da bi morale lokalne in regionalne oblasti v državah članicah spodbujati ustanavljanje nadnacionalnih izobraževalnih centrov v večjih univerzitetnih mestih v EU, da bi omogočili razvoj dobrih praks in javnih politik na področju mobilnosti študentov in učiteljev ter digitalno preobrazbo izobraževalnih procesov.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Akcijski načrt za kritične surovine

(2021/C 175/03)

Poročevalka:	Isolde RIES (DE/PES) prva podpredsednica deželnega zbora, Posarje
Referenčni dokument:	COM(2020) 474 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošna priporočila

1. poudarja, da sodobne družbe in gospodarstva dolgoročno ne morejo delovati brez zanesljive, varne, konkurenčne in okolju prijazne oskrbe s surovinami. Kritične surovine so v tem kontekstu tiste surovine, ki so bistvenega gospodarskega pomena, vendar zanje v Evropski uniji trenutno ni zanesljive in stalne oskrbe iz domačih virov;
2. meni, da EU potrebuje močno industrijsko bazo, ki je zaradi zavez glede prehoda na nizkoogljično gospodarstvo in vse večje digitalizacije močno odvisna od zadostne oskrbe s surovinami ter njihove učinkovite uporabe in recikliranja;
3. opozarja, da se bo glede na študijo Evropske komisije⁽¹⁾, ki temelji na trenutno razpoložljivih informacijah, povpraševanje po kritičnih surovinah za strateške tehnologije in sektorje do leta 2030 oziroma 2050 močno povečalo in da bo EU leta 2030 na primer za baterije za električna vozila in shranjevanje električne energije potrebovala do 18-krat več litija in petkrat več kobalta kot danes, leta 2050 pa skoraj 60-krat več litija in 15-krat več kobalta kot danes;
4. opozarja, da se v svetovnem merilu v EU pridobi oziroma proizvede manj kot 5 % kritičnih surovin, medtem ko poraba kritičnih surovin v industriji EU znaša približno 20 % svetovne porabe. EU je še zlasti odvisna od uvoza kritičnih surovin, ki so ključne za prihodnje tehnologije in, kot na primer redke kovine in elementi, pomembne za inovativno tehnično uporabo. Potrebne so torej v proizvodnji in pri ustvarjanju vrednosti na tistih področjih, na katerih želi evropsko gospodarstvo prevzeti vodilno vlogo v svetovnem merilu. To na primer velja za uporabo surovin v okviru evropskega zelenega dogovora za prehod na varno, čisto in cenovno dostopno oskrbo z energijo iz obnovljivih virov na poti k čistemu in bolj krožnemu gospodarstvu in tudi za njihovo uporabo pri mobilnosti in gradnji, ki sta gospodarnejši z energijo in viri;
5. ugotavlja, da sektor surovin v EU zagotavlja približno 350 000 delovnih mest in da je več kot 30 milijonov delovnih mest v predelovalnih industrijskih panogah, ki so nižje v proizvodni verigi, odvisnih od zanesljivega in nediskriminatornega dostopa do surovin;
6. poudarja, da je med drugim tudi kriza zaradi COVID-19 pokazala, da je Evropa preveč odvisna od dobaviteljev kritičnih surovin iz tretjih držav in da lahko motnje v oskrbi negativno vplivajo na industrijske vrednostne verige in druge sektorje;

⁽¹⁾ Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU – A Foresight Study (Kritične surovine za strateške tehnologije in sektorje v EU – prognozična študija), <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42881>.

Vpliv na industrijo

7. poudarja, da je treba pri dobavi kritičnih surovin preprečevati preveliko odvisnost od držav, ki niso članice EU, in povečati odpornost kritičnih dobavnih verig, da bi zagotovili zanesljivo oskrbo z energijo, energetskega prehoda in prehoda na digitalno gospodarstvo;

8. opozarja, da so kritične surovine potrebne zlasti v številnih evropskih ključnih industrijah in industrijah prihodnosti, kot so avtomobilska, jeklarska in letalska industrija, sektor IT, zdravstvo in sektor obnovljivih virov energije. Zaradi inovativnih proizvodov, novih tehnologij, kot je električna mobilnost, digitalizacije, industrije 4.0 in energetskega prehoda se potrebe po surovinah spreminjajo in povečujejo. Povpraševanje po surovinah se bo po vsem svetu povečevalo tudi zaradi rasti prebivalstva, industrializacije in postopnega razogljičenja prometnega in energetskega sektorja;

9. poudarja, da so pravičen in nediskriminatoren dostop do surovin, zanesljiva oskrba s surovinami ter stabilne in predvidljive cene surovin ključnega pomena za razvojne priložnosti, konkurenčnost evropske industrije ter malih in srednjih podjetij, inovacije in ohranitev industrije v EU;

10. je prepričan, da je za zagotovitev trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter zmanjšanje odvisnosti od tretjih strani oziroma uvoza surovin potreben bolj strateški pristop; poudarja, da moramo v ta namen razviti raznolike vrednostne verige, zmanjšati odvisnost od surovin, okrepiti krožno gospodarstvo, spodbujati inovacije za alternative ter zagotavljati okolju prijazne in družbeno odgovorne enake konkurenčne pogoje na svetovnem trgu;

11. pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija predstavila akcijski načrt za kritične surovine in prvo poročilo o strateškem predvidevanju, v katerem je odvisnost EU od uvoza kritičnih surovin opredeljena kot strateška pomanjkljivost;

12. podpira cilje iz akcijskega načrta, ki vključujejo razvoj odpornih industrijskih vrednostnih verig v EU, zmanjšanje odvisnosti od kritičnih surovin s krožno rabo virov, trajnostnimi proizvodi in inovacijami, povečanje pridobivanja surovin znotraj EU, diverzifikacijo nabave iz tretjih držav in odpravo izkrivljanja mednarodne trgovine v skladu s pravili STO;

13. poudarja, da so regije v različnem obsegu odvisne od kritičnih surovin; zato poziva, naj se opredelijo regionalne odvisnosti od teh surovin in na tej podlagi določijo regionalni ukrepi, ki so nujni za izgradnjo trajnostnih in inovativnih vrednostnih verig;

14. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti v okviru akcijskega načrta bistvena raven pri doseganju družbene podpore za strateške cilje EU glede surovin in podpore za industrijske projekte;

15. se v zvezi z morebitno razširitvijo področja uporabe meril EU za taksonomijo na doslej nezajete gospodarske sektorje zavzema za to, da bi merila glede izkopavanja, pridobivanja in predelave surovin temeljila na oceni življenjskega cikla s stalnim recikliranjem virov (pristop „od zibelke do zibelke“) in socialno-ekonomskih vidikih. Poleg tega je treba pri ocenjevanju podjetja razlikovati med naložbami v obstoječe proizvodne obrate in nove obrate, s čimer se prepreči, da bi se le malo naložb ocenilo za trajnostne in bi s tem narasli stroški financiranja za nujno preobrazbo gospodarstva;

Zagotavljanje industrijskih vrednostnih verig v EU

16. poziva, naj se vrzeli in pomanjkljivosti v obstoječih verigah oskrbe s surovinami obravnavajo z bolj strateškim pristopom. Smiselno je na primer ustrezno skladiščenje, da se preprečijo nepričakovane motnje v proizvodnji in oskrbi. V primeru motenj so potrebni tudi alternativni viri oskrbe ter tesnejša partnerstva med akterji v sektorju kritičnih surovin in uporabniškimi sektorji nižje v prodajni verigi, ki spodbudijo naložbe v strateški razvoj;

17. pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija s sedanjim seznamom kritičnih surovin ponovno potrdila, da je koksni premog ena najpomembnejših surovin v jeklarstvu; poudarja, da ostaja ta surovina nepogrešljiva za jeklarsko industrijo, dokler ne bo mogoče v velikem obsegu uporabljati tehnološko in ekonomsko izvedljivih alternativ; prav tako poziva Evropsko komisijo, naj glede na razvoj metalurgije z vodikom preuči možnosti za morebitno vključitev železovih briketov, pridobljenih iz vročega železa (*hot briquetted iron – HBI*), in neposredno reduciranega železa (*direct reduced iron – DRI*) na seznam kritičnih surovin EU;

18. podpira industrijska zavezništva, kot je evropsko zavezništvo za baterije, katerega cilj je spodbuditi obsežne javne in zasebne naložbe, ki bodo omogočile zadovoljitev velikega dela potreb po litiju v Evropi, kolikor je to mogoče; poleg tega poziva k podpori v prihodnost usmerjenih zavezništev za primarno industrijo;

19. podpira zlasti novo evropsko zavezništvo za surovine, katerega cilj je okrepiti odpornost EU vzdolž vrednostne verige redkih zemelj in magnetov; pozdravlja dejstvo, da je to zavezništvo odprto za vse zadevne deležnike, med katerimi so tudi regije, in da je bil Odbor regij povabljen na njegovo otvoritev⁽²⁾;

20. pozitivno ocenjuje nedavno napoved Evropske investicijske banke, da bo finančno podprla projekte za zagotovitev oskrbe s kritičnimi surovinami, potrebnimi za nizkoogljične procese v EU;

21. poziva, naj se zagotovi, da ti projekti ne bodo izkrivljali konkurence, da bodo gospodarni z viri, trajnostni in da bodo prispevali k strateški odpornosti EU;

Recikliranje in nadomeščanje surovin

22. ugotavlja, da se v Evropi lastne kritične surovine ne uporabljajo dovolj in da države članice EU trenutno še nimajo zadostnih zmogljivosti za predelavo, recikliranje, rafiniranje in ločevanje;

23. poudarja, da mora prehod na gospodarstvo, ki je gospodarno z viri, temeljiti predvsem na manjši porabi, preprečevanju nastajanja odpadkov in recikliranju; poziva k preglednemu in ustreznemu obveščanju potrošnikov o stanju surovin v naši družbi izobilja in potrate ter tudi o tržnih pogojih, ki veljajo za industrijo recikliranja. Vendar pa imajo potrošniki le posredno vlogo pri spodbujanju izdelkov, ki jih je mogoče reciklirati, in pri zmanjševanju potrošnje. Glavno vlogo imajo predvsem proizvajalci, ki morajo prevzeti odgovornost in zagotoviti, da izdelki, proizvedeni v EU, izpolnjujejo določene zahteve. Ustrezne zahteve morajo seveda veljati tudi za izdelke, ki se uvažajo na notranji trg;

24. poudarja pomen uporabnih in praktičnih raziskav ter razvoja na področju pridobivanja in učinkovite uporabe surovin;

25. poziva k večji in trajni podpori za raziskave in razvoj na področju pridobivanja surovin in krožnega gospodarstva v celoti, vključno z metalurgijo kot ključnim omogočiteljem dejavnosti; opozarja, da bi morala biti pri razvoju novih materialov njihova primernost za recikliranje v prihodnosti vedno merilo za financiranje raziskav;

26. poudarja, da bi si morali pri tem tudi prizadevati, da bi se s trajnostno (okoljsko primerno) zasnovano znatno podaljšala življenjska doba in izboljšala možnost popravila izdelkov, za izdelavo katerih so potrebne kritične surovine, in da se kritične surovine nadomestijo z dostopnejšimi materiali, zlasti kadar njihovo življenjsko dobo omejujeta tehnološki napredek in načrtovana zastarelost; poziva, naj se za proizvode, ki vsebujejo kritične surovine, med zahteve za oznako CE vključijo ambiciozna merila glede možnosti recikliranja;

⁽²⁾ Spletišče evropskega zavezništva za surovine in pristopni obrazec: <https://erma.eu/about-us/join-erma/>.

27. opozarja, da se lahko v ta namen uporabijo program Obzorje Evropa, Evropski sklad za regionalni razvoj ter nacionalni raziskovalni in razvojni programi. V tem okviru je bila na primer zasnovana strateška agenda za raziskave in inovacije za evropsko krožno gospodarstvo (*CICERONE, Circular economy platform for European priorities strategic agenda*), evropske rudarske in metalurške regije pa so lahko s pomočjo projekta MIREU (*Mining and Metallurgy Regions*) razvile svoje mrežno povezovanje ter se dodatno osredotočile na krepitev in prednostno obravnavo zagotavljanja surovin;

28. meni, da bi bilo treba potrošnike ves čas seznanjati z zunanjimi učinki pogostega nakupovanja oziroma nadomeščanja cenejših in manj kakovostnih gospodinjskih aparatov. S postopno vrnitvijo h kulturi servisiranja in popravil bi lahko ustvarili nova delovna mesta, ki jih ni mogoče preseliti v tujino;

29. ugotavlja, da se v Evropi za izrazom „odpadki“ pogosto skrivajo dragoceni viri in kritične surovine; v zvezi s tem opozarja na svoje nedavno sprejeto mnenje Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo ⁽³⁾;

30. poudarja, da bi bilo treba reciklirane materiale precej več uporabljati, da se zmanjša raba primarnih in kritičnih surovin; poziva Evropsko komisijo, naj preuči merila, ki bi bila skladna s pravili konkurence in bi določala, da bi morali novi proizvodi, kjer je mogoče, vsebovati znaten delež recikliranih materialov, ter priporoča, da se ta merila upoštevajo pri pristopu h ključnim vrednostnim verigam izdelkov ⁽⁴⁾;

31. poziva, naj se preuči pridobivanje kritičnih surovin iz komunalnih odpadkov z vidika izvedljivosti in ekonomske upravičenosti ter naj se uporaba te prakse razširi, kjer je to tehnično in gospodarsko smotno. Zlasti surovine, ki so potrebne za energijo iz obnovljivih virov ali inovativno tehnično uporabo, kot so redke zemlje, galij ali indij, se ne reciklirajo ali pa se reciklirajo le v manjšem obsegu, saj je bilo recikliranje doslej razmeroma drago in tehnično zapleteno. Opozoriti je treba tudi na pomen spodbujanja učinkovitega ustvarjanja energije v povezavi s pridobivanjem kovin in soli iz odpadkov, ki jih ni mogoče drugače predelati zaradi nečistoč, iztrošenosti materiala ali prisotnosti kompleksnih materialov; zato poziva Evropsko unijo, države članice, regije s svojimi javnimi raziskovalnimi ustanovami in podjetja, naj opravijo več raziskav na tem področju in omogočijo izkoriščanje rezultatov, da bi preprečili odlaganje dragocenih surovin kot odpadkov;

32. ugotavlja, da se velike količine odpadkov in ostankov izvažajo, čeprav bi jih v EU lahko morda reciklirali v sekundarne surovine; zato poziva k znatni okrepitvi zmogljivosti recikliranja znotraj EU, zlasti zaradi včasih tudi katastrofalne okoljske škode, ki nastaja zaradi izvoza odpadkov in ostankov v države v razvoju in vzponu, ki imajo nezadostne zmogljivosti recikliranja;

33. opozarja, da trenutno ni statističnih podatkov o tem, koliko surovin se odlaga med rudarske odpadke; zato poziva Evropsko komisijo, naj s pomočjo držav članic, regij in občin oceni in evidentira količino odloženih materialov;

34. poudarja, da imajo proizvajalci pomembno vlogo pri prehodu na krožno gospodarstvo. Razvijati morajo inovativne proizvode, ki omogočajo ločevanje materialov, da so okolju prijazni, in zahtevajo čim manjšo porabo primarnih fosilnih surovin. Proizvajalci bi morali pregledati tudi svoje obstoječe poslovne modele, da bi zmanjšali rabo virov; opozarja, da ima hkrati tudi država svoje naloge, na primer pri oblikovanju ustreznih okvirnih pogojev in pravnih ureditev ter zagotavljanju gospodarskih spodbud;

Krepitev trajnostnega pridobivanja in predelave surovin v EU

35. poudarja, da se mora EU, kolikor je to mogoče, tudi dolgoročno oskrbovati s surovinami iz lastnih virov in pripraviti v prihodnost usmerjene razvojne strategije, vključno z razvojem novih zmogljivosti za izkoriščanje kritičnih surovin in njihovo predelavo v EU ter trajnostnega modela financiranja za preusmeritev sedanjih rudarskih dejavnosti v pridobivanje kritičnih surovin;

⁽³⁾ Mnenje OR Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo (UL C 440, 18.12.2020, str. 107).

⁽⁴⁾ Mnenje OR Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo (UL C 440, 18.12.2020, str. 107).

36. poudarja, da mora okrepljeno domače pridobivanje surovin v EU potekati v skladu z uveljavljenimi in visokimi okoljskimi standardi ter standardi varnosti in zdravja pri delu; opozarja, da se tovrstni primeri dobre prakse že upoštevajo pri projektih EU, a na splošno še niso pripomogli k bistvenemu povečanju načrtovanih naložb za več pridobivanja in predelave surovin. K oskrbovanju gospodarstva s kritičnimi surovinami iz lastnih virov pa poleg ohranjanja nekdanjih in sedanjih rudarskih dejavnosti prispeva tudi novo rudarjenje;

37. s tega vidika obžaluje, da se v poslovni praksi za pridobivanje in predelavo surovin še vedno veliko premalo uporabljajo rezultati raziskav in razvoja, ter poudarja, da mora novo rudarjenje surovin za visoko tehnologijo v EU temeljiti na načrtih raziskav in razvoja na področju inovativnega rudarjenja z majhnim okoljskim vplivom; ob tem je zadovoljen, da si namerava Komisija v okviru programa Obzorje Evropa od leta 2021 dalje še naprej prizadevati za zmanjšanje vpliva na okolje, in predlaga, da se pri tem osredotoči zlasti na upravljanje voda in renaturacijo;

38. opozarja, da bi bilo treba pri dodeljevanju novih koncesij za rudarjenje poleg okoljskih standardov ter standardov varnosti in zdravja pri delu predvideti tudi rešitve za nadomestitev izgube okoljske in rekreacijske vrednosti, da bo mogoče rudarska območja v času rudarjenja in tudi po prenehanju obratovanja uporabljati za prostočasne dejavnosti ali druge namene, ravno tako pomembne za lokalno prebivalstvo;

39. poudarja, da imajo regije zaradi strokovnega znanja na tem področju ključno vlogo; opozarja, da je v EU surovine za baterije moč najti v več premogovniških in tudi drugih regijah ter da je v številnih rudarskih odpadkih veliko kritičnih surovin; zato poziva, naj se razišče, ali bi bilo mogoče zapuščene ali nove rudnike in dnevne kope, kjer se nahajajo kritične surovine, uporabiti za morebitno pridobivanje surovin; opozarja, da bi s pridobivanjem teh surovin lahko ustvarili nova delovna mesta v nekdanjih in sedanjih rudarskih regijah;

40. poudarja, da je v nekdanjih in aktivnih rudarskih regijah EU veliko strokovnega znanja; izkušnje in znanje bi bilo treba prenesti na nove generacije delavcev, znanje in spretnosti kvalificiranih delavcev pa bi bilo treba nadgrajevati s ciljno usmerjenim izobraževanjem in strokovnim usposabljanjem;

41. poudarja, da se lahko z izkoriščanjem nahajališč surovin ter odprtjem novih rudnikov in dnevnih kopov zmanjša odvisnost EU od tretjih držav, vendar sta raziskovanje in izkopavanje, ki sta za to potrebna, v EU pogosto nezdružljiva z drugimi možnostmi rabe zemljišč in zato omejena s prostorskim načrtovanjem; zato se zavzema za to, da se spori glede rabe za namene zagotavljanja surovin rešujejo sporazumno, kjer je to mogoče;

42. ugotavlja, da se javno nasprotovanje rudarskim projektom v številnih državah EU povečuje in da se prizadevanja industrije za izboljšanje okoljskega odtisa za zdaj še premalo upoštevajo; zato poziva Evropsko unijo, države članice, regije in občine, naj pregledno in dejavno obveščajo o prednostih in slabostih ponovno odprtih in novih rudnikov ter dnevnih kopov, zagotovijo sodelovanje vseh ustreznih deležnikov ter tako poskrbijo, da jih bo civilna družba sprejela in razumela;

43. opozarja, da je ponovno odpiranje starih ter odpiranje novih rudnikov in dnevnih kopov, med drugim zaradi visokih okoljskih in varnostnih standardov, ki veljajo v EU, povezano z visokimi naložbami in tudi operativnimi stroški, kar evropske rudarske regije postavlja v slabši položaj v svetovnem merilu; zato poziva Evropsko unijo in njene države članice, naj preučijo, ali in v kolikšni meri je mogoče te projekte finančno podpreti s sredstvi EU ali v okviru pravil o državni pomoči;

44. poudarja, da bi moral Sklad za pravični prehod prispevati k blažitvi socialno-ekonomskega učinka prehoda na podnebno nevtralnost v premogovno in ogljično intenzivnih regijah ter k diverzifikaciji gospodarstev v regijah, tudi z vlaganjem v krožno gospodarstvo. Tudi sklop za trajnostno infrastrukturo v okviru sklada InvestEU bi se lahko uporabil za podporo regionalnega razvoja kritičnih surovin;

45. meni, da je treba v EU razviti in uporabljati ustrezno strokovno znanje, da bi lahko predelali ali rafinirali nekatere kritične surovine, kot je litij; poziva Evropsko unijo, države članice ter regionalne in lokalne oblasti, naj se dejavno zavzamejo za razvoj in nadgradnjo ustreznih znanj in spretnosti;

46. poziva k boljšemu usklajevanju med ustreznimi zainteresiranimi stranmi na področju raziskovanja, izkopavanja, porazdelitve, predelave, ponovne uporabe in recikliranja; pri tem imajo regionalne in lokalne oblasti ključno vlogo;

47. poudarja, da lahko države članice ter regionalne in lokalne oblasti s strategijami in načrti za surovine pomembno prispevajo k ohranjanju domačih surovin;

48. priznava, da so za uvedbo novega, inovativnega, sprejetega, varnega in okolju prijaznega rudarjenja kritičnih surovin v EU potrebna dovoljenja, ki zagotavljajo pravno varnost, in poziva, da se pristojne nacionalne, regionalne in lokalne oblasti in organi vzpostavijo, organizirajo in opremijo v skladu z njihovimi vse pomembnejšimi nalogami in pristojnostmi, da bodo pregledni, učinkoviti in usklajeni upravni postopki omogočali pridobivanje surovin na ozemlju EU;

Regionalno sodelovanje

49. poudarja pomen spodbujanja nacionalnih in regionalnih surovinskih grozdov, ki so izraz trajnostno usmerjenega sektorja v EU in združujejo industrijo, rudarske uprave, geološke storitve, ponudnike storitev v predhodnih ali naknadnih fazah, proizvajalce naprav in opreme, podjetja, dejavna na področju pridobivanja in predelave surovin, prevozna podjetja in socialne partnerje in ki uporabljajo tudi nove tehnologije pridobivanja surovin;

50. poudarja nujnost sodelovanja med lokalno, regionalno, nacionalno in evropsko ravno, da bi obravnavali posledice na lokalni ravni in zagotovili nujno potrebne naložbe;

51. poziva k okrepitvi mrežnega povezovanja evropskih regij, ki so močno odvisne od kritičnih surovin, da bi našli skupne rešitve in zagotovili dejavno vlogo regij v evropskem zavezništvu za surovine;

Nabava surovin iz tretjih držav

52. ugotavlja, da bo EU kljub vsem prizadevanjem še naprej močno odvisna od uvoza kritičnih surovin iz tretjih držav; opozarja, da številne države že intenzivno tekmujejo za kritične surovine;

53. poudarja, da se v trgovini s surovinami povečujejo trgovinske omejitve in izkrivljanje konkurence; poziva Evropsko komisijo, naj redno spremlja izvozne in uvozne omejitve ter spodbuja razprave o tem na regionalni, dvostranski in večstranski ravni; meni, da je treba ukrepe, ki izkrivljajo zunanjo trgovino s surovinami, zlasti s kritičnimi surovinami, poglobljeno preučiti in po potrebi sprejeti nadaljnje pravne ukrepe v skladu s pravili Svetovne trgovinske organizacije (STO);

54. meni, da je politika na področju surovin, ki temelji na diplomaciji, zelo pomembna za EU, ne le z vidika industrijske in energetske politike ter mednarodne trgovine, temveč tudi kot medsektorska tema, ki zadeva različna področja notranje, zunanje in varnostne politike;

55. ugotavlja, da bi trgovanje s kritičnimi surovinami v evropski valuti koristilo gospodarski in finančni vzdržnosti EU, saj bi zmanjšalo nestanovitnost cen in odvisnost uvoznikov EU in izvoznikov iz tretjih držav od trgov financiranja v ameriških dolarjih; poziva Evropsko komisijo in države članice, naj se močneje zavzamejo za trgovanje v evropski valuti;

56. poziva EU, naj okrepi strateška partnerstva s tretjimi državami, bogatimi z viri; pozdravlja pristop Evropske komisije, da se pred začetkom pilotnih partnerskih projektov v letu 2021 o prednostnih nalogah posvetuje z državami članicami in industrijo, tudi v zadevnih državah, saj imajo lokalno strokovno znanje in mrežo veleposlaništev držav članic;

57. poudarja, da mora biti okrepljeno sodelovanje s strateškimi partnerji povezano z odgovorno nabavo. Visoka koncentracija ponudbe v državah z nižjimi socialnimi in okoljskimi standardi ne pomeni le tveganja za zanesljivost oskrbe, temveč lahko tudi poglobi socialne in okoljske probleme. Zato bi si bilo treba najprej prizadevati za mednarodni sporazum na ravni STO, katerega cilj bi bil zagotoviti visoko raven preglednosti in stalno sledljivost dobavnih in trgovinskih verig z vidika socialnih in okoljskih standardov, ki se uporabljajo pri pridobivanju surovin v tretjih državah. Zatem bi bilo treba čim prej začeti pogajanja o sistematičnem izboljševanju teh standardov, kot že velja za obstoječe sporazume EU o prosti trgovini; pozdravlja uredbo o konfliktnih mineralih, ki je začela veljati 1. januarja 2021, in spodbuja Komisijo, naj čim prej pripravi uravnotežen predlog potrebne skrbnosti v dobavnih verigah;

58. poudarja, da je za posamezna podjetja nabava surovin na zelo konsolidiranih dobavnih trgih in v konkurenci s trgi z velikim povpraševanjem (zlasti kitajskim) vse težja; poziva k ciljno usmerjeni podpori podjetniških zavezništev, kot so nabavna združenja.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Pregled trgovinske politike

(2021/C 175/04)

Poročevalec:	Willy BORSUS (BE/Renew Europe) podpredsednik regionalne vlade Valonije in valonski minister za gospodarstvo, zunanjo trgovino, raziskave in inovacije, digitalizacijo, kmetijstvo, prostorsko načrtovanje, IFAPME in kompetenčne centre
Referenčni dokument:	COM(2021) 66 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. na splošno pozdravlja sporočilo Komisije z dne 18. februarja o odprti, trajnostni in odločni trgovinski politiki; je seznanjen s sklepi in priporočili v tem sporočilu, a ugotavlja, da ima tudi nekatere pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti;
2. meni, da je treba trgovinsko politiko temeljito pregledati, da bi jo uskladili z zavezami iz evropskega zelenega dogovora za trajnostno in vključujočo rast, se odzvali na izzive digitalizacije, povečali konkurenčnost evropske industrije, prispevali k ustvarjanju delovnih mest v Evropi in izboljšanju življenjske ravni vseh državljanov; poudarja, da je treba s tržno politiko povečati odpornost Evropske unije, da bo sposobna ublažiti sedanje in prihodnje sistemske pretrese, zlasti tiste, ki so povezani s podnebnimi spremembami, povečanjem geopolitičnih napetosti in tveganjem novih pandemij in drugih zdravstvenih kriz;
3. opozarja, da ima trgovina osrednjo vlogo v gospodarstvu EU in da je od izvoza v tretje države odvisnih na milijone delovnih mest v Evropi. Pred krizo zaradi COVID-19 je bilo v Evropi od izvoza odvisnih 35 milijonov delovnih mest, 16 milijonov pa jih je bilo odvisnih od tujih naložb. Z drugimi besedami, od izvoza je bilo odvisno eno od sedmih delovnih mest;
4. je zaskrbljen zaradi pretresa, ki ga je kriza zaradi COVID-19 povzročila na mednarodnih trgih, in zaradi dodatnega poslabšanja razmer, ki so bile negotove že zaradi povečanih geopolitičnih napetosti. Po izsledkih nedavne raziskave generalnega direktorata za trgovino naj bi se leta 2020 mednarodna trgovinska izmenjava zmanjšala za 10 do 16 %; v Uniji s 27 članicami naj bi se izvoz v tretje države zmanjšal za 9 do 15 %, tj. za 282 do 470 milijard EUR ⁽¹⁾; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bo po napovedih Mednarodne organizacije dela (MOD) v letu 2020 zaradi pandemije COVID-19 samo v Evropi izgubljenih 12 milijonov delovnih mest;
5. ugotavlja, da se poleg socialno-ekonomskih težav državljani vse pogosteje sprašujejo o tem, kako so koristi globalizacije porazdeljene po vrednostnih verigah v vseh gospodarskih panogah in družbi kot celoti; zato meni, da je pomembno, da Komisija lokalne in regionalne oblasti, ki so državljanom najbližja raven upravljanja, v celoti vključuje v postopke v zvezi s trgovinskimi sporazumi EU in da se z njimi posvetuje. V zvezi s tem je zaskrbljen zaradi pristopa, ki ga je Komisija izbrala v nedavnih trgovinskih pogajanjih po sodbi Sodišča Evropske unije v zadevi Singapur (mnenje 2/15 iz maja 2017), da bi se izognila „mešanim“ trgovinskim odnosom, tako da se pogaja le o trgovinskih sporazumih, v katerih ima EU izključno pristojnost;
6. je trdno prepričan, da lahko samo trajnostni poslovni model, ki spoštuje vrednote EU, temeljne obvezne zakonodajne standarde EU in cilje trajnostnega razvoja, prispeva k dobrobiti in blaginji vseh, tako v EU kot zunaj nje;

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

Izboljšanje skladnosti med trgovinsko politiko in drugimi sektorskimi politikami Evropske unije v okviru okrevanja

7. meni, da je treba zagotoviti večjo skladnost med trgovinsko politiko in politikami EU na področju kmetijstva, industrije, digitalizacije, konkurence, obdavčitve, socialnih zadev, okolja, prometa, podnebja, energije, razvoja in kohezije ter s temeljnimi pravicami EU; obžaluje, da Komisija v sporočilu premalo poudarja to potrebo po usklajenosti med različnimi sektorskimi politikami EU;

8. opozarja na načelno zavezo svobodni izbiri, ki jo imajo javne oblasti na gospodarskem področju, da zagotavljajo, naročajo in financirajo storitve splošnega gospodarskega pomena;

9. poudarja, da je treba v trgovinskih sporazumih zaščititi javne storitve in kritično infrastrukturo (javne storitve splošnega pomena), zato poziva, da se jih v velikem obsegu in ob zagotovljeni pravni varnosti izključi iz področja uporabe vseh sporazumov o prosti trgovini in naložbah, s tem pa tudi iz vseh določb o zaščiti naložb, na primer s pristopom k pogodbenim določbam o dostopu do trga, ki bi temeljil na pozitivnem seznamu, z upoštevanjem načela države z največjimi ugodnostmi in enako obravnavo državljanov;

10. meni, da je treba pregled trgovinske politike izvesti vzporedno z usmerjenimi reformami določenih elementov politike konkurence EU in preoblikovanjem evropske industrijske in inovacijske politike, da bi na ključnih področjih podprli vodilni položaj EU v svetu; v zvezi s tem z zanimanjem pričakuje posodobljeno strategijo EU na področju industrijske politike, ki je napovedana za april 2021;

11. poudarja, da bi si EU morala prizadevati za globalno rešitev na področju obdavčitve digitalnih storitev, ki bo usklajena z ustreznim upravljanjem in pravili na svetovni ravni. Če v prihodnjih mesecih ne bo mogoče najti mednarodne rešitve, zlasti na ravni OECD, bi morala morda EU ukrepati sama;

12. podpira zahtevo, da bi morali trgovinski in gospodarski sporazumi EU v skladu z načeli in pravili STO vsebovati poglavje s klavzulami proti davčnemu kriminalu, pranju denarja in agresivnemu davčnemu načrtovanju kakor tudi o sodelovanju med davčnimi organi. Komisija bi morala takšno poglavje vključiti v tekoča pogajanja in v veljavne sporazume, ko se bodo revidirali;

13. glede kmetijske politike poudarja, da bi lahko trgovinska politika, ki ne zagotavlja spoštovanja visokih evropskih standardov o trajnosti in varnosti hrane na trgih tretjih držav močno oslabil notranji trg in ogrozila kmetijski sektor, zlasti če je že zdaj v težavah, s tem pa bi ogrozila tudi preskrbo EU s hrano, temeljni cilj skupne kmetijske politike, in gospodarjenje z zemljo v Evropi, ki je odvisno od delavcev v sektorju; ocenjuje, da bi morala revidirana trgovinska politika skupaj s kmetijsko politiko prispevati k splošni ohranitvi delovnih mest ter zaščiti kmetijstva tako, da se zjamčijo pravična plačila. Trgovinska politika mora kmetijstvu zagotoviti pravične konkurenčne pogoje med notranjim in zunanjim trgom, pri čemer mora imeti oskrba v Evropski uniji prednost pred proizvodnjo na zunanjih trgih. Hkrati je treba z notranjimi pravili za upravljanje trgov spodbuditi diverzifikacijo notranjega trga, da se zjamči njegova konkurenčnost, kar pa ne sme ovirati prizadevanj za krepitev trgovinskih odnosov z afriškimi državami;

14. obžaluje, da sporočilo Komisije ne vsebuje rešitev za blaženje negativnega vpliva, ki ga lahko imajo trgovinski sporazumi na nekatere kmetijske sektorje, ki so že pod pritiskom ali oslabljeni na interni ravni; poziva k razmisleku o vzpostavitvi podpornega mehanizma za najbolj prizadete sektorje; v zvezi s tem je še vedno najbolj zaskrbljen zaradi negativnega vpliva, ki bi ga lahko imel osnutek pridružitvenega sporazuma med EU in Mercosurjem na nekatere kmetijske dobavne verige;

15. opozarja na pomembno vlogo kohezijske politike pri izboljšanju konkurenčnosti regij Evropske unije s ciljno usmerjenimi naložbami, ki so prilagojene potrebam konkretne regije, zlasti v oddaljenih in oddaljenih regijah, kjer sta razvoj in modernizacija infrastrukture bistvenega pomena, v ključnih sektorjih, kot so omrežna infrastruktura, povezljivost, raziskave in inovacije, MSP, storitve informacijske tehnologije, okoljski in podnebni ukrepi, kakovostna delovna mesta in socialno vključevanje;

16. meni, da trgovinska politika EU ne sme ogroziti prizadevanj Unije na področju razvojnega sodelovanja s tretjimi državami, ter poziva k uravnoteženemu in pravičnemu pristopu k prosti trgovini, ko gre za najšibkejša gospodarstva;

17. podpira Komisijino predstavitev pravnega instrumenta proti izkrivljanju, ki ga na notranjem trgu EU povzročajo tuje subvencije, in poudarja, da je treba posodobiti in aktualizirati pravila EU o konkurenci;

18. poziva Komisijo, naj dokaže, da je mogoče kratkoročno doseči ambiciozno posodobitev Pogodbe o energetski listini, da bi bila v skladu s cilji Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in vključevala posodobljen pristop EU k zaščiti naložb, sicer je treba razmisliti o možnosti urejenega odstopa EU od te pogodbe;

19. poziva Komisijo, naj sprejme vse potrebne ukrepe za hitro in urejeno prenehanje bilateralnih investicijskih pogodb, ki so še v veljavi znotraj EU;

Na poti k modelu odprte strateške avtonomije

20. poudarja, kako pomembno je, da EU ostane odprto gospodarstvo in še naprej podpira prosto, pravično in trajnostno mednarodno trgovino, ki temelji na pravilih in koristi vsem trgovinskim partnerjem; zato podpira prizadevanja Evropske komisije za reformo Svetovne trgovinske organizacije (STO). Naš cilj mora biti ponovna oživitev in okrepitev te organizacije, med drugim s posodobitvijo njenega načina dela na odločilnih področjih in odpravo vrzeli v njenem zakonodajnem okviru, da se bo lahko ustrezno odzivala na aktualne izzive v trgovinski politiki;

21. pozdravlja model odprte strateške avtonomije, ki ga je predlagala Evropska komisija, ki mora privedi do odprte, trajnostne in odločne trgovinske politike, ki izkorišča in ščiti naše gospodarske prednosti, jamči dostop do ključnih trgov in surovin, kakor tudi do bistvenega blaga in storitev; hkrati svari pred protekcionističnimi težnjami in poudarja, da mora Evropa ostati strateški globalni akter, ki spoštuje mednarodna pravila in jih je hkrati pripravljen uveljavljati;

22. meni, da je zato potrebno kartiranje naših vrednostnih verig, pri katerem bi sodelovali pristojni regionalni organi, da bi opredelili in zmanjšali odvisnost strateških sektorjev ter povečali odpornost najboljčutljivejših industrijskih ekosistemov, zlasti na oddaljenih in izoliranih območjih, kot so najbolj oddaljene regije, in specifičnih področij, kot so zdravje, obramba, veselje, hrana, digitalizacija in kritične surovine; namerava spremljati rezultate dela, ki ga trenutno opravlja Komisija, da bi opredelila strateške odvisnosti in najboljčutljivejše industrijske ekosisteme;

23. poudarja, da lahko to vključuje diverzifikacijo proizvodnje in dobavnih verig, strateško kopičenje zalog, spodbujanje naložb in proizvodnje v Evropi, iskanje alternativ in spodbujanje industrijskega sodelovanja med državami članicami;

24. ugotavlja, da je kriza zaradi COVID-19 osvetlila potencial ustvarjalnosti in inovativnosti v regionalnih ekosistemi ter spodbudila nove sodelovalne pristope v odziv na izzive na področju oskrbe, na primer z medicinskimi pripomočki in zdravili; ocenjuje, da bi EU morala pospešiti krepitev lokalnega gospodarstva v nekaterih industrijskih panogah ter spodbujati inovativne evropske vrednostne verige z dopolnjevanjem ekosistemov, zlasti s podporo sodelovanju med akterji; ocenjuje, da so politike grozdov in sodelovanje med grozdi koristni vzvodi za ustvarjanje kritične mase in zadovoljevanje potreb malih in srednjih podjetij (MSP); ocenjuje, da bi lahko oblikovanje kritične mase povpraševanja po določenih strateških proizvodih in njena vidnost na notranjem trgu prispevala k preselitvi določenih delov proizvodnje in razvoju konkurenčne proizvodnje na ozemlju EU, zlasti s pospešitvijo dajanja inovativnih rešitev na trg;

25. opozarja, da je treba v okviru izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa (IPCEI) razviti specifične akcijske načrte za vsako od strateških vrednostnih verig, opredeljenih v EU, saj so pomembni za zeleni in digitalni prehod ter za krepitev vodilne tehnološke vloge Unije, zlasti na področju baterij, mikroelektronike in vodika;

Le trajnostni poslovni model lahko prispeva k dobrobiti in blaginji vseh, tako v EU kot zunaj nje

26. ugotavlja, da je v sporočilu omenjen pregled akcijskega načrta EU v 15 točkah o učinkovitem izvajanju in izvrševanju poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v trgovinskih sporazumih; zadovoljen je, ker bo pregled zajemal vse zadevne vidike izvajanja in izvrševanja navedenih poglavij, vključno s področjem uporabe zavez, mehanizmi spremljanja, možnostjo sankcij zaradi neskladnosti, klavzulo o človekovih pravicah ter institucionalno ureditvijo in potrebnimi viri; obžaluje, ker ta pregled in sporočilo nista bila pripravljena na usklajen način, zadovoljen pa je, da je bil zaključek pregleda predstavljen na zgodnejši datum konec leta 2021; poziva, naj bo pregled opravljen čim bolj pregledno in vključujoče;

27. s tem v zvezi meni, da je treba evropske okoljske, podnebne in socialne standarde, kot so standardi, ki jih povzemata evropski zeleni dogovor in evropski steber socialnih pravic, vključiti v vse trgovinske sporazume, ki jih sklene Evropska unija. Veljati morajo za minimalne zahteve, ki sta jih dolžni izpolnjevati obe strani; ocenjuje, da bo to prispevalo k uspešnosti evropskih MSP in panog, ki te standarde spoštujejo, hkrati pa pozitivno vplivalo tudi na podjetja, ki z njimi trgujejo;

28. ocenjuje, da mora biti EU odločnejša glede spoštovanja in promocije človekovih pravic na eni strani ter socialnih, okoljskih in podnebnih standardov iz svojih trgovinskih sporazumov na drugi; izraža zadovoljstvo, da je Komisija vzpostavila pritožbeni mehanizem, ki omogoča opozarjanje na kršitve zavez o trgovini in trajnostnem razvoju; podpira zahtevo, da vsaka pogodbenica v svoji zakonodaji in praksah na celotnem svojem ozemlju spoštuje, spodbuja in učinkovito izvaja mednarodno priznane temeljne delovne standarde, kot so opredeljeni v temeljnih konvencijah MOD;

29. podpira predlog Komisije, da se Pariški sporazum o podnebnih spremembah obravnava kot bistveni element v prihodnjih trgovinskih in naložbenih sporazumih ter da se v teh sporazumih prednostno obravnava učinkovito izvajanje Konvencije o biološki raznovrstnosti;

30. spodbuja učinkovito izvajanje z nagrajevanjem partnerskih držav, ki izpolnjujejo zaveze na področju trgovine in trajnostnega razvoja. Pogodbenice bi morale glede na učinkovito izvajanje določb iz poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju po potrebi postopno zniževati tarife, ter določiti pogoje, ki naj bi jih države izpolnile za takšno znižanje, vključno z možnostjo odprave takšnih posebnih tarifnih postavk v primeru kršitve navedenih določb;

31. meni, da je zagotavljanje pravičnosti in trajnosti za vse edini način, da se prispeva h globalnim spremembam, ki jih zahtevajo mnogi državljani;

32. v zvezi s tem z zanimanjem pričakuje predlog, ki naj bi ga Komisija predstavila leta 2021 in se nanaša na oblikovanje učinkovitega mehanizma za ogljično prilagoditev na zunanjih mejah, ki bi bil v skladu s pravili STO in bi podjetjem, ki poslujejo na enotnem trgu, zagotavljal lojalno konkurenco ter prispeval h konkurenčnosti evropske industrije. Ta mehanizem bi moral sprva dopolnjevati brezplačno dodelitev pravic do emisij CO₂ in nadomestilo za cene električne energije za primarno industrijo, nato pa ju dolgoročneje nadomestiti;

33. ocenjuje, da je treba posebno pozornost nameniti tudi spodbujanju odgovornega podjetništva in preglednosti dobavnih verig; pri tem zlasti podpira pobude na evropski ravni za okrepitev mehanizmov potrebne skrbnosti; ocenjuje, da je tudi to pomembno za vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu EU;

34. izraža zadovoljstvo, da je Evropska komisija imenovala glavnega uradnika za trgovinsko skladnost, ki je med drugim zadolžen posebej za nadzor pravičnega izvajanja obveznosti na področju trajnostnega razvoja, zlasti glede podnebnega programa in pravic delavcev; upa, da bo ta vzpostavil obsežno in stalno komunikacijo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter civilno družbo; namerava spremljati, ali so temu uradniku dodeljena zadostna sredstva, da bo lahko dosegel svoje cilje;

Zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev za podjetja v EU

35. meni, da so pri delu v zvezi ratifikacijo celovitega sporazuma o naložbah med EU in Kitajsko potrebne dodatne zagotovitve za spoštovanje človekovih pravic in socialnih standardov;

36. poudarja pomen ohranitve enakih konkurenčnih pogojev, da bi podjetja lahko ostala konkurenčna na notranjem trgu in na mednarodni ravni znotraj svetovnih vrednostnih verig; ocenjuje, da je nujno okrepiti izvajanje sedanjih pravil in odločneje uporabiti instrumente trgovinske zaščite v boju proti praksam izkrivljanja trga, ki potekajo v tretjih državah;

37. pozdravlja dogovor med Evropskim parlamentom in Svetom o zakonodajnem predlogu uredbe za okrepitev uveljavljanja trgovinskih pravil, ki je odziv na trenutni zastoj pri delovanju pritožbenega organa STO in se bo uporabljala tudi v okviru dvostranskih ali regionalnih trgovinskih sporazumov, če eden od partnerjev enostransko uvede sankcije proti EU in blokira postopek reševanja sporov, določen v sporazumih; poudarja, da bi ta uredba razširila možnosti EU za uvedbo povračilnih ukrepov, kot so carine in količinske omejitve, pa tudi omejitve pri javnih naročilih, na storitve in intelektualno lastnino; podpira tudi točko „vse na enem mestu“, ki jo je vzpostavila Komisija, da se bodo vse kršitve določb o pravicah delavcev, boju proti podnebnim spremembam in spoštovanju človekovih pravic obravnavale na isti ravni kot pritožbe v zvezi z dostopom do trgov naših trgovinskih partnerjev;

38. meni, da je treba pravila o konkurenci pregledati z vidika izzivov glede konkurenčnosti zunaj EU, praks tretjih držav in nove realnosti inovacijskih ekosistemov; konkurenčnost na notranjem trgu in dostop MSP do evropskih in svetovnih vrednostnih verig morata ostati bistvena elementa uravnoteženih, učinkovitih in neodvisnih evropskih pravil o konkurenci;

39. se strinja, da mora EU odločneje vztrajati pri recipročnosti in se boriti proti protekcionizmu pri dostopanju do trgov javnih naročil v tretjih državah;

40. poudarja, da so neposredne tuje naložbe pomemben vir rasti, delovnih mest in inovacij, vendar lahko kljub temu pomenijo tveganje za nacionalno varnost in javni red v Evropski uniji pri občutljivih sektorjih, zato so potrebni nacionalni sistemi za pregled naložb;

Boljše predvidevanje in upoštevanje negativnih zunanjih učinkov sodelovanja v mednarodni trgovini

41. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da prostotrgovinski sporazumi trenutno ne prinašajo koristi vsem regijam, da so nekaterim gospodarskim sektorjem pogosto v škodo in da MSP ne izkoriščajo v celoti potenciala prostotrgovinskih sporazumov ter da jih bolj prizadene nepoštena konkurenca, ki jo povzročajo ukrepi nekaterih tretjih držav; obžaluje, da Komisija v sporočilu ne predlaga nikakršnih načinov za blaženje morebitnih negativnih učinkov trgovinskih sporazumov; kljub temu je zadovoljen, da namerava Komisija zasnovati več digitalnih orodij in spletnih portalov posebej za MSP, ki jim bodo v pomoč pri vključevanju v te sporazume, odpiranju novih priložnosti, povezanih z dostopom do javnih naročil, in boju proti nepošteni konkurenci;

42. podpira namero Komisije, da pripravi poseben zakonodajni akt, ki bo med drugim potreben za izvrševanje s trgovino povezanih določb sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom;

43. podpira pripravo instrumenta za odvracanje od prisilnih ukrepov;

44. poudarja pomembno vlogo, ki jo imajo MSP v mednarodnih trgovinskih odnosih EU, saj ustvarijo več kot 58 % vsega izvoza iz EU in več kot 46 % vsega uvoza v EU ⁽²⁾. V zvezi s tem poudarja potrebo po učinkoviti trgovinski politiki EU, ki ščiti MSP, ki so veliko bolj ranljiva in izpostavljena nestanovitnosti mednarodnih trgovinskih odnosov kot velika podjetja; zato izraža zadovoljstvo zaradi poudarka na MSP v sporočilu Komisije;

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size#Share_of_SMEs_in_total_trade_.28intra_.2B_extra-EU.29

45. je trdno prepričan, da je treba pregledati model ocene učinka ter izvesti celovite in poglobljene ocene učinka (po sektorjih in podsektorjih, po geografskih območjih – po državah/regijah – v EU, in sicer glede učinka na MSP ter socialnih, okoljskih in podnebnih vidikov ter spoštovanja človekovih pravic) vseh veljavnih sporazumov, pa tudi skupne ocene učinka (na podlagi enakih meril) vseh veljavnih sporazumov, da se zagotovi usmerjanje trgovinske politike Evropske unije v korist vseh, podjetij in državljanov; obžaluje pomanjkljivosti v sporočilu Komisije v zvezi s tem; ugotavlja, da Komisija v sporočilu navaja, da bo izvedla samo naknadno oceno učinka sporazumov EU na ključne okoljske vidike, vključno s podnebjem, poskrbela za boljše razumevanje posledic različnih delov trgovinske politike na enakost spolov ter izvedla druge analize (pri čemer ne navaja podrobnosti) o učinkih trgovinskih politik na zaposlovanje in različne vidike socialnega razvoja;

46. ocenjuje, da je treba posebno pozornost nameniti težavam MSP; podpira prizadevanja Komisije za okrepitev orodij za dešifriranje trgovinskih sporazumov, zlasti kar zadeva pravila o poreklu; meni, da je treba MSP pomagati premostiti pomanjkanje strokovnega znanja za dostop do trgov tretjih držav, in sicer z uporabo razpoložljivih svetovalnih in podpornih storitev na ravni držav članic, regij in trgovinskih zbornic ter lažanjem dostopa do zunanjih strokovnjakov;

47. meni, da bi se evropska podjetniška mreža, ki obstaja v 60 državah, ter mreža nacionalnih in regionalnih organov za spodbujanje trgovine, ki je del Združenja evropskih organizacij za spodbujanje trgovine (ETPOA), prisotnega v 180 državah, lahko v večji meri uporabili za podpiranje MSP pri vstopu na tuje trge; poleg tega bi morala EU vzpostaviti „kontaktno točko za sporazume o prosti trgovini“, ki bi bile kar se da blizu MSP ter upoštevale načelo „pomisli na male, deluj regionalno“, pri čemer bi morali imeti regionalni organi za spodbujanje trgovine vodilno vlogo;

48. meni, da bi bil v okviru projekta InvestEU potreben poseben pristop za inovativna MSP, ki bi se želela uveljaviti na mednarodni ravni. Tako bi se lahko ustrezno krila tveganja za tovrstna podjetja in spodbujala njihova rast na mednarodni ravni;

49. ocenjuje, da bi bilo treba ob upoštevanju zelenega dogovora EU revidirati sedanji okvir državnih pomoči, kakršno je mednarodno partnerstvo za sodelovanje na področju energetske učinkovitosti, da se olajšajo naložbe in amortizirajo stroški delovanja sodelovalnih/transnacionalnih projektov, ki jih izvajajo tovrstna podjetja. Zato je zadovoljen, da je Komisija 23. februarja 2021 začela javno posvetovanje, ki bo trajalo do 20. aprila 2021 in s katerim poziva vse deležnike, naj oddajo pripombe glede predloga o ciljno usmerjeni reviziji sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa ⁽³⁾.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/competition/consultations/2021_ipcei/draft_communication_sl.pdf, povezava do javnega posvetovanja: <http://bit.ly/3dEFgeM>.

Mnenje Evropskega odbora regij – Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj

(2021/C 175/05)

Poročevalec:	Enrico ROSSI (IT/PES), član občinskega sveta, Signa (Firence)
Referenčni dokument:	Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj COM(2020) 662 final

POLITIČNA PRIPOROČILA**EVROPSKI ODBOR REGIJ****Okrepitev prenove stavb za podnebno nevtralnost in okrevanje**

1. pozdravlja val prenove, ki z učinkom na sektor, odgovoren za 40 % porabe energije v Evropi, prispeva k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050 in zmanjšanju energetske odvisnosti od tretjih držav, s čimer se poveča tudi evropska energetska varnost. Meni, da je bistveno to politiko vključiti v načrte za okrevanje in odpornost ter v evropske strukturne in investicijske sklade ter z usklajevanjem prizadevanj preprečiti ločene in malo učinkovite ukrepe; poudarja, da bo uspešnost te strategije v veliki meri odvisna od njene trajnostnosti in izvedljivosti na lokalni in regionalni ravni ter da se je treba izogniti dodatnim upravnim bremenom; poziva tudi, naj imajo vsi ukrepi vala prenove prepoznavno korist ter naj se ohranijo ekonomska, socialna in finančna vzdržnost, zlasti za javne proračune na podlagi obstoječih proračunskih določb, pa tudi za najemnike in lastnike;

2. meni, da je popolno izvajanje pobude „val prenove“ mogoče le, če bo podprto s temeljitim pregledom svežnja o čisti energiji, začeti s direktivo o energetske učinkovitosti stavb in uredbo o upravljanju energetske unije, ter s pravočasnim in pravilnim prenosom na nacionalno raven; poudarja, da je strategijo in njene ukrepe treba začeti izvajati takoj, in sicer z razširitvijo prenove in preizkušanjem novih načinov prenavljanja, ki bi jih bilo mogoče posnemati in razširiti; zato predlaga, da se čim prej začne pilotna pobuda, da se preizkusi in razvije protokol, ki ga je treba upoštevati pri različnih vrstah ukrepov in različnih gospodarskih, socialnih in podnebnih pogojih;

3. poudarja pomen načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Operativno izvajanje in financiranje poteka lokalno v regijah, mestih in občinah, zato mora biti evropski okvir ustrezno prilagodljiv in upoštevati razlike, na primer med podeželskimi območji in velikimi mesti;

4. poudarja, da ima podnebni pakt potencial za spodbujanje lokalno vodenih partnerstev in skupnih pobud javnega in zasebnega sektorja, lokalne in regionalne oblasti pa imajo ključno vlogo pri obveščanju državljanov o koristih in obstoječih podpornih orodjih za prenovo njihovih hiš, pri čemer dajejo zgled, povezujejo in podpirajo lokalna, občinska in druga javna podjetja s potrebnim strokovnim znanjem na različnih ravneh ter razvijajo instrumente za dostop do nacionalne finančne pomoči ali finančne pomoči EU; lokalne in regionalne oblasti bi morale biti tudi zgled pri prenovi javnih stavb ter spodbujati zlasti energijsko prenovo socialnih stanovanj in drugih stanovanj v javni lasti, pri čemer bi se s podnebnim paktom spodbujalo prevzemanje in razširjanje najuspešnejših evropskih pobud; poziva k tesnejši povezavi med evropsko strategijo za val prenove, nacionalnimi strategijami za prenovo ⁽¹⁾ in stroškovno optimalno metodologijo ⁽²⁾; v zvezi s tem bi bila priporočljiva delna revizija direktive o energetske učinkovitosti stavb;

⁽¹⁾ Direktiva o energetske učinkovitosti stavb določa nacionalne strategije za energetske nadgradnje nacionalnega stavbnega fonda.

⁽²⁾ http://bpie.eu/wp-content/uploads/2015/10/Implementing_Cost_Optimality.pdf.

5. opozarja, da bi bilo treba val prenove razumeti ne le kot tehnično-regulativni pristop k izvajanju agende za zeleni dogovor, temveč tudi kot sredstvo za vključitev procesa prehoda na krožno gospodarstvo v konceptualni ter estetsko in oblikovno usmerjen okvir; zato pozdravlja in odločno podpira začetek izvajanja pobude novi evropski Bauhaus in cilj vzporedno prizadevanje za uvedbo posebne evropske oznake. Takšno gibanje je priložnost za izkoriščanje ustvarjalnega potenciala regij in občin, približevanje in vključitev državljanov v proces preoblikovanja ter s tem oblikovanje skupnih in trajnostnih rešitev, s katerimi bo zeleni dogovor postal prijemljiv;

6. pozdravlja začetek izvajanja podnebne pakte kot strategije za vključevanje in sodelovanje v okviru zelenega dogovora ter odločitev, da bo val prenove ena od prednostnih pobud na tem področju; zato je pripravljen okrepiti sodelovanje s Komisijo, Evropsko investicijsko banko (EIB) in vsemi drugimi ustreznimi akterji pri promoviranju skupne platforme za zbiranje vseh pomembnih informacij, ki jih lokalne in regionalne oblasti potrebujejo za izvajanje zelenega dogovora;

7. pozdravlja omembo območnega pristopa in pristopa energijske skupnosti, ki na primer omogoča skupno uporabo objektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, daljinsko ogrevanje in hlajenje ter sonaravne rešitve⁽³⁾, in opozarja, da je zanj potrebna uporaba instrumentov za celostno energetsko in podnebno načrtovanje; poudarja, da je Konvencija županov pri tem ključna referenca in da lahko akcijski načrti za trajnostno energijo in podnebje (SECAP) zagotovijo skladnost prenove stavb s širšim okvirom, ki spodbuja pravično in trajnostno prenovo mest, trajnostne navade in skladnost s politikami za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v velikem obsegu; predlaga, naj se učinki ustrezno spremljajo s standardnimi sistemi za upravljanje energije, da bo mogoče ovrednotiti učinke načrtovanja⁽⁴⁾;

8. pozdravlja navedbo pobude Level(s)⁽⁵⁾ o krožnosti v stavbnem sektorju kot referenčne prakse za širjenje krožnosti v gradbeništvu ter poziva Komisijo in države članice, naj s pripravljenostjo za sodelovanje podpirajo kampanjo ozaveščanja o tem vprašanju; poleg tega poziva Komisijo, naj se pri nadaljnjem delu opre na obširne izkušnje z drugimi sistemi certificiranja za stavbe, ki še obstajajo⁽⁶⁾; poziva jo, naj z ustreznimi standardi, okoljskimi izjavami o izdelkih ter podatkovnimi zbirkami za gradbene materiale in proizvode podpre izvajanje ocen življenjskega kroga z vidika vpliva stavb na podnebje in kot prostovoljno shemo prouči možnost uvedbe sestavljenega kazalnika učinkovitosti stavb z vidika življenjskega kroga;

9. opozarja, da je val prenove priložnost za spodbujanje vizije stavbne dediščine, pripravljene na prihodnost, ki lahko poleg energetskih in okoljskih zahtev vključuje tudi vidike, kot so zdravje, socialno ravnanje, povezanost, krožnost in odpornost na hidrogeološke in potresne pojave; hkrati poziva, da se posebna pozornost posveti redko poseljenim podeželskim območjem, kjer se prebivalstvo naglo stara in je v posebej ranljivem položaju;

10. pri tem poudarja, da je treba nadzorovati emisije toplogrednih plinov med gradnjo, obratovanjem in rušenjem; do leta 2050 je treba čim bolj povečati ponovno uporabo, recikliranje in delno tudi uporabo materialov, ki nastanejo pri rušenju ali sanaciji, za proizvodnjo energije; oblikovanje lokalnih in regionalnih vrednostnih verig za ponovno uporabo gradbenih materialov je pomemben korak v tem procesu; za to so potrebni načrtovanje, logistika in novi ekonomski modeli, ki vključujejo ustvarjanje zalog materiala za nove gradnje; tovrsten nov krožni model se bo zaradi številnih regulativnih, kulturnih in gospodarskih dejavnikov lahko izvajal le postopoma, in sicer najprej s fazo eksperimentiranja in nato v širšem obsegu z različnimi finančnimi spodbudami;

⁽³⁾ Glej na primer projekt *Sharing cities*, <http://www.sharingcities.eu/>.

⁽⁴⁾ Na voljo so priročniki za lažjo pripravo celostnih načrtov, npr. *How to develop a SECAP (JRC)*, *Smart City Guidance Package* in knjižica s povzetki (*Integrated Planning Policy and Regulation*, *EIP Smart Cities action cluster*), *European Energy Award*.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/levels_sl.

⁽⁶⁾ Level(s) na primer ne vključuje kazalnika za najvišjo potrebno moč za stavbe (kW) niti za obremenitev električnega omrežja, ki je v mnogih sektorjih, v katerih so električna omrežja izpostavljena večji obremenitvi, vse pomembnejši dejavnik.

11. poudarja, da bo dolgoročno izvajanje vala prenove poleg izboljšanja udobja, zdravja v zaprtih prostorih in življenjskega standarda prineslo znatne energijske in gospodarske prihranke tudi pri stroških vzdrževanja in upravljanja stavb, obenem pa bo pripomoglo k boju proti energijski revščini; meni, da bi morala opazovalnica EU za stavbni fond spremljati te spremembe in oceniti njihov učinek. Pri tem mora uporabljati kazalnike iz svoje podatkovne zbirke in razviti še nove, kjer je to potrebno, ter poskrbeti, da so potrebni podatki ustrezno dostopni na vseh evropskih območjih; tako bi bilo lažje količinsko opredeliti te prihranke, da bi lokalnim in regionalnim oblastem, državljanom in podjetjem pomagali ustrezno upoštevati stroške življenjskega cikla stavb;

12. pozdravlja zavezo Komisije, da bo ponovno proučila pravila o državni pomoči, ki se uporabljajo za energijsko učinkovito prenovo; pričakuje, da bo lahko prispeval k temu, da bodo postala enostavnejša in ne bodo ovirala naložb. Poleg tega bi morala ocena iz Sklepa 2012/21/EU o državni pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, ki je predvidena v letu 2021, omogočiti podporne ukrepe za energijsko učinkovito prenovo socialnih stanovanj, ki izrecno sodijo na področje njene uporabe; poudarja, da se morajo evropski, nacionalni, regionalni in lokalni podporni ukrepi in programi med seboj dopolnjevati brez ustvarjanja vzporednih in/ali dodatnih struktur; potreben je širok nabor instrumentov – nepovratna sredstva, finančni instrumenti in kombinacije – ob podpori izvajalskih partnerjev, kot so nacionalne spodbujevalne banke in institucije, da se projekti na terenu ustrezno financirajo glede na lokalne, regionalne in nacionalne potrebe; načeloma meni, da imajo lahko davčne spodbude za energijsko prenovo stavb pomembno vlogo;

13. z zadovoljstvom pozdravlja zavezo Komisije, da bo pregledala mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost iz Direktive 2009/148/ES o varstvu delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu, da bi zaščitila delavce med obnovo in rušenjem objektov; meni tudi, da bi bilo treba posodobiti evropsko zakonodajo o izpostavljenosti zelo nevarnim snovem med tovrstnim delom;

14. zato toplo pozdravlja predlog Komisije, da začne izvajati evropsko pobudo za cenovno dostopna stanovanja s financiranjem 100 inovativnih in participativnih usmerjevalnih projektov, osredotočenih na celovito prenovo območij s socialnimi stanovanji, kar bi služilo kot model za obsežno uvajanje po vsej Evropski uniji;

15. meni, da bi moral val prenove prispevati k uresničevanju pravice vsakogar do cenovno dosegljivega, dostopnega in zdravega stanovanja v skladu z 19. načelom evropskega stebra socialnih pravic in ciljem trajnostnega razvoja OZN št. 11 (trajnostna mesta in skupnosti); meni, da so ukrepi za energetske učinkovitost strukturni ukrep za boj proti energijski revščini in posledično za zmanjšanje stroškov, povezanih z zamudami pri plačilih brez krivde;

Ključna načela za prenovo stavb do let 2030 in 2050

16. poziva Komisijo naj na podlagi okvira direktive o energetske učinkovitosti stavb razvrsti stavbno dediščino v skladu z merili za izvajanje ukrepov vala prenove, kot so:

- lastništvo: javno, zasebno (posamezniki, podjetja, fundacije, lokalne javne oblasti ...),
- namen: stanovanjski, nestanovanjski itd.,
- lokacija: mestna središča (zgodovinski center, obrobje), majhne vasi, razpršene hiše,
- podnebni pas,
- starost, energetska učinkovitost stavbe, energetske/tehnološki sistemi,
- arhitekturni/zgodovinski/krajinski pomen,
- dinamika na nepremičninskem trgu (cene, število kupoprodajnih ali najemnih pogodb, zasedenost stanovanj itd.),
- podnebno tveganje: povezava socialno-ekonomske izpostavljenosti s podnebno izpostavljenostjo.

Te informacije bi morala razvrstiti *opazovalnica EU za stavbni fond* ⁽⁷⁾ in bi se nato lahko uporabile v posebnih smernicah za prenovo različnih vrst stavb, delno tudi na podlagi analize obstoječih glavnih ovir. Na podlagi nabora in razširjanja najboljših praks bi lahko opredelili standardne ukrepe za vsako od zgoraj navedenih kategorij;

17. poziva k ambicioznim prizadevanjem za razogljčenje ogrevanja in hlajenja stanovanj, ki imata v skupni porabi energije v stavbah EU več kot 80-odstotni delež; zato poudarja pomen razogljčenja uporabljenih virov energije ter poziva k skladni in pravočasni širitvi obnovljivih virov energije – če je le mogoče lokalnih –, da bo mogoče občutno zmanjšati emisije CO₂ v Evropi; opozarja, da so rešitve ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov lahko zelo raznolike in bi morale biti prilagojene posebnim potrebam določenega gospodinjstva ali skupnosti ⁽⁸⁾; se strinja s Komisijo, da bodo morale regije, ki so močno odvisne od fosilnih goriv, sprejeti vmesne ukrepe glede virov energije ⁽⁹⁾, ne bi pa se smelo vlagati v infrastrukturo, ki ne bo kos prihodnosti; Jedrska energija se ne sme šteti za obnovljiv vir energije;

18. poziva Komisijo, naj predlaga sistem prednostnega razvrščanja ukrepov na podlagi meril, kot so potencial za zmanjšanje porabe in emisij, možnost financiranja in ranljivost stanovalcev; poziva tudi k določitvi negativnih prednostnih meril ob upoštevanju regionalnih in lokalnih okoliščin za opredelitev stavb, ki bi jih bilo bolje podreti in ponovno zgraditi, ne da bi se s tem začela spreminjati sestava (gentrifikacija) ranljivih sosesk;

19. opozarja, da morajo Komisija in države članice močno podpreti gradbeništvo, ki ga je kriza hudo prizadela in ga pogosto tvorijo mala podjetja, ki niso vedno dobro opremljena za ponujanje potrebnih izdelkov in storitev, da bo val prenov mogoče uresničiti. Celotnemu sektorju je treba pomagati, da bo zapolnil vrzeli v znanju, usposobljenosti in tehnologiji ter bo lahko začel poslovati na nov način, ki bo kos izzivom prihodnosti; opozarja, da so za potreben prehod na krožni in lokalni pristop, s katerim bi zaščitili delovna mesta in poskrbeli za postopno reorganizacijo delovne sile, potrebni stabilni podporni mehanizmi, da bi zagotovili neprekinjeno poslovanje, preprečili nastanek balonov ter na srednji in dolgi rok omogočili pridobivanje kompetenc na vseh območjih EU;

20. se zaveda pomena uvedbe zahtev glede nakupa in prenove vseh obstoječih javnih stavb, minimalnih standardov energijske učinkovitosti in obveznih ciljev v zvezi z letno stopnjo prenove za javni stavbni fond in za uporabo energije iz obnovljivih virov; kljub temu poudarja, da so te določbe izvedljive le, če bodo pravila dovolj prožna, da bodo upoštevala različne lastnosti ⁽¹⁰⁾ stavb, in če bodo imele lokalne in regionalne oblasti ustrezno podporo Komisije in svojih držav članic, z določitvijo čim bolj preprostih in usklajenih pravil, tudi glede rednega vzdrževanja, če je to povezano z energetske učinkovitostjo in protipotresno gradnjo stavb. Če se take obveznosti naložijo za zasebne ali stanovanjske stavbe, je treba zagotoviti, da se ne ustvarjajo dodatna finančna bremena, zlasti za energetske ranljiva gospodinjstva; zato poziva Komisijo in države članice, naj izvedejo temeljito oceno učinka na podnacionalni ravni, s katero bodo ocenile potencial in izpostavljenost različnih območij v zvezi s tem, vključno z analizo sedanjih najboljših nacionalnih praks in preteklih ocen evropskih projektov;

21. podpira predlog za posodobitev okvira za energijske izkaznice, da bi povečali razširjenost tega instrumenta, olajšali primerljivost podatkov na evropski ravni in financiranje vezali na temeljito prenovu; poudarja, da bi bilo treba s to revizijo poskrbeti za ustrezno skladnost z okviri držav članic, temeljiti pa bi morala na načelu sorazmernosti; ugotavlja, da je predlog enotne oblike certifikatov o energetske učinkovitosti na ravni EU in uvedbe digitalnih dnevnikov stavb, iz katerih dobivajo podatke brezplačne in lahko dostopne podatkovne zbirke, koristen; opozarja, da morajo biti takšne podatkovne zbirke na voljo vsaj na ravni NUTS3 in povezane z opazovalnico EU za stavbni fond, tudi v okviru prihodnjega skupnega evropskega podatkovnega prostora ⁽¹¹⁾;

⁽⁷⁾ *Opazovalnica EU za stavbni fond*: https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_sl.

⁽⁸⁾ Med temi možnostmi so poleg drugih: direktna elektrifikacija in uporaba toplotnih črpalk, omrežja za daljinsko ogrevanje, sprememba uporabe obstoječega plinovoda in uporaba vodika.

⁽⁹⁾ Na primer rešitve z uporabo zemeljskega plina.

⁽¹⁰⁾ Na primer lastnosti stavb, povezane s starostjo, obliko, uporabo, zgodovinsko/arhitekturno zasnov, lastništvom, namenom, lokalnim nepremičninskim trgom, alternativno vrednostjo, stroški oddaje del podizvajalcem in morebitnimi preteklimi obnovitvenimi deli.

⁽¹¹⁾ Glej na primer projekte X-tendo: <https://x-tendo.eu/>, U-Cert: <https://u-certproject.eu/> in QualDEEPC: <https://qualdeepc.eu/>.

22. pozdravlja delegirano uredbo Komisije o indikatorju pripravljenosti na pametne sisteme, ki bi meril pripravljenost stavb za povezovanje s pametnimi tehnologijami in omogočal seznanjenost lastnikov stavb in stanovalcev s tem; opozarja, da je raven digitalizacije evropskih, mestnih in podeželskih območij zelo neenakomerna in da bi moral biti ta indikator povezan s specifičnimi okoliščinami, da ne bi kaznovali območij, ki pri digitalnem prehodu še vedno zaostajajo, zlasti v manj razvitih regijah in redko poseljenih območjih;

23. poudarja, da je treba za učinkovito izvajanje vala prenove ustrezno okrepiti zmogljivosti in orodja lokalnih in regionalnih oblasti, da bi zmanjšali vrzeli v znanju, ki so na različnih evropskih območjih še vedno prisotne; v zvezi s tem priznava odločilni pomen podnebne pakte, ki z izboljšanimi mehanizmi za krepitev zmogljivosti in skladnejšim okvirom za pobude od spodaj navzgor, povezane z zelenim dogovorom, pomaga ustvarjati priložnosti in orodja; Opozarja, da so lokalne in nacionalne agencije za energijo sposobne in morajo bistveno prispevati k temu procesu z ustvarjanjem strokovnega znanja in izkušenj v lokalnih organih, ne da bi prevzemale njihovo vlogo;

Uresničevanje hitrejša in temeljitejša prenove za boljše stavbe

24. poziva Komisijo, naj v največji možni meri podpre raziskave na področju prenove stavb na območjih s krajinskimi ali zgodovinskimi omejitvami in s tem zagotovi obzirno vključevanje energije iz obnovljivih virov; poziva Komisijo, naj v največji možni meri podpre raziskave na področju prenove stavb na območjih s krajinskimi ali zgodovinskimi omejitvami in s tem zagotovi obzirno vključevanje energije iz obnovljivih virov; Ta pobuda bi morala spodbuditi še temeljitejši razmislek o povezovanju različnih ravni projektiranja, od stavb do okrožij in celotnega ozemlja, ter vključevanju vprašanj trajnostne mobilnosti, manjše porabe zemljišč in spodbujanja biotske raznovrstnosti v mestih ⁽¹²⁾. V okviru sistematičnega oživljanja mest bi bilo treba po potrebi, kjer je to izvedljivo in obzirno do ranljivih skupin podpirati sistematično rabo sonaravnih rešitev ⁽¹³⁾, ki bi bile povezane s sistemi energetske-okoljskega monitoringa, s katerimi bi se potrjevala njihova uspešnost, si prizadevati za politiko „ničelnega stavbnega volumna“, čim bolj zmanjšati vgrajeno energijo stavb ⁽¹⁴⁾ in se kot zadnja možnost odločiti za rušenje stavb brez zgodovinske vrednosti; predlaga tudi, da se novi evropski Bauhaus vključi v platformo za izmenjavo znanja ⁽¹⁵⁾, da bi se med lokalnimi in regionalnimi oblastmi izboljšala izmenjava znanja o inovativnih konceptih, interdisciplinarnih pristopih in kompetencah ter izpostavila lokalna in regionalna razsežnost pri zasnovi in izvedbi;

25. glede na novo perspektivo izseljevanja prebivalcev iz središča mest na obrobje, ki jo je povzročila pandemija COVID-19, opozarja, da je bilo že na konferenci OZN Habitat III leta 2016 zgoščevanje mest navedeno kot dejavnik trajnosti; eno od glavnih orodij za to pa je obnova stavb v redko poseljenih mestnih središčih, kjer so stavbe na voljo;

26. opozarja na pomen sistematičnega povezovanja različnih obnovljivih virov energije, ki so na voljo; poleg morebitne določitve podnacionalnih ciljev so za to potrebni zlasti poštene enaki konkurenčni pogoji za različne vire energije; opozarja, da mora uporaba teh tehnologij ustrezati geografskim in geološkim značilnostim ter posebnostim območij in hkrati omogočati celovito varstvo okolja, zdravja ter naravne in stavbne krajine, spodbujati pa bi jo bilo treba tudi prek skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov (predvidenih v direktivi o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov), ki si bolj prizadevajo za socialno in okoljsko vzdržnost kot za finančne cilje;

27. meni, da je pomembno, da se projekti temeljite prenove stanovanjskih blokov podprejo s standardnimi rešitvami in industrijskimi montažnimi elementi. To bo znatno prispevalo k energetske učinkovitosti stavb in cilju razogljičenja stavbnega fonda do leta 2050; poudarja, da se z uporabo standardnih rešitev in montažnih elementov skrajša obdobje, potrebno za izvedbo del, zmanjša vpliv na okolje in omogoči višja stopnja prenove stanovanjskih blokov; opozarja, da industrijska proizvodnja montažnih elementov prispeva k večji inovacijski zmogljivosti podjetij, saj se tako lahko procesi prenove modernizirajo in avtomatizirajo;

⁽¹²⁾ Glej na primer projekt GROWGREEN: <http://growgreenproject.eu/>.

⁽¹³⁾ Kot so vertikalni vrtovi, zelene strehe ter zelena in modra infrastruktura.

⁽¹⁴⁾ Vgrajena energija je energija, porabljena v vseh procesih, povezanih s proizvodnjo stavbe, od pridobivanja in predelave surovin do proizvodnje, prevoza in dobave.

⁽¹⁵⁾ Platformo za izmenjavo znanja sta razvila Odbor regij in Evropska komisija (GD za raziskave in inovacije).

28. poziva Komisijo, naj zlasti v javnem sektorju, ki naj služi kot zgled, še naprej spodbuja uvajanje sistemov za upravljanje energije, kot so sistem ISO50001 in drugi standardi, ki se uporabljajo v zasebnem in javnem sektorju, ter razmisli o okrepitvi energetskih vidikov, vključenih v evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS). opozarja, da imajo ti sistemi lahko znaten vpliv na zmanjšanje energijskih potreb stavb, ko se uporabljajo ⁽¹⁶⁾, na njihovi podlagi pa se lahko uvedejo trajni in učinkoviti postopki tudi za fazi upravljanja in spremljanja;

29. poudarja, da imata lahko informacijsko modeliranje gradbenih objektov ⁽¹⁷⁾ in primerjalnik za javni sektor (PSC) ⁽¹⁸⁾ ključno vlogo pri izvajanju vala prenove, in poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicami pri razširjanju teh orodij, tudi prek javnih platform ⁽¹⁹⁾, da bi spodbudila digitalni razvoj nepremičninskega sektorja in upravljanja nepremičnin, ki temelji na tehnologiji proptech ⁽²⁰⁾;

30. opozarja, da je razpoložljivost podatkov o porabi energije v stavbah ključna z vidika urbanističnega energetskega načrtovanja, izračuna naložb in morebitnih prihrankov ter njihovega spremljanja, zato poziva Evropsko komisijo, naj sodeluje z državami članicami pri zagotavljanju, da bodo ti podatki na podlagi obstoječih zbirk podatkov brezplačno, enostavno in na enak način na voljo povsod; lastniki stavb bi lahko pridobljene podatke proti plačilu tudi posredovali ponudnikom energije, kar bi omogočilo delno financiranje prenove;

31. opozarja, da je sistematična uporaba meril za zelena javna naročila v gradbenem sektorju pomembno orodje za hitro zmanjšanje porabe energije v stavbah in uvedbo bolj trajnostnih modelov upravljanja; zato pozdravlja predlog za objavo celovitih smernic o trajnostnih javnih naložbah prek javnih naročil; poziva Komisijo in države članice, naj oblikujejo skladen zakonodajni okvir za podporo tej praksi s prenosom teh meril v ustrezne nacionalne predpise in platforme za centralizirano javno naročanje; Komisijo tudi poziva, naj to prakso podpre s spodbujanjem razvoja tehnologije in inovacij, dobrim dialogom z dobavitelji, oblikovanjem ustreznih zahtev ter uvedbo sistemov za preverjanje zahtev in spremljanje njihovega izvajanja;

32. poziva Komisijo in države članice, naj za pospešitev izvajanja vala prenove vzpostavijo mehanizme financiranja za podporo lokalnim in regionalnim oblastem pri pripravi načrtov za izvedljivost energijske prenove manj uspešnih območij, najprej s širšo uporabo instrumenta za evropska mesta, pobudo za inovativne ukrepe v mestih in evropsko pobudo za mesta ter tudi z oblikovanjem novih instrumentov. S tem bi nadgradili predloge iz delovnega dokumenta služb Komisije, ki je spremlja dokument k strategiji; poziva, naj se regijam, mestom in občinam nudi ustrezna podpora, da bodo lahko črpali predvidena sredstva iz instrumenta Next Generation EU, misij programa Obzorje Evropa, operativnih programov za kohezijsko politiko za obdobje 2021–2027 in kreditnih linij Evropske investicijske banke. Za takšno usklajevanje je potrebna revizija postopkov, da se zagotovita sistematičen pristop in sledljivost;

33. poziva, naj se izvajanje vala prenove podpre z instrumentom tehnične pomoči, ki bo dostopen vsem lokalnim in regionalnim oblastem, na primer s krepitvijo bolj decentraliziranega modela instrumenta ELENA na podlagi spodbujanja in standardizacije modela točk „vse na enem mestu“ ⁽²¹⁾; meni, da se te ne bi smele omejevati na finančne vidike, temveč bi morale postati pravi katalizator za ozaveščanje, krepitev zmogljivosti in razširjanje dobre prakse na lokalni in regionalni ravni; izraža pripravljenost za sodelovanje z Evropsko investicijsko banko (EIB), da bi to pobudo optimizirali in jo pravočasno izvedli, s čimer bi bil instrument dostopnejši in se bistveno hitreje izvajal; je prepričan, da bi lahko z več sinergijami med instrumentom ELENA in programom Obzorje Evropa s posamičnih primerov dobre prakse prešli na naložbe v velikem obsegu; izraža pa tudi zaskrbljenost, ker je faktor vzvoda, ki se trenutno zahteva v programu ELENA za trajnostne stanovanjske objekte (10-kratnik zneska nepovratnih sredstev) precejšnja ovira za nekatere vrste upravičencev; zato poziva Komisijo in EIB, naj ocenita možne rešitve za takšne primere;

⁽¹⁶⁾ Glej na primer projekt Compete4SECAP: <https://compete4secap.eu/>.

⁽¹⁷⁾ Glej na primer publikacijo *Smart Cities Guidance Package*, str. 91, https://www.researchgate.net/publication/343615678_Smart_City_Guidance_Package.

⁽¹⁸⁾ Glej na primer publikacijo *Smart Cities Guidance Package*, str. 92, https://www.researchgate.net/publication/343615678_Smart_City_Guidance_Package.

⁽¹⁹⁾ Glej na primer projekt NET-ubiep: <http://www.net-ubiep.eu/>.

⁽²⁰⁾ Omogočanje pozitivnih energetskih središč po vsej Evropi: energija iz obnovljivih virov | EU Science Hub (europa.eu).

⁽²¹⁾ Glej na primer projekt OKTAVE: <https://www.oktave.fr/> (samo v francoščini), projekt INTERREG ReeHub: <https://reehub.italy-albania-montenegro.eu/> in projekt PADOVA FIT: <https://www.padovafit.eu/it/home.html>.

34. opozarja, da morajo biti mehanizmi za financiranje v okviru vala prenove primerni za zelo različne okoliščine lastništva nepremičnin in socialno-ekonomske razmere stanovalcev ter za mešane uporabe zaradi vse večjega trenda dela na daljavo. Model nevtralnosti stanovanjskih stroškov bi moral na idealen način združevati socialne in podnebne cilje ter preprečevati izselitve zaradi prenove; zato poziva, naj pristojne ravni upravljanja preprečijo, da bi se stroški prenove prenesli na najemnike, in meni, da bi moralo biti povišanje najemnine sorazmerno s pričakovanimi prihranki energije;

Prednostna področja za prenovo stavb

35. pozdravlja predlog, da se v okviru revizije direktive o energetske učinkovitosti stavb uvede standard temeljite prenove, da bi obsežno zasebno financiranje povezali s preglednimi, merljivimi in resnično zelenimi naložbami; opozarja, da bi morale biti v standardih upoštevane vse zahteve za stavbe v različnih podnebnih pasovih in ob upoštevanju zaščite spomenikov predvideni posebni protokoli za zgodovinske stavbe, osnova pa bi morale biti uveljavljene najboljše prakse na različnih območjih ⁽²²⁾;

36. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami uvede prožnejša proračunska pravila za lokalne in regionalne oblasti, da bi podprla njihove naložbene zmogljivosti na področju prenove obstoječe stavbne dediščine in gradnje novih socialnih javnih stavb. Posebno pozornost je treba nameniti potencialu zunajbilančnih pogodb o zagotavljanju prihranka energije ⁽²³⁾;

37. opozarja, da stanovanjske razmere pogosto povzročajo velike neenakosti, pri tem pa prenaseljene stavbe z neučinkovitimi energetske sistemi in s tem povezani stroški pogosto povzročajo nevzdržno breme za proračun gospodinjstev; približno 34 milijonov Evropejcev se spopada z energijsko revščino, zato poziva države članice, naj pripravijo natančne ocene na podregionalni ravni; poziva Komisijo, naj okrepi prizadevanja za spodbujanje in izmenjavo primerov najboljše prakse v boju proti energijski revščini, mrežno povezovanje obstoječih observatorijev in podporo vzpostavljanju observatorijev v državah članicah, ki jih še nimajo;

38. trdi, da bi morala biti energija dobrina, ki je dostopna vsem, in da je energijska revščina vprašanje, ki ima občutne socialne, gospodarske in okoljske posledice; poudarja, da začarani krog energijske revščine ne prizadene le gospodinjstev v težkem položaju in fizičnih oseb, ampak lahko tudi podjetja in občasno majhni lokalni organi postanejo žrtve teh okoliščin, ko razpoložljivi viri ne omogočajo pokrivanja naraščajočih stroškov energetske storitev, ki zato postajajo vse večje breme za splošni proračun; zato poziva Komisijo, naj razmisli o tem, da pri energijski revščini ne bi proučevala le posameznih gospodinjstev, in naj se na to opre pri določanju mehanizmov za izvajanje vala prenove; opozarja, da je lahko model ekološko opremljenih proizvodnih območij koristno izhodišče za vključitev proizvodnega sektorja v val prenove in v uresničevanje zelenega dogovora na splošno; izraža pripravljenost sodelovati z Evropsko komisijo pri dejavnostih nove opazovalnice za energijsko revščino;

39. opozarja, da imajo lahko lokalne energetske skupnosti in koncept proizvajalcev-odjemalcev ključno vlogo pri povečanju stopnje prenove, boju proti energijski revščini in pri spodbujanju energetskega prehoda z izvajanjem modelov razširjene proizvodnje energije in pobud, ki jih vodijo državljani. Zato je treba spodbujati pobude za lastno proizvodnjo in porabo v stanovanjskih objektih, olajšati in okrepiti uporabo tehnologij, kot so sončna termalna ter fotovoltaična in geotermalna, tako v obstoječih stavbah, ki se obnavljajo, kot tudi in zlasti v novih stavbah. Druga možnost je model, po katerem najemna zajema stroške ogrevanja, ki se med drugim na široko uporablja na Švedskem in Finskem. Pri tem modelu lastnik nepremičnine jamči najemniku udobne bivanjske razmere, običajno s temperaturo prostora med 20 in 21 °C. S tem se uspešno preprečuje energijska revščina, hkrati pa obstajajo močne spodbude za varčevanje z energijo za lastnike, saj imajo ti v primerjavi z najemniki za to druge možnosti, vendar so še vedno odvisni od njihovega sodelovanja. Zato poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicami, da bi zagotovile pravočasen prenos ustreznih direktiv ob polnem spoštovanju duha direktive in poenostavljenih mehanizmov za izvajanje; predlaga, da se individualno merjenje in obračunavanje porabljene toplote ne uporablja, če se s tem ne dosežejo stroškovno učinkoviti prihranki energije;

⁽²²⁾ Glej na primer projekt ENERGIESPRONG, <https://energiesprong.org/>.

⁽²³⁾ Glej na primer projekt Guarantee: www.guarantee-project.eu.

40. poudarja, da je pomembno podpirati pristope, temelječe na soseskah, ki izkoriščajo potencial lokalnih skupnosti in z inovativnimi digitalnimi rešitvami povezujejo lokalne obnovljive vire energije z lokalno porabo; te so temelj koncepta pametnega mesta; poudarja, da bo ustrezna digitalna povezljivost ⁽²⁴⁾ na mestnih in podeželskih območjih ljudem olajšala dostop do informacij o njihovi porabi energije v realnem času, kar jim bo omogočilo, da jo optimizirajo in povečajo njeno učinkovitost; ti lokalni koncepti bi morali preseči fizične meje držav članic in omogočiti izmenjavo energije iz obnovljivih virov med sosednjimi občinami in soseskami v obmejnih regijah;

41. poziva Komisijo in države članice, naj ustvarijo pogoje za izvajanje vala prenove tudi na manj urbanih in bolj oddaljenih ter podeželskih redko poseljenih območjih, da ta območja ne bi izgubila privlačnosti, ter poskrbijo, da bodo standardi kakovosti življenja in storitev prilagojeni izzivom prihodnosti; opozarja, da imajo lahko energetske skupnosti pomembno vlogo pri spodbujanju rabe energije iz obnovljivih virov v mestnih in podeželskih skupnostih ter pri spodbujanju teritorialne kohezije;

42. poudarja, da je treba upoštevati poseben položaj najbolj oddaljenih regij, ki trpijo zaradi neugodnih vremenskih razmer, so zelo občutljive na podnebne spremembe in izolirane z vidika energije, zato bodo v njih stroški obnove višji. Da bi dosegli ekologizacijo stavb, je treba sheme finančne podpore prilagoditi projektom v teh regijah, da bi lahko upoštevali proizvodne stroške, povezane z njihovimi posebnimi pogoji; v zvezi s tem pozdravlja začetek druge faze pobude za čisto energijo za otoke EU, ter je pripravljen podpreti njeno izvajanje;

43. poziva, naj se okrepijo mehanizmi za certificiranje, s katerimi se spodbuja izbira gradbenih materialov in tehnik ob upoštevanju njihovega življenjskega cikla, možnosti uporabe tehnik selektivnega rušenja ter ločevanje nevarnih in obnovljivih frakcij. S tem se želi spodbuditi prestrukturiranje gradbeništva, da bi bilo v celoti zmožno izvajati krožne procese v skladu s protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov; pri tem je treba izvajalce podpreti pri razvoju alternativnih možnosti, na primer prek partnerstev za inovacije in sodelovanje med naročniki in ponudniki v okviru javnih naročil; pri tem mora Evropska komisija državam članicam dati več spodbud za podporo teh načinov javnega naročanja;

44. poziva Komisijo, naj od držav članic zahteva celovito in učinkovito sodelovanje regionalnih in lokalnih oblasti pri pripravi in izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost. Edino z upravljanjem na več ravneh so lahko ukrepi za energijsko prenovo stavb zasnovani v sinergiji z lokalnim sistemom in prinesejo številne koristi (okoljske, socialne in ekonomske); poudarja, da je treba še naprej spodbujati podnebni in energetski dialog ⁽²⁵⁾ na več ravneh ter opredeliti metodologije za njegovo učinkovito, dosledno in sistematično izvajanje;

45. odločno poudarja ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri usklajevanju prenove stavb s prostorskim načrtovanjem in urbanizmom ter merili socialne pravičnosti in varstva okolja, spodbuja politike za preprečevanje odseljevanja opozarja, da mehanizmi financiranja vala prenove, ki jih izberejo države članice, ne smejo oslabilati te njihove temeljne usklajevalne vloge;

46. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo sinergije med različnimi akterji, kadar so skupni ukrepi učinkovitejši, ter povezovanje med evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi in neposredno upravljanimi skladi (Obzorje Evropa – Instrument za povezovanje Evrope, InvestEU, novi program LIFE CET (prehod na čisto energijo), EIB). Zato je treba nagraditi tiste, ki te sinergije vzpostavljajo in iščejo glavne partnerje na lokalni ravni (predvsem v regijah). Za doseganje ciljev trajnostnega razvoja bi se predvsem lahko ravnali po logiki naložb s socialnim učinkom, za katere si prizadeva OECD. Tako bi se naložbe izvajale v skladu z merljivimi cilji socialnega in okoljskega učinka ter bi bile tudi donosne ⁽²⁶⁾;

⁽²⁴⁾ Tehnologija 5G npr. je tehnologija, s katero bi lahko povezali na tisoče naprav za spremljanje na najbolj poseljenih območjih in omogočili izredno hitro povezljivost, ki je trenutno ni v številnih območjih, kot so manj poseljena območja, med katerimi so nekatera izpostavljena tveganju odseljevanja prebivalstva.

⁽²⁵⁾ Kot je določeno z Uredbo (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije.

⁽²⁶⁾ <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-topics/social-impact-investment-initiative.htm>.

47. poziva Komisijo in države članice, naj se pri obnovi stavb ne osredotočajo le na gradbene vidike stavbe, temveč tudi na vidike, povezane s potrebo po spremembi mobilnosti predvsem na mestnih območjih, z vključevanjem parkirišč za kolesa in vozila za osebno mobilnost v stavbah ali ob njih, ter polnilnih mest za električna vozila; pri tem pa naj upoštevajo tudi potrebo po odpravi upravnih in zakonodajnih ovir. Poudarja pa tudi pomen razpoložljivosti skupnih komunikacijskih infrastruktur (IKT), da bi spodbudili vključevanje ljudi, ki živijo v stavbah, v vse bolj povezano družbo.

48. poziva k izboljšanju mehanizmov financiranja strategije v zvezi z instrumentom za okrevanje in odpornost, kohezijsko politiko in Evropsko investicijsko banko, da bodo regije lahko imele večjo vlogo v fazah prejemanja in upravljanja sredstev;

49. se zavzema za to, da zakonodajna zasnova vala prenove ne bo omejevala pravice držav članic, da same izbirajo med viri energije, pod pogojem, da se zagotovi razogljičenje, določeno v ciljeh Evropske unije.

50. pozdravlja predlog Evropske komisije, da bo tesno sodelovala z Evropskim odborom regij v zvezi z valom prenove, in poziva k sklenitvi namenskega sporazuma, ki bi postavil temelje za okrepljeno sodelovanje na tem področju pri okrevanju po pandemiji COVID-19;

51. poziva Svet EU, naj v sodelovanju z drugimi institucijami in v tesnem partnerstvu z Evropskim odborom regij pripravi komunikacijsko kampanjo za ozaveščanje in spodbujanje ukrepov v zvezi z valom prenove hkrati na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

143. PLENARNO ZASEDANJE OR (NA DALJAVO, INTERACTIO), 17. 3. 2021–19. 3. 2021

Mnenje Evropskega odbora regij – Novi pakt o migracijah in azilu

(2021/C 175/06)

Poročevalka:	Antje GROTHEER (DE/PES), podpredsednica mestne skupščine, Bremen
Referenčni dokumenti:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o novem paktu o migracijah in azilu (COM(2020) 609 final) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o upravljanju azila in migracij ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in predlagane Uredbe (EU) XXX/XXX [Sklad za azil in migracije] (COM(2020) 610 final) Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (COM(2020) 611 final) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (COM(2020) 612 final) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila (COM(2020) 613 final) Spremenjeni predlog uredbe o vzpostavitvi sistema Eurodac (COM(2020) 614 final) Priporočilo Komisije (EU) 2020/1364 z dne 23. septembra 2020 o zakonitih poteh do zaščite v EU: spodbujanje preselitve, humanitarnega sprejema in drugih dopolnilnih poti (C(2020) 6467 final) Priporočilo Komisije (EU) 2020/1365 z dne 23. septembra 2020 o sodelovanju med državami članicami pri operacijah, ki se izvajajo s plovili, ki jih imajo v lasti ali upravljajo zasebni subjekti za namene dejavnosti iskanja in reševanja (C(2020) 6468 final)

Priporočilo Komisije (EU) 2020/1366 z dne 23. septembra 2020 o mehanizmu EU za pripravljenost na krize v zvezi z migracijami in upravljanje takšnih kriz (načrt za pripravljenost na migracije in migracijske krize)

(C(2020) 6469 final)

Sporočilo Komisije – Smernice Komisije o izvajanju pravil EU o opredelitvi in preprečevanju pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju

(C(2020) 6470 final)

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027

(COM(2020) 758 final)

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o upravljanju azila in migracij ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in predlagane Uredbe (EU) XXX/XXX [Sklad za azil in migracije]

Predlog spremembe 1

COM(2020) 610 final, uvodna izjava 26

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Premestiti bi bilo treba samo osebe, za katere je bolj verjetno, da bodo imele pravico do zadrževanja v Uniji. Zato bi bilo treba področje uporabe premestitve prosilcev za mednarodno zaščito omejiti na tiste, za katere se ne uporablja postopek na meji iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku].	Premestiti bi bilo treba samo osebe, za katere je bolj verjetno, da bodo imele pravico do zadrževanja v Uniji. Zato bi bilo treba področje uporabe premestitve prosilcev za mednarodno zaščito omejiti na tiste, za katere se ne uporablja postopek na meji iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Evropska komisija pripravi in redno posodablja seznam varnih držav za morebitne postopke vračanja.

Obrazložitev

Za pravilno uporabo tega merila bi bilo treba določiti, da Komisija pripravi in redno posodablja seznam varnih držav za morebitne postopke vračanja.

Predlog spremembe 2

COM(2020) 610 final, uvodna izjava 36

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ta uredba bi se morala uporabljati za prosilce za subsidiarno zaščito in osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, da se zagotovi enaka obravnava vseh prosilcev in upravičencev do mednarodne zaščite ter doslednost uporabe z veljavnim pravnim redom Unije na področju azila, zlasti z Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o pogojih za azil].	Ta uredba bi se morala uporabljati za prosilce za subsidiarno zaščito, osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, ter osebe, ki so prosilci ali upravičenci drugih oblik zaščite, ki jih nudijo države članice , da se zagotovi enaka obravnava vseh prosilcev in upravičencev do mednarodne zaščite ter doslednost uporabe z veljavnim pravnim redom Unije na področju azila, zlasti z Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o pogojih za azil].

Obrazložitev

Menimo, da je treba uporabo Uredbe razširiti ne le na prosilce za mednarodno in subsidiarno zaščito in upravičence do nje, temveč tudi na osebe, ki so prosilci ali upravičenci drugih oblik zaščite, ki jih nudijo države članice.

Predlog spremembe 3

COM(2020) 610 final, uvodna izjava 47

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Opredelitev družinskega člana v tej uredbi bi morala vključevati sorojenca ali sorojence prosilca. Združitev sorojencev je še posebej pomembna za izboljšanje možnosti integracije prosilcev in s tem zmanjšanje nedovoljenega gibanja. Obseg opredelitve družinskega člana bi moral odražati tudi realnost trenutnih migracijskih trendov, in sicer da prosilci pogosto prispejo na ozemlje držav članic po dolgotrajnem obdobju v tranzitu. Opredelitev bi morala zato vključevati družine, izoblikovane zunaj izvirne države, a pred prihodom na ozemlje države članice. S to omejeno in ciljno usmerjeno razširitvijo obsega opredelitve naj bi se zmanjšale spodbude za nekatere primere nedovoljenega gibanja prosilcev za azil znotraj EU.	Opredelitev družinskega člana v tej uredbi bi morala vključevati sorojenca ali sorojence prosilca. Združitev sorojencev je še posebej pomembna za izboljšanje možnosti integracije prosilcev in s tem zmanjšanje nedovoljenega gibanja. Obseg opredelitve družinskega člana bi moral odražati tudi realnost trenutnih migracijskih trendov, in sicer da prosilci pogosto prispejo na ozemlje držav članic po dolgotrajnem obdobju v tranzitu. Opredelitev bi morala zato vključevati družine, izoblikovane zunaj izvirne države pred prihodom na ozemlje države članice in po njem . S to omejeno in ciljno usmerjeno razširitvijo obsega opredelitve naj bi se zmanjšale spodbude za nekatere primere nedovoljenega gibanja prosilcev za azil znotraj EU.

Obrazložitev

Družinska jedra so pogosto oblikovana v državah članicah gostiteljicah, zato je treba zagotoviti pravico do združevanja družine, ko pride do prerazporeditve, ne glede na čas in kraj, kjer se je jedro izoblikovalo. V nasprotnem primeru obstaja nevarnost diskriminirajočih določb.

Predlog spremembe 4

COM(2020) 610 final, uvodna izjava 63

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V podporo državam članicam, ki izvajajo solidarnostni ukrep premestitve, bi bilo treba zagotoviti finančna sredstva iz proračuna Unije. Da bi države članice spodbudili k dajanju prednosti premestitvi mladoletnikov brez spremstva , bi bilo treba zagotoviti višji spodbujevalni prispevek.	V podporo državam članicam, ki izvajajo solidarnostni ukrep premestitve, bi bilo treba zagotoviti finančna sredstva iz proračuna Unije. Da bi države članice spodbudili k dajanju prednosti premestitvi mladoletnikov in žensk, ki potujejo same , bi bilo treba zagotoviti višji spodbujevalni prispevek.

Obrazložitev

Zagotoviti bi bilo treba višjo finančno spodbudo za premestitev vseh otrok (skupaj z njihovimi starši in sorojenci), ne le za premestitev mladoletnikov brez spremstva. To pa bi moralo veljati tudi za ženske, ki potujejo same. Ženske in dekleta so po številnih poročilih sprejemnih centrov izpostavljene velikemu tveganju nasilja na podlagi spola. Prenatrpanost v nekaterih grških žariščnih točkah je povzročila znatno povečanje tveganja spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, še posebej za ženske, ki potujejo same in pogosto niso nameščene ločeno. Po podatkih Komisije so posebej ranljive migrantke in begunke ter mladi brez spremstva poleg tega izpostavljeni večjemu tveganju, da postanejo žrtve trgovine z ljudmi. Da bi ta tveganja zmanjšali, bi morale biti na voljo višje finančne spodbude za premestitev žensk.

Predlog spremembe 5

COM(2020) 610 final, člen 2(w)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„migracijski pritisk“ pomeni situacijo, v kateri prihod velikega števila državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva ali tveganje takega prihoda, med drugim po operacijah iskanja in reševanja ter kot posledica geografske lokacije države članice in posebnih dogodkov v tretjih državah, povzroči obremenitev celo dobro pripravljenega azilnega in sprejemnega sistema ter ki zahteva takojšnje ukrepanje;	„migracijski pritisk“ pomeni situacijo, v kateri prihod velikega števila državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva ali tveganje takega prihoda na lokalni, regionalni in/ali nacionalni ravni , med drugim po operacijah iskanja in reševanja ter kot posledica geografske lokacije države članice ali njene regije in posebnih dogodkov v tretjih državah, povzroči obremenitev celo dobro pripravljenega azilnega in sprejemnega sistema ter ki zahteva takojšnje ukrepanje;

Obrazložitev

Prihod migrantov, ki nima posledic za celotni nacionalni azilni in sprejemni sistem, lahko kljub temu izrazito obremeni posamezne regije in kraje, ki lahko postanejo celo preobremenjeni.

Predlog spremembe 6

COM(2020) 610 final, člen 6(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice vzpostavijo nacionalne strategije za zagotavljanje zadostnih zmogljivosti za izvajanje učinkovitega sistema upravljanja azila in migracij v skladu z načeli iz tega dela. Te strategije vključujejo kontingentno načrtovanje na nacionalni ravni ob upoštevanju kontingentnega načrtovanja oziroma načrtovanja ravnanja v izrednih razmerah v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX [Agencija Evropske unije za Azil], Uredbo (EU) 2019/1896 (Evropska agencija za mejno in obalno stražo) in Direktivo XXX/XXX/EU [direktivo o pogojih za sprejem] ter poročil Komisije, izdanih v okviru načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize. Take nacionalne strategije vključujejo informacije o tem, kako država članica izvaja načela iz tega dela in pravne obveznosti, ki iz njega izhajajo na nacionalni ravni. Upoštevajo tudi druge relevantne strategije in obstoječe podporne ukrepe, zlasti ukrepe na podlagi Uredbe (EU) XXX/XXX [Sklad za azil in migracije] in Uredbe (EU) XXX/XXX [Agencija Evropske unije za azil], ter so skladne in se dopolnjujejo z nacionalnimi strategijami za integrirano upravljanje meja, oblikovanimi v skladu s členom 8(6) Uredbe (EU) 2019/1896. Upoštevajo tudi rezultate spremljanja, ki ga opravi Agencija za azil in Evropska agencija za mejno in obalno stražo, rezultate ocenjevanja, opravljenega v skladu z Uredbo Sveta št. 1053/2013, ter rezultate spremljanja v skladu s členom 7 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju].	Države članice si prizadevajo za nacionalne strategije za zagotavljanje zadostnih zmogljivosti za izvajanje učinkovitega sistema upravljanja azila in migracij v skladu z načeli iz tega dela. Te strategije bi morale vključevati lokalno, regionalno in nacionalno kontingentno načrtovanje ob upoštevanju kontingentnega načrtovanja oziroma načrtovanja ravnanja v izrednih razmerah v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX [Agencija Evropske unije za Azil], Uredbo (EU) 2019/1896 56 (Evropska agencija za mejno in obalno stražo) in Direktivo XXX/XXX/EU [direktivo o pogojih za sprejem] ter poročil Komisije, izdanih v okviru načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize. Take nacionalne strategije bi morale temeljiti na sodelovanju na več ravneh med zainteresiranimi stranmi iz regionalnih in lokalnih organov, javnega in zasebnega sektorja ter civilne družbe ter vključevati informacije o tem, kako država članica izvaja načela iz tega dela in pravne obveznosti, ki iz njega izhajajo na nacionalni ravni. Morale bi upoštevati tudi druge relevantne strategije in obstoječe podporne ukrepe, zlasti ukrepe na podlagi Uredbe (EU) XXX/XXX [Sklad za azil in migracije] in Uredbe (EU) XXX/XXX [Agencija Evropske unije za azil], ter biti skladne z nacionalnimi strategijami za integrirano upravljanje meja, oblikovanimi v skladu s členom 8(6) Uredbe (EU) 2019/1896. Upoštevajo tudi rezultate spremljanja, ki ga opravi Agencija za azil in Evropska agencija za mejno in obalno stražo, rezultate ocenjevanja, opravljenega v skladu z Uredbo Sveta št. 1053/2013, ter rezultate spremljanja v skladu s členom 7 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju].

Obrazložitev

Po mnenju OR bi lahko obvezna uvedba nacionalnih strategij povzročila težave v zvezi s sorazmernostjo tega ukrepa. Poleg tega je treba bolj poudariti lokalni in regionalni vidik, saj se na tej ravni v praksi izvajajo strategije.

Predlog spremembe 7

COM(2020) 610 final, člen 11(1)(h)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
o tem, da bodo pristojni organi držav članic in Agencije za azil obdelovali osebne podatke prosilca, tudi za izmenjavo podatkov o njem, zgolj za namen izpolnjevanja obveznosti na podlagi te uredbe;	o tem, da bodo pristojni organi držav članic in Agencije za azil obdelovali osebne podatke prosilca, tudi za izmenjavo podatkov o njem, zgolj za namen izpolnjevanja obveznosti na podlagi te uredbe in da se ti podatki ne bodo posredovali državi izvora;

Obrazložitev

Menimo, da bi bilo treba predvideti prepoved sporočanja podatkov, ki se nanašajo nanje, državam izvora prosilcev, in da bi morali biti strogo zaupni.

Predlog spremembe 8

COM(2020) 610 final, člen 12(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Država članica, ki vodi osebni razgovor, pripravi pisni povzetek, ki vsebuje vsaj poglobljene informacije, ki jih je prosilec zagotovil med razgovorom. Povzetek je lahko bodisi v obliki poročila bodisi na standardnem obrazcu. Država članica prosilcu ali pravnemu svetovalcu ali drugemu zagovorniku, ki prosilca zastopa, pravočasno zagotovi dostop do povzetka.	Država članica, ki vodi osebni razgovor, pripravi pisni povzetek, ki vsebuje vsaj poglobljene informacije, ki jih je prosilec zagotovil med razgovorom. Povzetek je lahko bodisi v obliki poročila bodisi na standardnem obrazcu ter temelji na kontrolnem seznamu. Država članica prosilcu ali pravnemu svetovalcu ali drugemu zagovorniku, ki prosilca zastopa, pravočasno zagotovi dostop do povzetka.

Obrazložitev

Jasnejše besedilo.

Predlog spremembe 9

COM(2020) 610 final, člen 21

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 21 Vstop 1. <i>Kadar se na podlagi dokazov ali posrednih okoliščin s seznamov, opisanih v seznamih iz člena 30(4) te uredbe, vključno s podatki iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba Eurodac], ugotovi, da je prosilec ob prihodu iz tretje države nezakonito prečkal mejo države članice po kopnem, morju ali zraku, je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna prva država članica, v katero je vstopil na ta način. Če se prošnja registrira več kot tri leta po datumu nezakonitega prehoda meje, ta odgovornost preneha.</i> 2. <i>Pravilo iz odstavka 1 se uporablja tudi, kadar je bil prosilec na ozemlje izkrcan po operaciji iskanja in reševanja.</i> 3. <i>Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata, če se lahko na podlagi dokazov ali posrednih okoliščin, opisanih v seznamih iz člena 30(4) te uredbe, vključno s podatki iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba Eurodac], ugotovi, da je bil prosilec v skladu s členom 57 te uredbe po prestopu meje premeščen v drugo državo članico. V tem primeru je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna slednja.</i>	

Obrazložitev

Ker je v novem paktu o migracijah in azilu predlagan solidarnostni mehanizem in povečana operativna odgovornost Evropske agencije za mejno in obalno stražo Frontex in ker so obmejne lokalne in regionalne oblasti obremenjene zaradi obvezne uporabe postopka na meji, dodelitev odgovornosti za prošnjo za azil na podlagi merila nezakonitega vstopa prek zunanje meje ni več utemeljena. To merilo veliko bolj vodi v preprečevanje solidarne porazdelitve. Poleg tega dodelitev odgovornosti državi članici vstopa za osebe, izkrcane po operacijah iskanja in reševanja, ogroža njihovo učinkovitost, saj države članice že v preteklosti niso dovolile izkrcanj, da bi se izognile prevzemanju odgovornosti. Črtanje člena 21 predloga (= odgovornost države članice vstopa) ne bi v večini primerov odkritih nezakonitih prihodov nikakor spremenilo odgovornosti države članice ob zunanji meji. V skladu s členom 9(1) predloga morajo osebe, ki iščejo zaščito, za to zaprositi v državi članici prvega vstopa. V skladu s členom 8(2) predloga ostane za azilni postopek odgovorna ta država članica, kadar na osnovi meril ni mogoče določiti nobene druge odgovorne države članice. Črtanje bi razbremenilo nacionalne uprave in zmanjšalo stroške, ki bi nastali zaradi nepotrebnega upravnega bremena. Že danes je uspešnost poskusov ponovne predaje izjemno majhna, če nezakonitega vstopa ni mogoče dokazati s podatki iz Eurodaca. S črtanjem člena 21 bi bili ti poskusi odpravljani.

Predlog spremembe 10

COM(2020) 610 final, člen 29(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Kadar država članica, v kateri je bila prošnja za mednarodno zaščito registrirana, meni, da je za obravnavanje prošnje odgovorna druga država članica, nemudoma, vsekakor pa v dveh mesecih od datuma registracije prošnje, od druge države članice zahteva, da sprejme prosilca. Ne glede na prvi pododstavek se v primeru zadetka v sistemu Eurodac s podatki, zbranimi v skladu s členoma 13 in 14a Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba Eurodac], ali v sistemu VIS s podatki, zbranimi v skladu s členom 21 Uredbe (ES) št. 767/2008, zahteva za sprejem pošlje v enem mesecu od prejema takega zadetka. Kadar zahteva za sprejem prosilca ni poslana v obdobjih, določenih v prvem in drugem pododstavku, je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica, v kateri je bila prošnja registrirana. Kadar je prosilec mladoletnik brez spremstva, lahko država članica, ki določa odgovorno državo članico, če meni, da je to v mladoletnikovo korist, nadaljuje postopek za določitev odgovorne države članice in od druge države članice zahteva, da prosilca sprejme kljub temu, da so roki iz prvega in drugega pododstavka potekli.	Kadar država članica, v kateri je bila prošnja za mednarodno zaščito registrirana, meni, da je za obravnavanje prošnje odgovorna druga država članica, nemudoma, vsekakor pa v dveh mesecih od datuma registracije prošnje, od druge države članice zahteva, da sprejme prosilca. Ne glede na prvi pododstavek se v primeru zadetka v sistemu Eurodac s podatki, zbranimi v skladu s členoma 13 in 14a Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba Eurodac], ali v sistemu VIS s podatki, zbranimi v skladu s členom 21 Uredbe (ES) št. 767/2008, zahteva za sprejem pošlje v enem mesecu od prejema takega zadetka. Kadar zahteva za sprejem prosilca ni poslana v obdobjih, določenih v prvem in drugem pododstavku, je za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica, v kateri je bila prošnja registrirana. Kadar je prosilec mladoletnik brez spremstva, lahko država članica, ki določa odgovorno državo članico, če meni, da je to v mladoletnikovo korist, in po tem, ko je prisluhnila mladoletniku, kadar je to mogoče, nadaljuje postopek za določitev odgovorne države članice in od druge države članice zahteva, da prosilca sprejme kljub temu, da so roki iz prvega in drugega pododstavka potekli.

Obrazložitev

V okviru postopka določanja odgovorne države članice se zdi terminologija, uporabljena v tem členu, preveč diskrecijska, zato je bolje, da se mladoletniku brez spremstva prisluhne, kadar je to mogoče.

Predlog spremembe 11

COM(2020) 610 final, člen 55(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Kadar se država članica zaveže k prevzemu vračanja, nezakonito prebivajoči državljani tretjih držav, ki jim je država članica prejemnica izdala odločbo o vrnitvi, pa se v osmih mesecih ne vrnejo ali niso odstranjeni, država članica, ki prevzema vračanje, zadevne osebe prevzame na svoje ozemlje v skladu s postopkom iz členov 57 in 58. To obdobje začne teči od sprejetja izvedbenega akta iz člena 53(1) ali, če je primerno, člena 49(2).	Kadar se država članica zaveže k prevzemu vračanja, nezakonito prebivajoči državljani tretjih držav, ki jim je država članica prejemnica izdala odločbo o vrnitvi, pa se v osmih mesecih ne vrnejo ali niso odstranjeni, država članica, ki prevzema vračanje, zadevne osebe prevzame na svoje ozemlje v skladu s postopkom iz členov 57 in 58, potem ko se je z lokalnimi in/ali regionalnimi oblastmi, na ozemlju katerih naj bi prišlo do predaje, posvetovala o izvedljivosti. To obdobje začne teči od sprejetja izvedbenega akta iz člena 53(1) ali, če je primerno, člena 49(2).

Obrazložitev

S predlogom spremembe se zagotovi, da se lahko lokalne in/ali regionalne oblasti, ki morajo namestiti osebe, prispele v okviru prevzema vračanja, čim boljše pripravijo na to nalogo.

Predlog spremembe 12

COM(2020) 610 final, člen 55(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ukrepi iz odstavka 1 vključujejo eno ali več naslednjih dejavnosti, ki jih izvaja prevzemna država članica:	Ukrepi iz odstavka 1 vključujejo eno ali več naslednjih dejavnosti, ki jih izvaja prevzemna država članica, o katerih se država članica prejemnica po potrebi posvetoje s pristojnimi lokalnimi in/ali regionalnimi oblastmi:
(a) svetovanje nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav o vračanju in reintegraciji;	(a) svetovanje nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav o vračanju in reintegraciji;
(b) uporaba nacionalnega programa in virov za zagotavljanje logistične, finančne in druge materialne pomoči ali pomoči v naravi, vključno z reintegracijo, nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav, ki so pripravljeni prostovoljno oditi;	(b) uporaba nacionalnega programa in virov za zagotavljanje logistične, finančne in druge materialne pomoči ali pomoči v naravi, vključno z reintegracijo, nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav, ki so pripravljeni prostovoljno oditi;
(c) vodenje ali podpiranje političnega dialoga in izmenjav z organi tretjih držav z namenom omogočanja ponovnega sprejema;	(c) vodenje ali podpiranje političnega dialoga in izmenjav z organi tretjih držav z namenom omogočanja ponovnega sprejema;

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(d) navezovanje stikov s pristojnimi organi tretjih držav zaradi preverjanja istovetnosti državljanov tretjih držav in pridobitve veljavnega potovalnega dokumenta; (e) organiziranje praktičnih ureditev za izvrševanje vračanja v imenu države članice prejemnice, kot so čarterski ali redni leti ali prevoz z drugimi prevoznimi sredstvi v tretjo državo vrnitve. Ti ukrepi ne vplivajo na obveznosti in odgovornosti države članice prejemnice, določene v Direktivi 2008/115/ES.	(d) navezovanje stikov s pristojnimi organi tretjih držav zaradi preverjanja istovetnosti državljanov tretjih držav in pridobitve veljavnega potovalnega dokumenta; (e) organiziranje praktičnih ureditev za izvrševanje vračanja v imenu države članice prejemnice, kot so čarterski ali redni leti ali prevoz z drugimi prevoznimi sredstvi v tretjo državo vrnitve. Ti ukrepi ne vplivajo na obveznosti in odgovornosti države članice prejemnice, določene v Direktivi 2008/115/ES.

Obrazložitev

S predlogom spremembe želimo zagotoviti, da bodo lokalne in/ali regionalne oblasti, ki predane osebe poznajo zaradi njihovega sprejema, vključene tudi v ukrepe v okviru prevzema vračanja, s čimer bi se zagotovilo spoštovanje pravic teh oseb in nemoten prenos odgovornosti.

Predlog spremembe 13

COM(2020) 610 final, člen 57(9)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Predaja zadevne osebe iz države članice prejemnice v državo članico premestitve se izvede v skladu z nacionalnim pravom države članice prejemnice po posvetu med zadevnima državama članicama, kakor hitro je to praktično izvedljivo in najpozneje v štirih tednih po prejemu potrditve od države članice premestitve ali po končni odločitvi o pritožbi ali ponovnem pregledu odločitve o predaji, če v skladu s členom 33(3) obstaja odločilni učinek.	Predaja zadevne osebe iz države članice prejemnice v državo članico premestitve se izvede v skladu z nacionalnim pravom države članice prejemnice po posvetu med zadevnima državama članicama, kakor hitro je to praktično izvedljivo in najpozneje v štirih tednih po prejemu potrditve od države članice premestitve ali po končni odločitvi o pritožbi ali ponovnem pregledu odločitve o predaji, če v skladu s členom 33(3) obstaja odločilni učinek. Pri tem je treba zagotoviti, da bodo lokalne in regionalne oblasti, pristojne za predvideni kraj premestitve, o tem pravočasno obveščene in bo z njimi opravljeno posvetovanje.

Obrazložitev

Učinkovit sprejem bo mogoč, če bodo tudi pristojne lokalne in regionalne oblasti neposredno obveščene ter bo z njimi opravljeno posvetovanje, da se bodo lahko ustrezno pripravile na sprejem.

Predlog spremembe 14
COM(2020) 610 final, člen 72

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. člen 16 se nadomesti z naslednjim: [...] 2. Države članice so lahko po potrebi upravičene tudi do dodatnega zneska v višini 10 000 EUR za družinske člane oseb iz odstavka 1, če so te osebe sprejete zaradi zagotovitve enotnosti družine. 2. člen 17 se nadomesti z naslednjim: [...] 7. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 32, da se v okviru razpoložljivih sredstev po potrebi prilagodijo zneski iz odstavkov 1, 2 in 3 tega člena, da se upoštevajo trenutna stopnja inflacije, relevantne spremembe na področju premestitve prosilcev za mednarodno zaščito in upravičencev do mednarodne zaščite iz ene države članice v drugo ter dejavniki, na podlagi katerih se da najbolje izkoristiti uporabo finančne spodbude iz navedenih zneskov.	1. člen 16 se nadomesti z naslednjim: [...] 2. Države članice so lahko po potrebi upravičene tudi do dodatnega zneska v višini 10 000 EUR za družinske člane oseb iz odstavka 1, če so te osebe sprejete zaradi zagotovitve enotnosti družine. Pri tem je treba še posebej poskrbeti, da bo del tega zneska izplačan neposredno lokalnim in regionalnim oblastem, na ozemlju katerih bodo osebe sprejete zaradi premestitve ali humanitarnih razlogov. 2. člen 17 se nadomesti z naslednjim: [...] 7. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 32, da se v okviru razpoložljivih sredstev po potrebi prilagodijo zneski iz odstavkov 1, 2 in 3 tega člena, da se upoštevajo trenutna stopnja inflacije, relevantne spremembe na področju premestitve prosilcev za mednarodno zaščito in upravičencev do mednarodne zaščite iz ene države članice v drugo ter dejavniki, na podlagi katerih se da najbolje izkoristiti uporabo finančne spodbude iz navedenih zneskov. Pri tem je treba še posebej poskrbeti, da bo del tega zneska izplačan neposredno lokalnim in regionalnim oblastem, na ozemlju katerih bodo osebe sprejete.

Obrazložitev

Z dodanim besedilom želimo zagotoviti, da bodo pristojne lokalne in regionalne oblasti prejele potrebno finančno podporo.

Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU

Predlog spremembe 15

COM(2020) 611 final, člen 2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	(i) uvodna izjava 10 se nadomesti z naslednjim: (10) „Prizadevanja držav članic pri uporabi te uredbe, še posebej prizadevanja držav članic, katerih azilni in sprejemni sistemi so podvrženi izrazitemu in nesorazmernemu pritisku, bi bilo treba ustrezno podpreti s sredstvi iz Sklada za azil, migracije in vključevanje. Tudi lokalnim in regionalnim oblastem je treba dati na voljo ustrezna sredstva, vključno z možnostjo neposrednega dostopa do Sklada za azil, migracije in vključevanje“. Poleg tega mora EU dodeliti posebna sredstva, da se regijam, ki se soočajo s povečanim migracijskim pritiskom, zlasti tistim na zunanjih mejah EU, omogoči, da sprejmejo mladoletnike brez spremstva, ki prihajajo na njihova ozemlja, in jim pomagajo.“
uvodna izjava 31 se nadomesti z naslednjim:	(ii) uvodna izjava 31 se nadomesti z naslednjim:
(31) Za zagotavljanje pravic prosilca bi morala biti odločitev o njegovi prošnji podana v pisni obliki. Če z odločitvijo mednarodna zaščita ni priznana, bi bilo prosilcu treba navesti dejanske in pravne razloge za to in ga sezniniti s posledicami odločitve ter možnostmi za njeno izpodbijanje.	„(31) Za zagotavljanje pravic prosilca bi morala biti odločitev o njegovi prošnji podana v pisni obliki. Če z odločitvijo mednarodna zaščita ni priznana, bi bilo prosilcu treba navesti dejanske in pravne razloge za to in ga sezniniti s posledicami odločitve ter možnostmi za njeno izpodbijanje.
(31a) Da bi povečali učinkovitost postopkov ter zmanjšali tveganje pobega in verjetnost nedovoljenega gibanja, med izdajo negativne odločbe o prošnji za mednarodno zaščito in odločbe o vrnitvi ne bi smelo biti postopkovnih vrzeli. Prosilcem, katerih prošnje so zavrnjene, bi bilo treba takoj izdati odločbo o vrnitvi. Brez poseganja v pravico do učinkovitega pravnega sredstva bi morala biti odločba o vrnitvi bodisi del negativne odločbe o prošnji za mednarodno zaščito bodisi bi morala, če gre za ločen akt, biti izdana hkrati in skupaj z negativno odločbo.“;	(31a) Da bi povečali učinkovitost postopkov ter zmanjšali tveganje pobega in verjetnost nedovoljenega gibanja, med izdajo negativne odločbe o prošnji za mednarodno zaščito in odločbe o vrnitvi ne bi smelo biti postopkovnih vrzeli. Prosilcem, katerih prošnje so zavrnjene in ki jim država članica ne sklene izdati lastnega dovoljenja za prebivanje ali zagotoviti pravice do prebivanja zaradi težavne situacije ali iz humanitarnih ali drugih razlogov, bi bilo treba takoj izdati odločbo o vrnitvi. Brez poseganja v pravico do učinkovitega pravnega sredstva bi morala biti odločba o vrnitvi bodisi del negativne odločbe o prošnji za mednarodno zaščito bodisi bi morala, če gre za ločen akt, biti izdana hkrati in skupaj z negativno odločbo.“;

Obrazložitev

To priporočilo krepi regionalne in lokalne strukture ter izpolnjuje pretekle zahteve OR na tem področju. Poleg tega je bistveno, da EU nameni posebna sredstva regijam z večjim migracijskim pritiskom.

Predlog spremembe 16

COM(2020) 611 final, točka (5), uvodna izjava (40h)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Pri uporabi postopka na meji za izvedbo vračanja bi se morale uporabljati nekatere določbe [prenovljene direktive o vračanju], saj urejajo elemente postopka vračanja, ki jih ta uredba ne določa, zlasti določbe o opredelitvah pojmov, ugodnejših določbah, nevračanju, največji koristi otroka, družinskem življenju in zdravstvenem stanju, tveganju pobega, obveznosti sodelovanja, roku za prostovoljno vrnitev, odločbi o vrnitvi, odstranitvi, odlogu odstranitve, vračanju in odstranitvi mladoletnikov brez spremstva, prepovedih vstopa, varovalnih ukrepov pred vrnitvijo, pridržanju, pogojih pridržanja, pridržanju mladoletnikov in družin ter nujnih razmerah. Za zmanjšanje tveganja nedovoljenega vstopa in gibanja nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, za katere se uporablja postopek na meji za izvedbo vračanja, se lahko nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav odobri rok za prostovoljno vrnitev, ki ni daljši od 15 dni, brez poseganja v možnost, da kadar koli prostovoljno izpolni obveznost vrnitve.	Pri uporabi postopka na meji za izvedbo vračanja bi se morale uporabljati nekatere določbe [prenovljene direktive o vračanju], saj urejajo elemente postopka vračanja, ki jih ta uredba ne določa, zlasti določbe o opredelitvah pojmov, ugodnejših določbah, nevračanju, največji koristi otroka, družinskem življenju in zdravstvenem stanju, tveganju pobega, obveznosti sodelovanja, roku za prostovoljno vrnitev, odločbi o vrnitvi, odstranitvi, odlogu odstranitve, vračanju in odstranitvi mladoletnikov brez spremstva, prepovedih vstopa, varovalnih ukrepov pred vrnitvijo, pridržanju, pogojih pridržanja ter nujnih razmerah. Za zmanjšanje tveganja nedovoljenega vstopa in gibanja nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, za katere se uporablja postopek na meji za izvedbo vračanja, se lahko nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav odobri rok za prostovoljno vrnitev, ki ni daljši od 15 dni, brez poseganja v možnost, da kadar koli prostovoljno izpolni obveznost vrnitve.

Obrazložitev

OR se zavzema za popolno opustitev pridržanja otrok.

Predlog spremembe 17

COM(2020) 611 final, točka (13), člen 35a

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Zavrnitev prošnje in izdaja odločbe o vrnitvi	Zavrnitev prošnje in izdaja odločbe o vrnitvi
Kadar se prošnja zavrže kot nedopustna ali zavrne kot neutemeljena ali očitno neutemeljena tako glede statusa begunca kot glede statusa subsidiarne zaščite oziroma zavrže kot implicitno ali izrecno umaknjena, države članice izdajo odločbo o vrnitvi, ki je v skladu z Direktivo XXX/XXX/EU [direktiva o vračanju]. Odločba o vrnitvi se izda kot del odločbe o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito ali v ločenem aktu. Kadar se odločba o vrnitvi izda kot ločen akt, se izda hkrati in skupaj z odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito.“;	Kadar se prošnja zavrže kot nedopustna ali zavrne kot neutemeljena ali očitno neutemeljena tako glede statusa begunca kot glede statusa subsidiarne zaščite oziroma zavrže kot implicitno ali izrecno umaknjena in država članica ne sklone osebi izdati lastnega dovoljenja za prebivanje ali zagotoviti pravice do prebivanja zaradi težavne situacije ali iz humanitarnih ali drugih razlogov , države članice izdajo odločbo o vrnitvi, ki je v skladu z Direktivo XXX/XXX/EU [direktiva o vračanju]. Odločba o vrnitvi se izda kot del odločbe o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito ali v ločenem aktu. Kadar se odločba o vrnitvi izda kot ločen akt, se izda hkrati in skupaj z odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito.“;

Obrazložitev

Predlog Komisije državam članicam ne dovoli zagotavljanja zaščite iz humanitarnih ali družinskih razlogov zunaj mednarodne zaščite, ne da bi začele postopek vračanja. To je v nasprotju s členom 3(2) predloga direktive o pogojih za sprejem (COM(2016) 466 final), ki državam članicam zagotavlja prav to pravico. („Ta uredba se ne uporablja za druge nacionalne humanitarne statuse, ki jih izdajo države članice na podlagi svoje nacionalne zakonodaje tistim, ki ne izpolnjujejo pogojev za status begunca ali status subsidiarne zaščite.“) Poleg tega so države članice v določenih razmerah celo dolžne zagotavljati zaščito, recimo v primeru nevarnosti za zdravje, kar je v skladu s sodno prakso Sodišča od zadeve M'Bodj naprej. Poleg tega je ta določba nepotrebna, saj člen 6(1) Direktive 2008/115/ES (direktiva o vračanju) države članice zavezuje, da izdajo odločbo o vrnitvi v primeru nezakonitega bivanja. Predlagana sprememba je v skladu s členom 6 (4) direktive o vračanju.

Predlog spremembe 18

COM(2020) 611 final, točka (14), člen 40(1)(i)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
člen 40 se spremeni:	člen 40 se spremeni:
(a) v odstavku 1 se doda naslednja točka:	(a) v odstavku 1 se doda naslednja točka:
„(i) je prosilec državljan tretje države, za katero je delež pozitivnih odločitev organa za presojo o priznanju mednarodne zaščite po najnovejših razpoložljivih letnih podatkih Eurostata na ravni Unije do 20 %, ali je imel, če gre za osebo brez državljanstva, pred tem običajno prebivališče v taki tretji državi, razen če je v zadevni tretji državi od objave ustreznih podatkov Eurostata prišlo do znatnih sprememb ali pa prosilec spada v posebno kategorijo oseb, za katere deleža do 20 % ni mogoče šteti za reprezentativnega glede na njihovo potrebo po zaščiti.“;	„(i) je mogoče v nekaterih primerih o prošnji prosilca na podlagi ugotovitev iz prvega razgovora sprejeti odločitev v kratkem času in se lahko v primeru zavrnitve prošnje upravičeno pričakuje hitra vrnitev v matično državo ali tretjo državo, pripravljeno na sprejem“;
[...]	[...]

Obrazložitev

Navezovanje sankcij na državljanstvo, ki nastane zaradi navezovanja na stopnje zaščite, ni združljivo z mednarodnimi in evropskimi prepovedmi diskriminacije, če v posameznem primeru ni razlogov za to. OR zato predlaga postopek, usmerjen v možnost vračanja in verjetnost hitrega odločanja v posameznih primerih, kakršen se od leta 2019 uporablja v azilnem postopku v Švici. Tako bi bilo mogoče v kratkem času sprejeti bistveno več odločitev kot pri navezovanju na stopnje zaščite. To tudi in še posebej pripomore k razbremenitvi lokalnih in regionalnih oblasti na obmejnih območjih. Ta model poleg tega omogoča hitre odločitve, v katerih se prizna zaščita, ter trajno pospeši vključevanje oseb, ki očitno potrebujejo zaščito, npr. oseb, upravičenih do mednarodne zaščite, ki so rešene iz stiske na morju.

Predlog spremembe 19

COM(2020) 611 final, točka (14), člen 40(5)(c)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
[...]	[...]
b) v odstavku 5 se doda naslednja točka:	b) v odstavku 5 se doda naslednja točka:
„(c) je prosilec državlján tretje države, za katero je delež pozitivnih odločitev organa za presojo o priznanju mednarodne zaštite po najnovejših razpoložljivih letnih podatkih Eurostata na ravni Unije do 20 %, ali je imel, če gre za osebo brez državljanstva, pred tem običajno prebivališče v taki tretji državi, razen če je v zadevni tretji državi od objave ustreznih podatkov Eurostata prišlo do znatnih sprememb ali pa prosilec spada v posebno kategorijo oseb, za katere deleža do 20 % ni mogoče šteti za reprezentativnega glede na njihovo potrebo po zaštiti.“;	„(c) je mogoče v nekaterih primerih o prošnji prosilca na podlagi ugotovitev iz prvega razgovora sprejeti odločitev v kratkem času in se lahko v primeru zavrnitve prošnje upravičeno pričakuje hitra vrnitev v matično državo ali tretjo državo, pripravljeno na sprejem“;

Obrazložitev

Navezovanje sankcij na državljanstvo, ki nastane zaradi navezovanja na stopnje zaštite, ni združljivo z mednarodnimi in evropskimi prepovedmi diskriminacije, če v posameznem primeru ni razlogov za to. OR zato predlaga postopek, usmerjen v možnost vračanja in verjetnost hitrega odločanja v posameznih primerih, kakršen se od leta 2019 uporablja v azilnem postopku v Švici. Tako bi bilo mogoče v kratkem času sprejeti bistveno več odločitev kot pri navezovanju na stopnje zaštite. To tudi in še posebej pripomore k razbremenitvi lokalnih in regionalnih oblasti na obmejnih območjih. Ta model poleg tega omogoča hitre odločitve, v katerih se prizna zaštita, ter trajno pospeši vključevanje oseb, ki očitno potrebujejo zaštito, npr. oseb, upravičenih do mednarodne zaštite, ki so rešene iz stiske na morju.

Predlog spremembe 20

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Država članica obravnava prošnjo v postopku na meji v primerih iz odstavka 1 v okoliščinah iz točk (c), (f) ali (i) člena 40(1).	Država članica obravnava prošnjo v postopku na meji v primerih iz odstavka 1 v okoliščinah iz točk (f) ali (i) člena 40(1) ter iz točke (c) samo v primerih, ko okoliščine nakazujejo, da je mogoče v posameznem primeru pričakovati hitro odločitev in vračilo.

Obrazložitev

To bi razbremenilo lokalne in regionalne oblasti, ki skrbijo za namestitev prosilcev v času postopkov na meji.

Predlog spremembe 21

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Postopek na meji se lahko za mladoletnike brez spremstva in mladoletnike, mlajše od 12 let, ter njihove družinske člane uporabi le v primerih iz člena 40(5)(b).	Postopek na meji se lahko za mladoletnike in družinske člane, ki jih spremljajo , uporabi le v primerih iz člena 40(5) (b) ali v primerih, v katerih je mogoče pričakovati hitro mednarodno zaščito po obravnavi v skladu s členom 40(5) (c). Mladoletnikov se med postopkom na meji ne sme pridržati.

Obrazložitev

Vse osebe, mlajše od 18 let, so enakovredno upravičene do mednarodne zaščite mladoletnikov. Posebni postopki naj se torej uporabljajo le, če je to v posameznem primeru v interesu mladoletne osebe ali utemeljeno z resnimi razlogi v skladu s členom 40(5)(b) predloga („grožnja nacionalni varnosti ali javnemu redu“). Zaradi postopkovnih razlogov ne sme priti do pridržanja. Pri tem gre za dobrobit mladoletnih oseb in varnostne interese držav članic; to stališče je OR izrazil že v preteklosti.

Predlog spremembe 22

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(9)(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice postopka na meji ne uporabljajo ali ga prenehajo uporabljati v kateri koli fazi postopka, kadar:	Države članice postopka na meji ne uporabljajo ali ga prenehajo uporabljati v kateri koli fazi postopka, kadar:
[...]	[...]
(b) prosilcem s posebnimi procesnimi potrebami ni mogoče zagotoviti potrebne podpore na lokacijah iz odstavka 14;	(b) imajo prosilci posebne procesne potrebe, razen če je v posameznem primeru zagotovljeno, da je mogoče zagotoviti potrebno podporo na lokacijah iz odstavka 14;

Obrazložitev

Prosilci s posebnimi procesnimi potrebami morajo imeti v posameznih primerih dostop do ustreznih podpornih ukrepov, sicer se jih ne bi smelo napotiti v postopek na meji.

Predlog spremembe 23

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(11)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Postopek na meji je čim krajši, hkrati pa omogoča popolno in pravično obravnavo prošelj. Zajema odločitev iz odstavkov 2 in 3 ter po potrebi kakršno koli odločitev o pritožbi in se zaključi v 12 tednih po registraciji prošnje. Po tem obdobju se prosilcu dovoli vstop na ozemlje države članice, razen kadar se uporablja člen 41a(1). Z odstopanjem od rokov iz členov 34, 40(2) in 55 države članice sprejmejo določbe o trajanju postopka obravnave in pritožbenega postopka, ki zagotavljajo, da se v primeru pritožbe zoper odločitev o zavrnitvi prošnje v okviru postopka na meji odločitev o taki pritožbi izda v 12 tednih od registracije prošnje.	Postopek na meji je čim krajši, da se pripomore k razbremenitvi obmejnih regij, hkrati pa omogoča popolno in pravično obravnavo prošelj. Zajema odločitev iz odstavkov 2 in 3 ter po potrebi kakršno koli odločitev o pritožbi in se zaključi v 8 tednih po registraciji prošnje. Po tem obdobju se prosilcu dovoli premik na ozemlje države članice, razen kadar se uporablja člen 41a(1). Z odstopanjem od rokov iz členov 34, 40(2) in 55 države članice sprejmejo določbe o trajanju postopka obravnave in pritožbenega postopka, ki zagotavljajo, da se v primeru pritožbe zoper odločitev o zavrnitvi prošnje v okviru postopka na meji odločitev o taki pritožbi izda v 8 tednih od registracije prošnje.

Obrazložitev

Obdobje 20 tednov je nerazumljivo dolg rok, ki prosilce zavezuje, da ostanejo na tranzitnih območjih, in tako nesorazmerno obremenjuje obmejne regije. Sodišče Evropske unije je v sodbi o madžarskem tranzitnem območju z dne 14. maja 2020 navedlo, da je treba specifične postopke na meji izvesti v razumnem času in da je treba že po štirih tednih dovoliti vstop za začetek rednega postopka. Zadrževanje na tranzitnih območjih pomeni odvzem svobode, zato je treba mejne postopke na teh območjih izvesti hitro. Obdobje več kot osmih tednov, ki je dvakrat daljše od obdobja, ki je trenutno dovoljeno v skladu s členom 43 direktive o azilnih postopkih (štiri tedne), bi verjetno tako Sodišče Evropske unije kot Evropsko sodišče za človekove pravice štela za nerazumljivo. Osem tednov je v večini primerov dovolj za izvedbo azilnega postopka. Če se postopek zaključi z negativno odločitvijo, je predvidenih dodatnih osem tednov za postopek vračanja. Če celoten postopek traja več kot tri mesece, ni verjetno, da bo vračanje mogoče izvesti hitro, kot je predvideno v postopku na meji.

Predlog spremembe 24

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(13)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Med obravnavanjem prošelj, za katere se uporablja postopek na meji, se prosilci zadržijo na zunanji meji, v njeni bližini ali na tranzitnih območjih. Vsaka država članica najpozneje [dva meseca po datumu začetka uporabe te uredbe] Komisiji sporoči lokacije na zunanjih mejah, v bližini zunanje meje ali na tranzitnih območjih, na katerih se bo izvajal postopek na meji, tudi ko se bo uporabljal odstavek 3, ter zagotovi, da zmogljivosti teh lokacij zadostujejo za obravnavanje vlog iz navedenega odstavka. Vse spremembe glede določitve lokacij, na katerih se bo izvajal postopek na meji, se Komisiji sporočijo dva meseca pred učinkovanjem sprememb.	Med obravnavanjem prošelj, za katere se uporablja postopek na meji, se prosilci zadržijo na zunanji meji, v njeni bližini ali na tranzitnih območjih. Vsaka država članica najpozneje [dva meseca po datumu začetka uporabe te uredbe] Komisiji sporoči lokacije na zunanjih mejah, v bližini zunanje meje ali na tranzitnih območjih, na katerih se bo izvajal postopek na meji, tudi ko se bo uporabljal odstavek 3, ter zagotovi, da zmogljivosti teh lokacij zadostujejo za obravnavanje vlog iz navedenega odstavka. Temu sporočilu je treba priložiti poročilo o posvetovanju s pristojnim lokalnim in regionalnim organom, na ozemlju katerega naj bi bili ti postopki izvedeni. Vse spremembe glede določitve lokacij, na katerih se bo izvajal postopek na meji, se Komisiji sporočijo dva meseca pred učinkovanjem sprememb.

Obrazložitev

Pri načrtovanju lokacij za izvajanje postopkov na meji je pomembno ustrezno upoštevati potrebe pristojnih lokalnih in regionalnih organov.

Predlog spremembe 25

COM(2020) 611 final, točka (15), člen 41(14)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V primerih, ko zmogljivost lokacij, ki so jih države članice sporočile v skladu z odstavkom 14, začasno ne zadošča za obravnavo prosilcev iz odstavka 3, lahko države članice določijo druge lokacije na svojem ozemlju in po sporočilu Komisiji tam začasno in za najkrajši potreben čas nastanijo prosilce.“;	V primerih, ko zmogljivost lokacij, ki so jih države članice sporočile v skladu z odstavkom 14, začasno ne zadošča za obravnavo prosilcev iz odstavka 3, lahko države članice po poprejšnjem posvetovanju s pristojnimi lokalnimi in regionalnimi organi določijo druge lokacije na svojem ozemlju in po sporočilu Komisiji tam začasno in za najkrajši potreben čas nastanijo prosilce.“;

Obrazložitev

Pri načrtovanju lokacij za izvajanje postopkov na meji je pomembno ustrezno upoštevati potrebe pristojnih lokalnih in regionalnih organov.

Predlog spremembe 26

COM(2020) 611 final, točka (16), člen 41a(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Osebe iz odstavka 1 se zadržijo največ 12 tednov na lokacijah na zunanji meji, v njeni bližini ali na tranzitnih območjih; kadar jih država članica ne more nastaniti na teh lokacijah, lahko uporabi druge lokacije na svojem ozemlju. To obdobje 12 tednov se začne, ko prosilec, državlján tretje države ali oseba brez državljanstva nima več pravice ostati in se mu ne dovoli ostati.	Osebe iz odstavka 1 se nastanijo za največ 8 tednov na lokacijah na zunanji meji, v njeni bližini ali na tranzitnih območjih; kadar jih država članica ne more nastaniti na teh lokacijah, lahko po posvetovanju s pristojnimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi uporabi druge lokacije na svojem ozemlju. To obdobje 8 tednov se začne, ko prosilec, državlján tretje države ali oseba brez državljanstva nima več pravice ostati in se mu ne dovoli ostati.

Obrazložitev

Pri načrtovanju lokacij za izvajanje postopkov na meji je pomembno ustrezno upoštevati potrebe pristojnih lokalnih in regionalnih organov. Za izvedbo postopka vračanja bi moralo biti na voljo največ osem tednov, da se razbremenijo obmejne regije. Sodišče Evropske unije je v sodbi o madžarskem tranzitnem območju z dne 14. maja 2020 navedlo, da je treba specifične postopke na meji izvesti v razumnem času in da je treba že po štirih tednih dovoliti vstop za začetek rednega postopka. Zadrževanje na tranzitnih območjih pomeni odvzem svobode, zato je treba mejne postopke na teh območjih izvesti hitro. Obdobje več kot osmih tednov, ki je dvakrat daljše od obdobja, ki je trenutno dovoljeno v skladu s členom 43 direktive o azilnih postopkih (štiri tedne), bi verjetno tako Sodišče Evropske unije kot Evropsko sodišče za človekove pravice štela za nerazumljivo. Osem tednov je v večini primerov dovolj za izvedbo azilnega postopka. Če se postopek zaključi z negativno odločitvijo, je predvidenih dodatnih osem tednov za postopek vračanja. Če celoten postopek traja več kot tri mesece, ni verjetno, da bo vračanje mogoče izvesti hitro, kot je predvideno v postopku na meji. Člen 34 predloga uredbe o azilnem postopku iz leta 2016 predvideva, da je treba odločitve o dopustnosti prošnje in o uporabi sporazumov s tretjo državo sprejeti v enem mesecu. Obdobje več kot dveh mesecev za sprejetje odločitve v postopku na meji bi bilo torej s pravnega vidika nerazumljivo. Kratka obdobja je treba predvideti tudi zato, ker je verjetneje, da do vračanja pride po hitrih postopkih s čim krajšimi čakalnimi dobami. Poleg tega je treba uskladiti terminologijo v predlogu; dvomljivim izrazom, ki bi lahko dejansko pomenili pridržanje, kot je „zadržati“, bi se bilo treba izogniti in jih nadomestiti z izrazi, ki so s pravnega vidika natančni, kot je „nastaniti“, in so v skladu z revidirano direktivo o pogojih za sprejem.

Predlog spremembe 27

COM(2020) 611 final, točka (18), člen 53(9)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice zagotovijo samo eno pritožbeno stopnjo v zvezi z odločitvami, sprejetimi v okviru postopka na meji.	Države članice v zvezi z odločitvami, sprejetimi v okviru postopka na meji, zagotovijo pravno sredstvo v skladu s členom 47 Listine EU o temeljnih pravicah. Za pritožbe v skladu s členom 55 veljajo časovne omejitve, predvidene v nacionalnem pravu. Prosilci imajo pravico, da v skladu s členom 54 med postopkom pritožbe in v pričakovanju rezultata ostanejo na ozemlju držav članic.

Obrazložitev

Stroga omejitev na zgolj eno pritožbeno stopnjo in tog rok za postopke na meji posegata v pristojnosti držav članic, ki lahko s postopkovnega vidika samostojno odločajo o zagotavljanju pravnega sredstva v okviru postopkov na meji. V skladu s sodno prakso Sodišča pa so zavezane spoštovanju člena 47 Listine EU o temeljnih pravicah, ki določa, da morajo biti predpisi o pravnih sredstvih skladni z načeli nediskriminacije, enakovrednosti in učinkovitosti. To pomeni, da nista dovoljena nepravilno obravnavanje v primerjavi z drugimi prosilci za azil in različna obravnavava v primerjavi z drugimi podobnimi upravnimi sodnimi postopki. Predlog spremembe zagotavlja skladnost s temi zahtevami. Ravno tako ni mogoče na ravni EU določiti enotnega roka, v katerem je treba izdati odgovor na pritožbo, zato je najbolje, da se ga določi v skladu z nacionalnim upravnim pravom.

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817

Predlog spremembe 28

COM(2020) 612 final, uvodna izjava 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Preverjanje bi bilo treba opraviti na zunanji meji ali v njeni bližini, preden se zadevnim osebam dovoli vstop na ozemlje . Države članice bi morale uporabljati ukrepe v skladu z nacionalno zakonodajo, da bi se zadevnim osebam preprečil vstop na ozemlje med preverjanjem. V posameznih primerih lahko to po potrebi vključuje pridržanje v skladu z nacionalno zakonodajo, ki ureja to področje.	Preverjanje bi bilo treba opraviti na zunanji meji ali v njeni bližini. Države članice bi morale uporabljati ukrepe v skladu z nacionalno zakonodajo, da bi se zadevnim osebam preprečil premik na ozemlje med preverjanjem. V posameznih primerih, razen v primerih mladoletnih oseb , lahko to po potrebi vključuje pridržanje v skladu z nacionalno zakonodajo, ki ureja to področje. Če je rezultat postopka preverjanja zavrnitev nadaljnega premika, se uporablja člen 14 zakonika o schengenskih mejah.

Obrazložitev

Mednarodno pravo prepoveduje, da se otrokom iz upravnih razlogov odvzame svoboda, in Sodišče Evropske unije je odločilo, da mladoletnikov v okviru migracij ni mogoče sistematično obravnavati kot odraslih. Zavrnitev nadaljnega premika po preverjanju je treba natančno utemeljiti in poleg tega mora biti v skladu z zakonikom o schengenskih mejah.

Predlog spremembe 29

COM(2020) 612 final, uvodna izjava 20

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice bi morale določiti primerne lokacije za preverjanje na zunanji meji ali v njeni bližini , pri čemer bi morale upoštevati geografsko lego in obstoječo infrastrukturo ter zagotoviti, da se lahko za prijete državljane tretjih držav in tiste, ki pridejo na mejni prehod, hitro začne preverjanje. Naloge v zvezi s preverjanjem se lahko izvajajo na žariščnih območjih iz točke (23) člena 2 Uredbe (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ²³ .	Države članice bi morale določiti primerne lokacije za preverjanje, pri čemer bi morale upoštevati mnenja pristojnih lokalnih in regionalnih oblasti , geografsko lego in obstoječo infrastrukturo ter zagotoviti, da se lahko za prijete državljane tretjih držav in tiste, ki pridejo na mejni prehod, hitro začne preverjanje. Naloge v zvezi s preverjanjem se lahko izvajajo na žariščnih območjih iz točke (23) člena 2 Uredbe (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ²³ .

Obrazložitev

Države članice bi morale imeti možnost, da primerne lokacije izberejo glede na svoje nacionalne danosti in možnosti. Zlasti bi morale imeti možnost, da se z decentralizacijo odzovejo na posebno obremenitev regij na zunanji meji ali v njeni bližini. Pomembno pa je, da se pri načrtovanju lokacij za izvajanje preverjanj ustrezno upoštevajo potrebe pristojnih lokalnih ali regionalnih organov.

Predlog spremembe 30

COM(2020) 612 final, uvodna izjava 24

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Do zaključka preverjanja bi morali organi, pristojni za preverjanje, izpolniti obrazec za operativni razgovor. Obrazec bi bilo treba poslati organom, ki obravnavajo prošnje za mednarodno zaščito, ali organom, pristojnim za vračanje, odvisno od tega, na koga se posameznik napoti. V prvem primeru bi morali organi, odgovorni za preverjanje, navesti tudi vse elemente, ki bi lahko bili pomembni za določitev, ali bi morali pristojni organi prošnjo zadevnega državljana tretje države predložiti v pospešeni postopek obravnave ali v postopek na meji.	Do zaključka preverjanja bi morali organi, pristojni za preverjanje, izpolniti obrazec za operativni razgovor. Obrazec bi bilo treba poslati organom, ki obravnavajo prošnje za mednarodno zaščito, ali organom, pristojnim za vračanje, ter po potrebi tudi organom, ki so v skladu z nacionalnim pravom pristojni za zaščito zdravja in varnosti, in/ali organom, pristojnim za posebej ranljive osebe, kot so mladoletniki brez spremstva ali ženske, ki potujejo same , odvisno od tega, na koga se posameznik napoti. V prvem primeru bi morali organi, odgovorni za preverjanje, navesti tudi vse elemente, še posebej morebitne posebne potrebe po zaščiti , ki bi lahko bili pomembni za določitev, ali bi morali pristojni organi prošnjo zadevnega državljana tretje države predložiti v pospešeni postopek obravnave ali v postopek na meji.

Obrazložitev

V primeru utemeljenih pomislov glede zdravja ali varnosti se je treba obrniti na ustrezne pristojne organe. Četudi je pri preverjanju predvidena udeležba teh organov, je treba poskrbeti, da ti prejmejo vse ustrezne informacije. Enako velja v primerih, v katerih se med preverjanjem ugotovijo posebne potrebe po zaščiti, če je zanje v skladu z nacionalnim pravom pristojen drugi organ, kar je pogost pojav, kadar gre za otroke ter morebiti tudi žrtve trgovine z ljudmi in druge skupine. Zlasti je treba opozoriti na skupine, ki so najbolj ranljive in so izpostavljene zlorabam v celotnem migracijskem procesu, kot so mladoletniki brez spremstva ali ženske, ki potujejo same.

Predlog spremembe 31

COM(2020) 612 final, člen 3(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 3	Člen 3
Preverjanje na zunanji meji	Preverjanje na zunanji meji
1. Ta uredba se uporablja za vse državljane tretjih držav, ki:	1. Ta uredba se uporablja za vse državljane tretjih držav, ki:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) so prijete zaradi nezakonitega prehoda zunanje meje države članice po kopnem, morju ali zraku, razen državljanov tretjih držav, za katere država članica v skladu s členom 14(1) in (3) Uredbe (EU) št. 603/2013 ni dolžna pridobiti biometričnih podatkov iz razlogov, ki niso povezani z njihovo starostjo, ali (b) se izkrcajo na ozemlju države članice po operaciji iskanja in reševanja. Za navedene osebe se preverjanje uporablja ne glede na to, ali so zaprosile za mednarodno zaščito.	(a) so prijete zaradi nezakonitega prehoda zunanje meje države članice po kopnem, morju ali zraku, razen državljanov tretjih držav, za katere država članica v skladu s členom 14(1) in (3) Uredbe (EU) št. 603/2013 ni dolžna pridobiti biometričnih podatkov iz razlogov, ki niso povezani z njihovo starostjo, ali (b) se izkrcajo na ozemlju države članice po operaciji iskanja in reševanja. V skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2016/399 (zakonik o schengenskih mejah) organ, ki je v nacionalnem pravu pooblaščen za zavrnitev vstopa, uporabi preverjanje za navedene osebe ne glede na to, ali so zaprosile za mednarodno zaščito.

Obrazložitev

S postopkom preverjanja se uvaja dodatni korak v procesih upravljanja migracij, ki so za številne države članice ob zunanjih mejah že sicer zahtevni. Preprečiti je treba, da bi bil to ločen postopek, ki bi zlasti državam ob zunanjih mejah povzročil bistveno dodatno breme, zato Odbor regij predlaga, da se ta postopek vključi v nadzor meje in ustreznim nacionalnim organom, pooblaščenim za zavrnitev vstopa v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2016/399 (zakonik o schengenskih mejah), naloži ta naloga, če na zunanji meji pride do preverjanja v primerih, ko niso izpolnjeni pogoji za vstop. S to vključitvijo v nadzor meje in nalogami mejnih organov je bolje zagotovljeno, da bo preverjanje služilo zelenemu namenu, in sicer da se prijete osebe čim prej napotijo na ustrezne postopke ter da se postopki nadaljujejo brez prekinitve in odlašanja. Ker za državljane tretjih držav iz člena 3 obstajajo trije možni postopki (zavrnitev vstopa, posredovanje organom, pristojnim za postopek vračanja, posredovanje organom za presojo ali državi članici, pristojni za azilni postopek na podlagi solidarnostnega mehanizma), med njimi zavrnitev vstopa na meji v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2016/399 (zakonik o schengenskih mejah), se s to vključitvijo preverjanja zagotovita enotno ukrepanje in povezava preverjanja z morebitno zavrnitvijo vstopa, kar bistveno poenostavi učinkovito izvajanje postopka. Poleg tega je mogoče rezultat preverjanja brez dodatnih vmesnih korakov upoštevati pri odločitvi o zavrnitvi vstopa.

Predlog spremembe 32

COM(2020) 612 final, člen 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Preverjanje na ozemlju Države članice uporabljajo preverjanje za državljane tretjih držav, ki so jih odkrile na njihovem ozemlju, kadar nič ne nakazuje, da so prečkali zunanjo mejo z namenom zakonitega vstopa na ozemlje držav članic.	Preverjanje na ozemlju Države članice uporabljajo preverjanje za državljane tretjih držav, ki so jih odkrile na njihovem ozemlju, kadar nič ne nakazuje, da so prečkali zunanjo mejo z namenom zakonitega vstopa na ozemlje držav članic. Za razbremenitev organov držav članic bi se bilo treba izogniti podvajanju delov postopka preverjanja, na primer v primeru prošenj za mednarodno zaščito.

Obrazložitev

Preverjanje se izvede ločeno samo, če je to potrebno. Pri prošnjah za mednarodno zaščito so nekateri deli preverjanja (identifikacija, posebne potrebe po zaščiti) že zajeti v obveznostih iz uredbe Eurodac in direktive o pogojih za sprejem. Preverjanje bi moralo biti del teh postopkov.

Predlog spremembe 33

COM(2020) 612 final, člen 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 6	Člen 6
Zahteve v zvezi s preverjanjem	Zahteve v zvezi s preverjanjem
1. V primerih iz člena 3 se preverjanje izvaja na lokacijah na zunanjih mejah ali v njihovi bližini. 2. V primerih iz člena 5 se preverjanje izvaja na kateri koli ustrezni lokaciji na ozemlju države članice. 3. V primerih iz člena 3 se preverjanje izvede nemudoma, vsekakor pa se zaključi v 5 dneh od prijete na območju zunanje meje, izkrcanja na ozemlju zadevne države članice ali prihoda na mejni prehod. V izjemnih okoliščinah, kadar je treba hkrati opraviti preverjanje nesorazmernega števila državljanov tretjih držav, kar v praksi onemogoča, da bi se preverjanje zaključilo v navedenem roku, se lahko rok 5 dni podaljša za največ dodatnih 5 dni. Kar zadeva osebe iz člena 3(1)(a), za katere se uporablja člen 14(1) in (3) Uredbe (EU) št. 603/2013, se obdobje preverjanja, kadar na zunanji meji ostajajo fizično prisotne več kot 72 ur, skrajša na dva dni.	1. V primerih iz člena 3 se preverjanje izvaja na primernih lokacijah v posamezni državi članici. Te lokacije se določijo po posvetovanju s pristojnim lokalnim ali regionalnim organom. 2. V primerih iz člena 5 se preverjanje izvaja na kateri koli ustrezni lokaciji na ozemlju države članice. Te lokacije se določijo po posvetovanju s pristojnim lokalnim ali regionalnim organom. 3. V primerih iz člena 3 se preverjanje izvede nemudoma, vsekakor pa se zaključi v 5 dneh od prijete na območju zunanje meje, izkrcanja na ozemlju zadevne države članice ali prihoda na mejni prehod. V izjemnih okoliščinah, kadar je treba hkrati opraviti preverjanje nesorazmernega števila državljanov tretjih držav, kar v praksi onemogoča, da bi se preverjanje zaključilo v navedenem roku, se lahko rok 5 dni podaljša za največ dodatnih 5 dni. Kar zadeva osebe iz člena 3(1)(a), za katere se uporablja člen 14(1) in (3) Uredbe (EU) št. 603/2013, se obdobje preverjanja, kadar na zunanji meji ostajajo fizično prisotne več kot 72 ur, skrajša na dva dni. V postopkih je treba vedno poskrbeti za ustrezno presojo vsakega primera, da se prepreči diskriminatorno izvajanje postopka.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Države članice nemudoma uradno obvestijo Komisijo o izjemnih okoliščinah iz odstavka 3. Komisijo obvestijo tudi takoj, ko razlogi za podaljšanje obdobja preverjanja ne obstajajo več. 5. Preverjanje iz člena 5 se izvede nemudoma, vsekakor pa se zaključi v 3 dneh od prijeteja. 6. Preverjanje vključuje naslednje obvezne elemente: (a) predhodni zdravstveni pregled in pregled ranljivosti iz člena 9; (b) identifikacija iz člena 10; (c) evidentiranje biometričnih podatkov v ustreznih podatkovnih zbirkah iz člena 14(6), če še ni bilo izvedeno; (d) varnostno preverjanje iz člena 11; (e) izpolnjevanje obrazca za operativni razgovor iz člena 13; (f) napotitev na ustrezni postopek v skladu s členom 14. 7. Države članice imenujejo organe, pristojne za izvajanje preverjanja. Države članice imenujejo usposobljeno zdravstveno osebje za izvajanje zdravstvenega pregleda iz člena 9. Po potrebi so vključeni tudi nacionalni organi za zaščito otrok in nacionalni poročevalci za boj proti trgovini z ljudmi. Pri izvajanju preverjanja lahko pristojnim organom pomagajo ali jih podprejo strokovnjaki ali uradniki za zvezo in skupine, ki jih napotita Evropska agencija za mejno in obalno stražo ter [Agencija Evropske unije za azil] v okviru svojih pooblastil.	4. Države članice nemudoma uradno obvestijo Komisijo o izjemnih okoliščinah iz odstavka 3. Komisijo obvestijo tudi takoj, ko razlogi za podaljšanje obdobja preverjanja ne obstajajo več. 5. Preverjanje iz člena 5 se izvede nemudoma, vsekakor pa se zaključi v 3 dneh od prijeteja. 6. Preverjanje vključuje naslednje obvezne elemente: (a) predhodni zdravstveni pregled in pregled ranljivosti iz člena 9; (b) identifikacija iz člena 10; (c) evidentiranje biometričnih podatkov v ustreznih podatkovnih zbirkah iz člena 14(6), če še ni bilo izvedeno; (d) varnostno preverjanje iz člena 11; (e) izpolnjevanje obrazca za operativni razgovor iz člena 13; (f) napotitev na ustrezni postopek v skladu s členom 14. 7. Države članice v skladu s členoma 3 in 5 imenujejo organe, pristojne za izvajanje preverjanja. Države članice imenujejo usposobljeno zdravstveno osebje za izvajanje zdravstvenega pregleda iz člena 9. Po potrebi so vključeni tudi nacionalni organi za zaščito otrok in nacionalni poročevalci za boj proti trgovini z ljudmi. Pri izvajanju preverjanja lahko pristojnim organom pomagajo ali jih podprejo strokovnjaki ali uradniki za zvezo in skupine, ki jih napotita Evropska agencija za mejno in obalno stražo ter [Agencija Evropske unije za azil] v okviru svojih pooblastil.

Obrazložitev

Države članice bi morale imeti možnost, da primerne lokacije izberejo glede na svoje nacionalne danosti in možnosti. Zlasti bi morale imeti možnost, da se z decentralizacijo odzovejo na posebno obremenitev regij na zunanji meji ali v njeni bližini. Pri načrtovanju lokacij za izvajanje preverjanj se morajo ustrezno upoštevati potrebe pristojnih lokalnih ali regionalnih organov.

Postopek se ne sme izvajati na diskriminatoren način. Pri imenovanju pristojnih organov se je treba držati predlaganih določb iz členov 3 in 5, da se prepreči podvajanje pristojnosti.

Predlog spremembe 34

COM(2020) 612 final, člen 9(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Kadar obstajajo znaki, da je državljan tretje države ranljiv ali da ima posebne potrebe v zvezi s sprejemom in postopkovne potrebe, prejme pravočasno in ustrezno podporo glede na svoje telesno in duševno zdravje. Mladoletnikom nudi podporo osebje, ki je usposobljeno in kvalificirano za obravnavanje mladoletnikov, v sodelovanju z organi za zaščito otrok.	Kadar obstajajo znaki, da je državljan tretje države ranljiv ali da ima posebne potrebe v zvezi s sprejemom in postopkovne potrebe, prejme pravočasno in ustrezno podporo glede na svoje telesno in duševno zdravje, ki jo nudijo specializirane svetovalne službe ali pristojni organi, pri čemer je treba tudi zagotoviti, da so na voljo ustrezni strokovnjaki za obravnavo posebnih potreb nekaterih skupin državljanov tretjih držav, kot so nosečnice, žrtve nasilja na podlagi spola in spolnega nasilja, invalidi ter LGBTIQ osebe. Mladoletnikom nudi podporo osebje, ki je usposobljeno in kvalificirano za obravnavanje mladoletnikov, v sodelovanju z organi za zaščito otrok. V ta namen je treba nacionalne organe, pristojne za zaščito otrok, nemudoma obvestiti o prisotnosti mladoletnikov. Preverjanje se za mladoletnike brez spremstva ne opravlja, temveč se jih nemudoma napoti na pristojne organe za zaščito otrok. Kadar obstajajo razlogi za resne varnostne pomisleke v smislu člena 40(5)(b), se poleg tega obvestijo še pristojni organi.

Obrazložitev

Če se ugotovijo posebne potrebe po zaščiti, je potrebna podpora specializiranih svetovalnih služb ali organov, pristojnih za zaščito takšnih oseb, da se zagotovi pravočasna in ustrezna pomoč. Poleg tega je treba poskrbeti, da so organi, pristojni za zaščito otrok, nemudoma obveščeni o prisotnosti mladoletnikov. Če gre za mladoletne osebe brez spremstva, jih je treba napotiti na pristojne organe, da lahko ti izvedejo ukrepe za zaščito in podporo, predvidene v mednarodnem, evropskem in nacionalnem pravu, in da se zlasti imenuje skrbnik ali zastopnik. Zaščito potrebujejo tudi LGBTIQ osebe, saj so še zadnja skupina najbolj ranljivih migrantov. Trenutno jih v Evropo prihaja veliko število, vendar zanje nimamo pravih sistemov zaščite.

Predlog spremembe 35

COM(2020) 612 final, člen 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 14	Člen 14
Izid preverjanja	Izid preverjanja
[...]	[...]

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Državlani tretjih držav, ki so vložili prošnjo za mednarodno zaščito, se skupaj z obrazcem iz člena 13 te uredbe napotijo na organe iz člena XY Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Ob tej priložnosti organi, ki izvajajo preverjanje, v obrazcu za operativni razgovor opozorijo na vse elemente, ki se na prvi pogled zdijo pomembni za napotitev zadevnih državljanov tretjih držav v pospešeni postopek obravnave ali postopek na meji. [...] 7. Kadar se državljani tretjih držav iz člena 3(1) in člena 5 napotijo na ustrezni postopek v zvezi z azilom ali vračanjem, se preverjanje konča. Če vsi pregledi niso bili zaključeni v rokih iz člena 6(3) in (5), se preverjanje v zvezi s to osebo, ki se napoti na ustrezni postopek, kljub temu konča.	2. Državlani tretjih držav, ki so vložili prošnjo za mednarodno zaščito, se skupaj z obrazcem iz člena 13 te uredbe napotijo na organe iz člena XY Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Ob tej priložnosti organi, ki izvajajo preverjanje, v obrazcu za operativni razgovor opozorijo na vse elemente, ki na prvi pogled podpirajo napotitev zadevnih državljanov tretjih držav v pospešeni postopek obravnave ali postopek na meji ali tej napotitvi nasprotujejo. Zlasti je treba opozoriti na ugotovitve ali sume v zvezi s posebnimi potrebami po zaščiti, še posebej v primeru mladoletnikov brez spremstva. [...] 7. Po potrebi se obvestijo organi, pristojni za zdravstveno varstvo, zaščito varnosti ali zaščito posebnih skupin, zadevne osebe pa se napotijo na te organe, če je to predvideno v nacionalnem pravu. 8. Kadar se državljani tretjih držav iz člena 3(1) in člena 5 napotijo na ustrezni postopek v zvezi z azilom ali vračanjem, se preverjanje konča. Če vsi pregledi niso bili zaključeni v rokih iz člena 6(3) in (5), se preverjanje v zvezi s to osebo, ki se napoti na ustrezni postopek, kljub temu konča.

Obrazložitev

Da se zagotovi, da osebe s posebnimi potrebami po zaščiti niso napotene v postopek na meji ali pospešeni postopek, ki bi ga bilo mogoče v teh primerih izpeljati le ob znatnih pravnih in praktičnih težavah, je treba pojasniti, da se te osebe napotijo na organ za presojo, preden ta odloči o vrsti postopka. Zlasti v primerih tveganja za zdravje in varnost ne bi smela biti edina možnost napotitev na organ za presojo ali na organe, pristojne za postopek vračanja. Poleg tega bi morale države članice ohraniti možnost, da za določene skupine s posebnimi potrebami po zaščiti predvidijo specifične pristojnosti. Zlasti je treba upoštevati posebne ukrepe za zaščito tujih mladoletnikov brez spremstva.

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila

Predlog spremembe 36

COM(2020) 613 final, uvodna izjava 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Postopkovna pravila iz Uredbe (EU) XXX/XXX [upravljanje azila in migracij] za izvajanje prevzema premestitev in vračanja bi bilo treba uporabljati za zagotovitev ustreznega izvajanja solidarnostnih ukrepov v kriznih razmerah, vendar bi jih bilo treba prilagoditi resnosti in nujnosti teh razmer.	Postopkovna pravila iz Uredbe (EU) XXX/XXX [upravljanje azila in migracij] za izvajanje prevzema premestitev in vračanja bi bilo treba uporabljati za zagotovitev ustreznega izvajanja solidarnostnih ukrepov v kriznih razmerah, vendar bi jih bilo treba prilagoditi resnosti in nujnosti teh razmer. Zlasti mladoletnike brez spremstva bi bilo treba čim prej premestiti v države članice, ki so pristojne za njih, ali na druga območja EU, če imajo družinske člane v drugih državah članicah.

Obrazložitev

OR se že dolgo zavzema za to, da se mladoletnikom brez spremstva izboljša dostop do pravic, izhaja pa iz (pravne) nujnosti, da je treba koristiti otroka upoštevati prednostno. EU mora pomagati, da se mladoletniki brez spremstva premestijo v druge države članice, če imajo v njih družinske člane, s čimer bo ublažila pritisk na obmejne regije ter ravnala v duhu solidarnosti in deljene odgovornosti, ki bi ju moral zagovarjati novi pakt.

Predlog spremembe 37

COM(2020) 613 final, uvodna izjava 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Da se državam članicam zagotovi potrebna prožnost pri soočanju z velikim pritokom migrantov, ki izrazijo namero, da bodo zaprosili za azil, bi bilo treba razširiti uporabo postopka na meji iz člena 41 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku], postopek kriznega upravljanja na področju azila pa bi moral državam članicam omogočiti, da v okviru postopka na meji sprejmejo odločitev tudi o utemeljenosti prošnje v primerih prosilcev, ki imajo državljanstvo tretje države, ali oseb brez državljanstva, ki so nekoč običajno prebivale v tretji državi, če je za te prosilce delež ugodno rešenih prošenj za mednarodno zaščito na ravni EU 75 % ali manj. Zato bi morale države članice pri uporabi kriznega postopka na meji še naprej uporabljati postopek na meji, kakor je določen v členu 41 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku], vendar bi lahko uporabo postopka na meji razširile na državljane, ki prihajajo iz tretjih držav, za katere je povprečna stopnja ugodno rešenih prošenj za azil na ravni EU nad 20 % vendar pod 75 %.	Da se državam članicam zagotovi potrebna prožnost pri soočanju z velikim pritokom migrantov, ki izrazijo namero, da bodo zaprosili za azil, bi bilo treba razširiti uporabo postopka na meji iz člena 41 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku], postopek kriznega upravljanja na področju azila pa bi moral državam članicam omogočiti, da po posvetovanju s Komisijo uporabijo redni azilni postopek, da bi ublažile posledice za obmejne regije, ki so pod pritiskom zaradi migracij.

Obrazložitev

V zaostrenih razmerah postopki na meji dodatno bremenijo obmejne regije. Države članice bi morale imeti možnost, da se po posvetovanju s Komisijo odpovejo postopkom na meji, da bi učinkovito obvladale prihode, ter azilne postopke izvedejo na svojem ozemlju, ki ni ob meji.

Predlog spremembe 38

COM(2020) 613 final, uvodna izjava 16

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Zaradi morebitnega pritiska na azilni sistem bi morale imeti države članice v kriznih razmerah možnost, da prosilcem, za katere se uporablja postopek na meji, ne dovolijo vstopa na svoje ozemlje za daljše obdobje, kot je določeno v členu 41(11) in (13) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Vendar bi bilo treba postopke dokončati čim prej, v vsakem primeru pa bi se obdobje lahko podaljšalo le za dodatno obdobje, ki ni daljše od osmih tednov; če teh postopkov ne bi bilo mogoče zaključiti do izteka tega podaljšanega obdobja, bi bilo treba prosilcem dovoliti vstop na ozemlje države članice za namene dokončanja postopka za mednarodno zaščito.	Zaradi morebitnega pritiska na azilni sistem, vendar ob upoštevanju bremena za regije, ki jih je prizadela takšna kriza, bi morale imeti države članice v kriznih razmerah možnost, da prosilcem, za katere se uporablja postopek na meji, ne dovolijo premika na svoje ozemlje za daljše obdobje, kot je določeno v členu 41(11) in (13) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Vendar bi bilo treba postopke dokončati čim prej, v vsakem primeru pa bi se obdobje lahko podaljšalo le za dodatno obdobje, ki ni daljše od osmih tednov; če teh postopkov ne bi bilo mogoče zaključiti do izteka tega podaljšanega obdobja, se prosilcem dovoli premik na ozemlje države članice za namene dokončanja postopka za mednarodno zaščito.

Obrazložitev

Postopkov na meji ne bi smeli podaljševati, ne da bi se najprej preverile posledice za regije.

Predlog spremembe 39

COM(2020) 613 final, uvodna izjava 23

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V kriznih razmerah bi morale imeti države članice možnost, da začasno prekinejo obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, ki jih vložijo razseljene osebe iz tretjih držav, ki se ne morejo vrniti v izvirno državo, kjer bi se v izrednih razmerah oboroženega spopada soočale z visoko stopnjo tveganja, da bodo izpostavljene samovoljnemu nasilju. V takem primeru bi bilo treba tem osebam priznati status takojšnje zaščite. Države članice bi morale obravnavo njihovih prošenj nadaljevati najpozneje eno leto po začasni prekinitvi.	V kriznih razmerah bi morale imeti države članice možnost, da začasno prekinejo obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, ki jih vložijo razseljene osebe iz tretjih držav, ki se ne morejo vrniti v izvirno državo, kjer bi se v izrednih razmerah oboroženega spopada soočale z visoko stopnjo tveganja, da bodo izpostavljene samovoljnemu nasilju. V takem primeru bi bilo treba tem osebam priznati status takojšnje zaščite. V kriznih razmerah bi morale imeti države članice tudi diskrecijsko pravico, da priznajo status takojšnje zaščite otrokom in posebej ranljivim skupinam, pa tudi drugim skupinam oseb, ki takšno zaščito potrebujejo, če to omogoča nacionalna zakonodaja. Države članice bi morale obravnavo njihovih prošenj nadaljevati najpozneje eno leto po začasni prekinitvi.

Obrazložitev

V kriznih razmerah, ki jih ureja obravnavana uredba, otroci in osebe s posebnimi potrebami glede zaščite potrebujejo minimalno raven varnosti bivanja. V skladu z načelom subsidiarnosti bi morale imeti države članice možnost, da državljanom tretjih držav dovolijo ostati na svojem ozemlju iz drugih razlogov, kot jih določajo nacionalna pravila.

Predlog spremembe 40

COM(2020) 613 final, člen 1(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 1	Člen 1
Predmet urejanja	Predmet urejanja
[...]	[...]
2. V tej uredbi krizne razmere pomenijo:	2. V tej uredbi krizne razmere pomenijo:
(a) bodisi izjemni primer množičnega pritoka državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, ki nezakonito prispejo v državo članico ali se izkrcajo na njeno ozemlje po operacijah iskanja in reševanja, pri čemer ti dogodki nastopijo v tolikšnem obsegu glede na število prebivalcev in BDP zadevne države članice ter so take narave, da zaradi njih azilni sistem posamezne države članice ter njen sistem sprejema ali vračanja postane nefunkcionalen, kar ima lahko resne posledice za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema ali skupnega okvira iz Uredbe (EU) XXX/XXX [upravljanje azila in migracij], bodisi	(a) bodisi izjemni primer množičnega pritoka državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, ki nezakonito prispejo v državo članico ali se izkrcajo na njeno ozemlje po operacijah iskanja in reševanja, pri čemer ti dogodki nastopijo v tolikšnem obsegu glede na število prebivalcev in BDP zadevne države članice ter so take narave, da zaradi njih azilni sistem na lokalni, regionalni in/ali nacionalni ravni posamezne države članice ter njen sistem sprejema ali vračanja postane nefunkcionalen, kar ima lahko resne posledice za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema ali skupnega okvira iz Uredbe (EU) XXX/XXX [upravljanje azila in migracij], bodisi
(b) neposredno tveganje za tak izjemni primer množičnega pritoka.	(b) neposredno tveganje za tak izjemni primer množičnega pritoka.

Obrazložitev

Obremenitve zaradi visokega števila vstopov in prošenj so pogosto regionalne in so zlasti odvisne od poti potovanja oziroma vstopa. Tudi lokalna ali regionalna odpoved delovanja bi morala biti opredeljena kot krizna situacija, če ima za zadevne osebe enake posledice. S tem se izpostavi, da azilni sistem posamezne države članice z vidika odstotka na nacionalni ravni kot celota sicer še deluje, vendar lahko obstajajo kraji in regije, za katere to ne velja, ter da lahko nedelovanje povzroči velike težave pri zagotavljanju storitev ali njihov izpad na lokalni ravni.

Predlog spremembe 41

COM(2020) 613 final, člen 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. V kriznih razmerah iz člena 1(2) in v skladu s postopki iz člena 3 lahko države članice v zvezi s prošnjami, vloženimi v obdobju uporabe tega člena, odstopajo od člena 41 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku], kot sledi: (a) z odstopanjem od člena 41(2)(b) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] lahko države članice poleg primerov iz člena 40(1) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] v postopku na meji odločajo o utemeljenosti prošnje v primerih prosilcev, ki imajo državljanstvo tretje države, ali oseb brez državljanstva, ki so nekoč običajno prebivale v tretji državi, če je za te prosilce delež prošenj za mednarodno zaščito, ki so jih organi za presojo ugodno rešili, v skladu z najnovejšimi razpoložljivimi podatki Eurostata o letnem povprečju na ravni Unije 75 % ali manj; (b) z odstopanjem od člena 41(11) in (13) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] se najdaljše trajanje postopka na meji za obravnavanje prošenj iz navedenega člena lahko podaljša za dodatno obdobje največ osmih tednov. Po tem obdobju se prosilcu dovoli vstop na ozemlje države članice za namene dokončanja postopka za mednarodno zaščito.	1. V kriznih razmerah iz člena 1(2) in v skladu s postopki iz člena 3 lahko države članice v zvezi s prošnjami, vloženimi v obdobju uporabe tega člena, odstopajo od člena 41 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku], kot sledi: (a) z odstopanjem od člena 41(2)(b) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] se lahko države članice, po posvetovanju s Komisijo, odpovejo izvajanju postopkov na meji; (b) z odstopanjem od člena 41(11) in (13) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] se najdaljše trajanje postopka na meji za obravnavanje prošenj iz navedenega člena lahko podaljša za dodatno obdobje največ šestih tednov. Po tem obdobju se prosilcu dovoli vstop na ozemlje države članice za namene dokončanja postopka za mednarodno zaščito.

Obrazložitev

V kriznih razmerah lahko uporaba postopka na meji povzroči dodatno breme za obmejne regije, zato bi morale imeti države članice možnost, da se po posvetovanju s Komisijo odpovejo postopku na meji, da si izboljšajo učinkovitost obvladovanja prihodov. Podaljšanje postopka na meji sme znašati le šest tednov, da na meji ne pride do (dodatne) preobremenitve.

Predlog spremembe 42

COM(2020) 613 final, člen 10(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 10 Priznanje statusa takojšnje zaščite 1. V kriznih razmerah iz člena 1(2)(a) in na podlagi izvedbenega akta, ki ga sprejme Komisija v skladu z odstavkom 4 tega člena, lahko države članice začasno prekinajo obravnavo prošelj za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] in Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o pogojih za azil] v zvezi z razseljenimi osebami iz tretjih držav, ki se soočajo z visoko stopnjo tveganja, da bodo izpostavljene samovoljnemu nasilju v izrednih razmerah oboroženega spopada, in se ne morejo vrniti v izvorno državo. V takem primeru države članice zadevnim osebam priznajo status takojšnje zaščite, razen če predstavljajo nevarnost za nacionalno varnost ali javni red države članice. Tak status ne posega v njihovo tekočo prošnjo za mednarodno zaščito v zadevni državi članici.	Člen 10 Priznanje statusa takojšnje zaščite 1. V kriznih razmerah iz člena 1(2)(a) in na podlagi izvedbenega akta, ki ga sprejme Komisija v skladu z odstavkom 4 tega člena, lahko države članice začasno prekinajo obravnavo prošelj za mednarodno zaščito v skladu z Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] in Uredbo (EU) XXX/XXX [uredba o pogojih za azil] v zvezi z razseljenimi osebami iz tretjih držav, ki se soočajo z visoko stopnjo tveganja, da bodo izpostavljene samovoljnemu nasilju v izrednih razmerah oboroženega spopada, in se ne morejo vrniti v izvorno državo. V takem primeru države članice zadevnim osebam priznajo status takojšnje zaščite, razen če predstavljajo nevarnost za nacionalno varnost ali javni red države članice. V kriznih razmerah bi morale imeti države članice tudi diskrecijsko pravico, da priznajo status takojšnje zaščite otrokom in posebej ranljivim skupinam, pa tudi drugim skupinam oseb, ki takšno zaščito potrebujejo, če to omogoča nacionalna zakonodaja. Tak status ne posega v njihovo tekočo prošnjo za mednarodno zaščito v zadevni državi članici.

Obrazložitev

V kriznih razmerah, ki jih ureja obravnavana uredba, otroci in osebe s posebnimi potrebami glede zaščite potrebujejo minimalno raven varnosti bivanja. V skladu z načelom subsidiarnosti bi morale imeti države članice možnost, da državljanom tretjih držav dovolijo ostati na svojem ozemlju iz drugih razlogov, kot jih določajo nacionalna pravila.

Spremenjeni predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov zaradi učinkovite uporabe Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o upravljanju azila in migracij] in Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preselitvi] za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva ter o zahtevah za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac, ki jih vložijo organi kazenskega pregona držav članic in Europol za namene kazenskega pregona, ter o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818

Predlog spremembe 43

COM(2020) 614 final, točka (14), člen 10(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Vsaka država članica pridobi biometrične podatke vsakega prosilca za mednarodno zaščito, ki je star vsaj šest let, med preverjanjem iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju] ali, če biometričnih podatkov ni bilo mogoče pridobiti med preverjanjem ali če se preverjanje za prosilca ni uporabilo, po registraciji prošnje za mednarodno zaščito iz člena 27 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] ter čim hitreje in najpozneje 72 ur po pridobitvi biometričnih podatkov slednje skupaj s podatki iz člena 12 (c) do (p) te uredbe posreduje centralnemu sistemu in, če je ustrezno v skladu s členom 4(2), CIR. Če se uporablja člen 3(1) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju] in oseba med preverjanjem zaprosi za mednarodno zaščito, vsaka država članica za vsakega prosilca za mednarodno zaščito, ki je star vsaj šest let, uporabi biometrične podatke, pridobljene med preverjanjem, in jih skupaj s podatki iz člena 12(c) do (p) te uredbe posreduje v centralni sistem in, če je ustrezno v skladu s členom 4(2), v CIR, in sicer najpozneje 72 ur po registraciji prošnje iz člena 27 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Če države članice ne spoštujejo roka 72 ur, jih to ne odveže obveznosti, da pridobijo biometrične podatke in jih posredujejo CIR. Kadar so prstne konice v takem stanju, da ni mogoče odvzeti prstnih odtisov take kakovosti, da bi bila mogoča ustrezna primerjava iz člena 26, država članica izvora ponovno odvzame prstne odtise prosilca in jih čim prej ponovno pošlje, najpozneje pa 48 ur po tem, ko jih je uspešno odvzela.	Vsaka država članica pridobi biometrične podatke vsakega prosilca za mednarodno zaščito, ki je star vsaj dvanaest let, med preverjanjem iz Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju] ali, če biometričnih podatkov ni bilo mogoče pridobiti med preverjanjem ali če se preverjanje za prosilca ni uporabilo, po registraciji prošnje za mednarodno zaščito iz člena 27 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku] ter čim hitreje in najpozneje 72 ur po pridobitvi biometričnih podatkov slednje skupaj s podatki iz člena 12 (c) do (p) te uredbe posreduje centralnemu sistemu in, če je ustrezno v skladu s členom 4(2), CIR. Če se uporablja člen 3(1) Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o preverjanju] in oseba med preverjanjem zaprosi za mednarodno zaščito, vsaka država članica za vsakega prosilca za mednarodno zaščito, ki je star vsaj dvanaest let, uporabi biometrične podatke, pridobljene med preverjanjem, in jih skupaj s podatki iz člena 12(c) do (p) te uredbe posreduje v centralni sistem in, če je ustrezno v skladu s členom 4(2), v CIR, in sicer najpozneje 72 ur po registraciji prošnje iz člena 27 Uredbe (EU) XXX/XXX [uredba o azilnem postopku]. Če države članice ne spoštujejo roka 72 ur, jih to ne odveže obveznosti, da pridobijo biometrične podatke in jih posredujejo CIR. Kadar so prstne konice v takem stanju, da ni mogoče odvzeti prstnih odtisov take kakovosti, da bi bila mogoča ustrezna primerjava iz člena 26, država članica izvora ponovno odvzame prstne odtise prosilca in jih čim prej ponovno pošlje, najpozneje pa 48 ur po tem, ko jih je uspešno odvzela.

Obrazložitev

Vizumski zakonik določa, da se prstni odtisi odvzamejo vsem prosilcem za vizum, ki so starejši od 12 let. Enako velja za otroke, ki vstopajo v EU zaradi kratkoročnega bivanja po sistemu vstopa/izstopa. S prilagoditvijo starostne meje v uredbi Eurodac meji, ki jo določata vizumski zakonik in sistem vstopa/izstopa, se zagotovita srednje- in dolgoročna skladnost ter zanesljivost podatkov.

Predlog spremembe 44

COM(2020) 614 final, točka (17), člen 13(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanca tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj šest let, ki so jo pristojni nadzorni organi prijeli zaradi nezakonitega prehoda meje te države članice po kopnem, morju ali zraku, ko je prišla iz tretje države, in ki je niso poslali nazaj, ali ki ostaja fizično prisotna na ozemlju držav članic in ni priprta, zaprta ali pridržana celo obdobje med prijetjem in odstranitvijo na podlagi odločitve, da se jo pošlje nazaj.	Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanca tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj dvanajst let, ki so jo pristojni nadzorni organi prijeli zaradi nezakonitega prehoda meje te države članice po kopnem, morju ali zraku, ko je prišla iz tretje države, in ki je niso poslali nazaj, ali ki ostaja fizično prisotna na ozemlju držav članic in ni priprta, zaprta ali pridržana celo obdobje med prijetjem in odstranitvijo na podlagi odločitve, da se jo pošlje nazaj.

Obrazložitev

Vizumski zakonik določa, da se prstni odtisi odvzamejo vsem prosilcem za vizum, ki so starejši od 12 let. Enako velja za otroke, ki vstopajo v EU zaradi kratkoročnega bivanja po sistemu vstopa/izstopa. S prilagoditvijo starostne meje v uredbi Eurodac meji, ki jo določata vizumski zakonik in sistem vstopa/izstopa, se zagotovita srednje- in dolgoročna skladnost ter zanesljivost podatkov.

Predlog spremembe 45

COM(2020) 614 final, točka (18), člen 14(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanca tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj šest let in ki nezakonito biva na ozemlju te države članice.	Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanca tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj dvanajst let in ki nezakonito biva na ozemlju te države članice.

Obrazložitev

Vizumski zakonik določa, da se prstni odtisi odvzamejo vsem prosilcem za vizum, ki so starejši od 12 let. Enako velja za otroke, ki vstopajo v EU zaradi kratkoročnega bivanja po sistemu vstopa/izstopa. S prilagoditvijo starostne meje v uredbi Eurodac meji, ki jo določata vizumski zakonik in sistem vstopa/izstopa, se zagotovita srednje- in dolgoročna skladnost ter zanesljivost podatkov.

Predlog spremembe 46

COM(2020) 614 final, točka (19), člen 14a(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj šest let in ki se izkrca po operaciji iskanja in reševanja, kot je opredeljeno v Uredbi (EU) XXX/XXX [uredba o upravljanju azila in migracij].	Vsaka država članica nemudoma pridobi biometrične podatke vsakega državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj dvanajst let in ki se izkrca po operaciji iskanja in reševanja, kot je opredeljeno v Uredbi (EU) XXX/XXX [uredba o upravljanju azila in migracij].

Obrazložitev

Vizumski zakonik določa, da se prstni odtisi odvzamejo vsem prosilcem za vizum, ki so starejši od 12 let. Enako velja za otroke, ki vstopajo v EU zaradi kratkoročnega bivanja po sistemu vstopa/izstopa. S prilagoditvijo starostne meje v uredbi Eurodac meji, ki jo določata vizumski zakonik in sistem vstopa/izstopa, se zagotovita srednje- in dolgoročna skladnost ter zanesljivost podatkov.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA**EVROPSKI ODBOR REGIJ**

1. pozdravlja predlog Komisije o novem paktu o migracijah in azilu, s katerim si Komisija prizadeva premagati blokado skupnega azilnega in migracijskega sistema, pri kateri države članice vztrajajo že pet let. Podpira namen Komisije, da oblikuje celovit sistem za dolgoročno upravljanje migracij, vključno z migracijami beguncev, ki bo temeljil na evropskih vrednotah, zlasti na vrednotah solidarnosti in dostojanstva, ter na pravu EU in mednarodnem pravu ⁽¹⁾;
2. izraža zaskrbljenost, da lokalna in regionalna razsežnost v novih predlogih v okviru pakta ni dovolj upoštevana ter da bodo za prihod in registracijo ponovno odgovorne predvsem države ob zunanjih mejah EU. Zaradi tega je kritičen glede ohranitve merila prvega vstopa. Zato v interesu resnične solidarnosti poziva k hitri in pošteno dodelitvi prosilcev za azil drugim državam članicam in večji vključenosti nove Agencije Evropske unije za azil, lokalnih in regionalnih oblasti ter akterjev civilne družbe, da bi vzpostavili sodelovanje na več ravneh, ki bi vključevalo deležnike iz javnega in zasebnega sektorja;
3. ponovno poudarja, da je treba najti dolgoročno rešitev za izzive pri obravnavanju nezakonitih prihodov in nastanitvi oseb, ki iščejo zaščito, v skladu z mednarodnim pravom in pravom EU, pri tem pa zagotoviti, da se spoštuje načelo nevratanja in da se pri vseh odločitvah in ukrepih upoštevajo interesi oseb, ki potrebujejo zaščito. V ta namen predlaga, naj se v okviru uredbe upravljanju azila in migracij ter novega pakta o migracijah in azilu upoštevajo obstoječe dobre prakse prostovoljne ozemeljske porazdelitve na regionalni ravni, ki uporabljajo razdelitveni ključ na podlagi velikosti prebivalstva, brezposelnosti in dohodka ⁽²⁾;
4. ugotavlja, da ni bilo mogoče uvesti fiksne kvote za porazdelitev prosilcev za azil po vsej EU; kljub temu načeloma pozdravlja predlog Komisije o uvedbi solidarnostnega mehanizma, pri katerem morajo sodelovati vse države članice, pri čemer pa lahko same izbirajo med različnimi vrstami pomoči. Opozarja, da lahko ta mehanizem deluje le, če bo vzpostavljeno ravnovesje med prostimi mesti za sprejem beguncev in drugimi oblikami pomoči. Ključno je torej zagotoviti, da je število držav članic, ki sprejemajo begunce, ustrezno sorazmerno s številom tistih, ki izberejo drugo vrsto pomoči, ter z razmerjem med prosilci za azil, ki izpolnjujejo pogoje za azil, in tistimi, ki jih je treba vrniti;

⁽¹⁾ Izjava predsedstva OR o položaju migrantov v Morii (COR-2020-02499), točka 9.

⁽²⁾ Kot na primer v predlogu SHARE, pobudi baskovske vlade, ki so jo podprle različne regionalne vlade in katere namen je spodbujanje solidarnosti in soodgovornosti pri sprejemu beguncev ter prosilcev za azil ob uporabi ključa ozemeljske porazdelitve na podlagi omenjenih ključnih parametrov.

5. glede na kompleksnost predlaganega postopka dvomi, da je mogoče sistem prevzema vračanja izvesti v praksi. V zvezi s tem predlaga uvedbo sistema gospodarskih spodbud in sankcij, da se zagotovi izvajanje solidarnostnega mehanizma;
6. poudarja pomen načel človekovih pravic in pravne države (npr. prost dostop do neodvisnega svetovanja in pravnega zastopanja ter do urada visokega komisarja OZN za begunce), ki veljajo tudi na zunanjih mejah Evropske unije; to velja še posebej za predlagane postopke na meji, ki so v skladu z evropskimi vrednotami in pravno državo in morajo zagotoviti, da ne pride do diskriminacije na podlagi državljanstva; za postopke na meji je treba izbrati drug model, ne pa modela, ki se navezuje na stopnjo zaščite. Novi postopki na meji morajo te standarde zagotavljati tudi v praksi;
7. predlaga, da so zakonodajalca preverita, ali so določbe v členih 53 in 54 predloga uredbe o azilnem postopku v skladu s sodno prakso Sodišča o učinkovitem pravnem varstvu in o nujnosti spoštovanja drugih načel evropskega prava in pravne države pri oblikovanju pravnega varstva na podlagi člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah;
8. poziva, naj se predlagani postopek preverjanja izvaja tako, da bo mogoče že v zgodnji fazi učinkovito ugotoviti „posebno ranljivost“. Sem sodita prepoznavanje in primerna obravnava skupin ljudi, navedenih v direktivi o pogojih za sprejem in predlagani uredbi o azilnem postopku;
9. opozarja, da je za preverjanje predvidenih največ pet dni, vendar to v veliko primerih ne bo zadoščalo za dejansko prepoznavanje posebnih potreb po zaščiti. V obmejnih regijah je treba nameniti dodatne vire za preverjanje, da se zagotovita ustrezna izvedba postopka in učinkovito prepoznavanje posebnih potreb ter preprečijo diskriminatorne prakse, kot je rasno profiliranje;
10. poudarja, da se je treba v postopku preverjanja izogniti podvajanju in povečati njegovo učinkovitost;
11. opozarja, da se uspešno krizno upravljanje začne zlasti na lokalni in regionalni ravni, zato bi moralo biti usklajevanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi glavna prednostna naloga;
12. predlaga, da se – ob upoštevanju diskrecijske pravice držav članic – takojšnja zaščita v kriznih razmerah prizna ne le beguncem iz oboroženih spopadov, temveč tudi drugim ranljivim skupinam ljudi, zlasti otrokom in žrtvam mučenja, travmatiziranim osebam ter žrtvam trgovine z ljudmi, katerih znaki niso zmeraj vidno prepoznavni;
13. spominja, da je treba spoštovati Splošno uredbo o varstvu podatkov in splošna načela obdelave podatkov, ter poziva sozakonodajalca, da ustrezno upoštevata pridržke, ki jih je Evropski nadzornik za varstvo podatkov izrazil zlasti glede predlogov uredbe o preverjanju in uredbe Eurodac;
14. predlaga, naj starostna meja za pridobivanje biometričnih podatkov v okviru uredbe Eurodac znaša 12 let, da se jo uskladi z zahtevami glede starosti iz vizumskega zakonika in sistema vstopa/izstopa. Shranjevanje biometričnih podatkov je vedno povezano s tveganjem za varstvo podatkov, zato je priporočljivo, da se podatki oseb, ki zadevnega problema morda še ne razumejo, ne shranjujejo za namene kazenskega pregona;
15. pozdravlja željo Komisije, da se ustvarijo varne poti v Evropo. To je dodaten evropski prispevek k mednarodni zaščiti beguncev, ki ne more nadomestiti posameznih azilnih postopkov;
16. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej razvijajo programe za preselitev, vzpostavijo dodatne programe za humanitarni sprejem, kot so programi zasebnega sponzorstva, ter spodbujajo zaposlovanje kvalificiranih in nadarjenih delavcev iz tretjih držav;

17. poudarja, da so številne lokalne in regionalne oblasti v vsej EU pripravljene aktivno sodelovati pri sprejemu in vključevanju oseb, ki potrebujejo zaščito, ter poudarja potencial pobude OR z naslovom Mesta in regije za vključevanje; predlaga, naj Evropska komisija upošteva dobre prakse v regijah in mestih pri vključevanju, da bi razširila njihovo uporabo tudi drugje, spodbudila nastajanje novih pobud in prispevala h konstruktivnejši javni razpravi o zakonodaji o azilu in migracijah;

18. poziva k izvajanju in oblikovanju učinkovitih politik sodelovanja s tretjimi državami. V ta namen mora EU razviti novo strategijo za podporo trajnostnemu razvoju teh držav, zlasti afriških, tako da bo na podlagi pobud s področja zdravja, proizvodnje, izobraževanja, usposabljanja, gradnje infrastrukture ter trajnostnega in demokratičnega gospodarskega napredka spodbujala trajnostni gospodarski razvoj in demokratične procese, kar bo omogočilo, da njihovim prebivalcem ne bo treba migrirati;

19. pričakuje, da se bodo prostovoljne ponudbe lokalne in regionalne ravni za sprejem posebej ranljivih oseb v okviru pakta o migracijah in azilu bolj priznavale;

20. pozdravlja akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027 kot nujno dopolnilo novega pakta o migracijah in azilu ter vlogo, ki je v njem priznana lokalnim in regionalnim oblastem; z zanimanjem pričakuje izvajanje partnerstva za vključevanje, ki sta ga sklenila Evropska komisija in Evropski odbor regij;

21. meni, da so ukrepi pred odhodom in pred prihodom neločljivo povezani z učinkovitim razvojem zakonitih migracijskih poti, saj bo akcijski načrt tako lahko izpolnil svoj namen in uspešno zajel vse različne faze procesa vključevanja;

22. poudarja, da morajo imeti lokalne in regionalne oblasti, vključno z makroregionalno ravno, preprostejši in bolj jasen dostop do finančne pomoči EU za integracijo in vključevanje;

23. poudarja, da se je treba proti dezinformacijam o integraciji in migracijah boriti s konkretnimi dejstvi in številkami, ki odvrčajo od diskriminacij, predsodkov, rasizma in ksenofobije. Zato poziva Evropsko komisijo, da v letno poročilo o strateškem predvidevanju zajame rezultate Letnega regionalnega in lokalnega barometra EU, ki na podlagi dokazov med drugim ponazarja tudi posledice migracij in vključevanja za mesta in regije; poziva jo tudi, naj vztraja pri humanistično naravnanih komunikacijskih in informacijskih kampanjah, ki so namenjene gostiteljskim družbam in namen katerih je pojasniti, da je treba migracijska gibanja ustrezno obravnavati in upravljati;

24. odločno podpira namen Komisije, da okrepi boj proti tihotapljenju migrantov in odvrčanje migrantov od življenjsko nevarnih potovanj. V zvezi s tem vztraja, da je treba okrepiti vlogo evropskih agencij in revidirati akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov, v katerem je jasno opredeljena tudi vloga zasebnega reševanja na morju. Nujno je preprečiti, da bi izpolnjevanje pravnih obveznosti (kot je dolžnost reševanja na morju) postalo kaznivo. OR meni, da bi bilo treba sodelovanje pri reševanju na morju usklajevati na evropski ravni in da bi ga morali državni in nedržavni akterji oblikovati v partnerstvu in z medsebojnim spoštovanjem;

25. poziva, naj se posebna pozornost nameni morebitnim žrtvam trgovine z ljudmi (ženskam, mladim, otrokom) in poudarja pomen njihovega ustreznega prepoznavanja, saj je to faza, ko bi se lahko žrtvam trgovine z ljudmi zaradi neustrezne presoje kratile človekove pravice ali vrsta zaščit, ki bi jim jih bilo treba zagotoviti zaradi kršitev, katerih žrtve so. Meni, da je v zvezi s tem usklajevanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter medagencijsko sodelovanje bistvenega pomena v procesu odkrivanja, zgodnjega prepoznavanja in začetne pomoči, katerega cilj je popolna vključenost in integracija, da bi se izognili nevarnosti hudega izkoriščanja ranljivih oseb, kot so morebitne žrtve trgovine z ljudmi. Meni, da je treba za ustrezen sprejem, pri katerem se upoštevajo individualne potrebe žrtev trgovine z ljudmi, njihovo obravnavo izvajati na podlagi individualnih projektov, da se bodo tako spoštovali njihova identiteta, pričakovanja ter osebne sposobnosti in privilegiji. Poudarja, da je medagencijsko sodelovanje, osredotočeno na opolnomočenje žrtev, bistveno za njihovo vključitev v družbo, ki je osnova za njihovo popolno neodvisnost;

26. meni, da lahko države članice cilje pakta o migracijah in azilu, zlasti uresničitev solidarnosti držav članic in celovitega pristopa, ki bi povezal politiko na področju migracij, azila, vključevanja in upravljanja meja, uresničijo le s skupnim delovanjem v okviru skupnega evropskega azilnega sistema in ob večjem upoštevanju interesov in zmožnosti vseh držav v solidarnostnem sistemu. Potrjuje, da so predlogi v okviru pakta v skladu z načelom subsidiarnosti, določenim v členu 5 PEU, saj cilja/ciljev predlaganega ukrepa – reforme skupnega evropskega azilnega sistema – države članice ne morejo zadovoljivo doseči ter se zaradi obsega in učinkov te uredbe lažje doseže(jo) na ravni Unije in ker ima predlagani ukrep v primerjavi z ukrepi na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni jasne koristi. Spominja tudi, da je treba spoštovati načelo sorazmernosti.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Predlog uredbe o vzpostavitvi rezerve za prilagoditev na brexit

(2021/C 175/07)

Glavni poročevalec: Loïg CHESNAIS-GIRARD (FR/PES),
predsednik regionalnega sveta, Bretanja

Referenčni dokument: COM(2020) 854 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irsko (v nadaljnjem besedilu: Združeno kraljestvo) je 1. februarja 2020 izstopilo iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom); EU in Euratom sta v nadaljnjem besedilu skupaj poimenovana Unija, z navedenim datumom pa je začelo teči prehodno obdobje. To časovno omejeno obdobje je bilo dogovorjeno v okviru Sporazuma o izstopu ⁽¹⁾ in naj bi trajalo do 31. decembra 2020. V prehodnem obdobju sta Unija in Združeno kraljestvo začela uradna pogajanja o prihodnjih odnosih. ⁽¹⁾ Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irsko iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31.1.2020, str. 7).	Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irsko (v nadaljnjem besedilu: Združeno kraljestvo) je 1. februarja 2020 izstopilo iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom); EU in Euratom sta v nadaljnjem besedilu skupaj poimenovana Unija, z navedenim datumom pa je začelo teči prehodno obdobje. To časovno omejeno obdobje je bilo dogovorjeno v okviru Sporazuma o izstopu ⁽¹⁾ in se je končalo 31. decembra 2020. V prehodnem obdobju sta Unija in Združeno kraljestvo začela uradna pogajanja o prihodnjih odnosih. ⁽¹⁾ Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irsko iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31.1.2020, str. 7).

Predlog spremembe 2

Doda se uvodna izjava 2a

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Pogajanja med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom so se 24. decembra 2020 zaključila s sklenitvijo sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irsko na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o trgovini in sodelovanju) ⁽¹⁾, ki opredeljuje njune prihodnje odnose in je začasno začel veljati 1. januarja 2021. Sporazum o trgovini in sodelovanju na področju ribištva določa prehodno obdobje petih let in pol, tj. do 30. junija 2026, in uvaja postopno zmanjšanje ribolovnih dejavnosti v vodah

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	Združenega kraljestva. To bo verjetno povzročilo korenite spremembe v celotni vrednostni verigi ribištva in strukturi gospodarstva obalnih območij nekaterih regij. ⁽¹⁾ Sporazum o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska na drugi strani (UL L 444, 31.12.2020, str. 14).

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 3

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Unija se je zavezala, da bo ublažila gospodarski vpliv izstopa Združenega kraljestva iz Unije in pokazala solidarnost z vsemi državami članicami, zlasti tistimi, ki so v teh izjemnih okoliščinah najbolj prizadete .	Unija se je zavezala, da bo ublažila negativni gospodarski in socialni vpliv izstopa Združenega kraljestva iz Unije in pokazala solidarnost z vsemi državami članicami ter vsemi prizadetimi regijami in gospodarskimi sektorji v teh izjemnih okoliščinah.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 5

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Za namene prispevanja k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji je primerno, da se države članice pri oblikovanju podpornih ukrepov osredotočijo zlasti na regije, območja in lokalne skupnosti, vključno s tistimi, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti v vodah Združenega kraljestva, na katere bo imel izstop Združenega kraljestva verjetno najbolj negativen vpliv. Države članice bodo morda morale sprejeti posebne ukrepe, zlasti za podporo podjetjem in gospodarskim sektorjem, na katere je izstop negativno vplival. Zato je primerno oblikovati neizčrpen seznam vrst ukrepov, ki bodo najverjetneje dosegli ta cilj.	Za namene prispevanja k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji je primerno, da se države članice pri oblikovanju podpornih ukrepov osredotočijo zlasti na regije, območja in lokalne skupnosti, vključno s tistimi, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti v vodah Združenega kraljestva, na katere bo imel izstop Združenega kraljestva verjetno najbolj negativen vpliv, in zagotovijo uravnoteženo porazdelitev podpore med vse prizadete regije . Države članice bodo morda morale sprejeti posebne ukrepe, zlasti za podporo podjetjem in gospodarskim sektorjem, na katere je izstop negativno vplival. Zato je primerno oblikovati neizčrpen seznam vrst ukrepov, ki bodo najverjetneje dosegli ta cilj.

Predlog spremembe 5

Uvodna izjava 5

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	<i>Nekateri gospodarski sektorji so še posebej izpostavljeni. Na nekaterih območjih, ki so močno odvisna od strank iz Združenega kraljestva, se pričakuje velik upad turističnih dejavnosti. Pravila o prebivanju za državljane lahko ogrozijo običajne prakse gibanja in trgovanja med posameznimi območji, pa tudi demografsko ravnovesje v nekaterih regijah. Trgovinske dejavnosti so odvisne od sposobnosti podjetij in vrednostnih verig, da vključijo nove zahteve iz sporazuma. Čeprav so posledice za nekatere sektorje že vidne, na primer pri oskrbi z zelo svežimi izdelki, pa so številni učinki še neznani zaradi zdravstvenih razmer, povezanih s COVID-19, ali zato, ker se vse določbe še ne izvajajo v praksi.</i>

Predlog spremembe 6

Uvodna izjava 6

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Hkrati je pomembno, da se jasno opredelijo vsi primeri izključenosti iz podpore iz rezerve. Rezerva bi morala iz podpore izključiti davek na dodano vrednost, saj ta predstavlja prihodek države članice, ki izravna s tem povezane stroške proračuna države članice. Da bi bila uporaba omejenih virov čim bolj učinkovito osredotočena, tehnična pomoč, ki jo uporabljajo telesa, odgovorna za izvrševanje rezerve, ne bi smela biti upravičena do podpore iz rezerve. V skladu s splošnim pristopom za kohezijsko politiko se izdatki, povezani s premestitvami ali ki so v nasprotju z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom, ne bi smeli podpirati.	Hkrati je pomembno, da se jasno opredelijo vsi primeri izključenosti iz podpore iz rezerve. Rezerva bi morala iz podpore izključiti davek na dodano vrednost, razen če ni izterljiv na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV, saj DDV predstavlja prihodek države članice, ki izravna s tem povezane stroške proračuna države članice. V skladu s splošnim pristopom za kohezijsko politiko se izdatki, povezani s premestitvami ali ki so v nasprotju z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom, ne bi smeli podpirati.

Predlog spremembe 7

Uvodna izjava 14

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
V skladu z odstavkoma 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 je treba rezervo oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati pretiranemu urejanju in nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam. Te zahteve bi morale, kadar je ustrezno, vključevati merljive kazalnike kot osnovo za oceno rezerve.	V skladu z odstavkoma 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 je treba rezervo oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati pretiranemu urejanju in nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam ter lokalnim in regionalnim oblastem . Te zahteve bi morale, kadar je ustrezno, vključevati merljive kazalnike kot osnovo za oceno rezerve.

Predlog spremembe 8

Uvodna izjava 15

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Da se zagotovi enaka obravnava vseh držav članic in doslednost pri ocenjevanju vlog, bi morala Komisija vloge oceniti v paketu. Zlasti bi morala proučiti upravičenost in točnost prijavljenih izdatkov, neposredno povezavo med izdatki in ukrepi, sprejetimi za ublažitev posledic izstopa, in ukrepe, ki jih je zadevna država članica uvedla za izogibanje dvojnemu financiranju. Komisija bi morala ob oceni vlog za finančni prispevek iz rezerve obračunati izplačano predfinanciranje in zahtevati vračilo neporabljenega zneska. Da bi se podpora osredotočila na države članice, ki jih je izstop najbolj prizadel, bi bilo treba, kadar izdatki v zadevni državi članici, ki jih je Komisija sprejela kot upravičene, presegajo znesek, izplačan kot predfinanciranje, in 0,06 % nominalnega bruto nacionalnega dohodka (BND) zadevne države članice za leto 2021, omogočiti, da se dovoli nadaljnja dodelitev iz rezerve zadevni državi članici v okviru razpoložljivih finančnih virov. Glede na obseg pričakovanega ekonomskega šoka bi bilo treba predvideti možnost, da se zneski, vrnjeni iz predfinanciranja, uporabijo za povračilo dodatnih izdatkov držav članic.	Da se zagotovi enaka obravnava vseh držav članic in doslednost pri ocenjevanju vlog, bi morala Komisija vloge oceniti v paketu. Zlasti bi morala proučiti upravičenost in točnost prijavljenih izdatkov, neposredno povezavo med izdatki in ukrepi, sprejetimi za ublažitev posledic izstopa, in ukrepe, ki jih je zadevna država članica uvedla za izogibanje dvojnemu financiranju. Hkrati je treba poskrbeti za sektorsko in geografsko razčlenitev izdatkov na ravni NUTS 2, vključno z najbolj oddaljenimi regijami. Komisija bi morala ob oceni vlog za finančni prispevek iz rezerve obračunati izplačano predfinanciranje in zahtevati vračilo neporabljenega zneska. Da bi se podpora osredotočila na države članice, ki jih je izstop najbolj prizadel, bi bilo treba, kadar izdatki v zadevni državi članici, ki jih je Komisija sprejela kot upravičene, presegajo znesek, izplačan kot predfinanciranje, in 0,06 % nominalnega bruto nacionalnega dohodka (BND) zadevne države članice za leto 2021, omogočiti, da se dovoli nadaljnja dodelitev iz rezerve zadevni državi članici v okviru razpoložljivih finančnih virov. Glede na obseg pričakovanega ekonomskega šoka bi bilo treba predvideti možnost, da se zneski, vrnjeni iz predfinanciranja, uporabijo za povračilo dodatnih izdatkov držav članic.

Predlog spremembe 9

Uvodna izjava 16

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Za zagotovitev pravilnega delovanja deljenega upravljanja bi morale države članice vzpostaviti sistem upravljanja in nadzora, imenovati telesa, odgovorna za upravljanje rezerve, ter o njih obvestiti Komisijo in ločeno neodvisno revizijsko telo. Zaradi poenostavitve lahko države članice uporabijo obstoječa imenovana telesa in sisteme, vzpostavljene za upravljanje in nadzor financiranja kohezijske politike ali Solidarnostnega sklada Evropske unije. Treba je določiti odgovornosti držav članic in posebne zahteve za imenovana telesa.	Za zagotovitev pravilnega delovanja deljenega upravljanja bi morale države članice vzpostaviti sistem upravljanja in nadzora, imenovati telesa, odgovorna za upravljanje rezerve na nacionalni ali regionalni ravni , ter o njih obvestiti Komisijo in ločeno neodvisno revizijsko telo. Zaradi poenostavitve bi morale države članice uporabiti obstoječa imenovana telesa in sisteme, vzpostavljene za upravljanje in nadzor financiranja kohezijske politike ali Solidarnostnega sklada Evropske unije. Treba je določiti odgovornosti držav članic in posebne zahteve za imenovana telesa. Države članice zagotovijo sodelovanje ustreznih lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju in spremljanju sklada, zlasti v telesih za spremljanje, če vanje še niso vključene.

Predlog spremembe 10

Uvodna izjava 19

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
(19) Za večjo preglednost uporabe prispevka Unije bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti končno poročilo o izvrševanju rezerve.	(19) Za večjo preglednost uporabe prispevka Unije bi morala Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu, Odboru regij in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predložiti končno poročilo o izvrševanju rezerve;

Predlog spremembe 11

Člen 2

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:	V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
(1) „referenčno obdobje“ pomeni referenčno obdobje iz točke (a) člena 63(5) finančne uredbe, ki traja od 1. julija 2020 do 31. decembra 2022;	(1) „referenčno obdobje“ pomeni referenčno obdobje iz točke (a) člena 63(5) finančne uredbe, ki traja od 1. julija 2020 do 31. decembra 2022;
(2) „pravo, ki se uporablja“, pomeni pravo Unije in nacionalno pravo v zvezi z njegovo uporabo;	(2) „pravo, ki se uporablja“, pomeni pravo Unije in nacionalno pravo v zvezi z njegovo uporabo;

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
(3) „nepravilnost“ pomeni vsako kršitev prava Unije ali nacionalnega prava v zvezi z uporabo te uredbe, ki je posledica delovanja ali opustitve s strani katerega koli javnega ali zasebnega subjekta, vključenega v izvrševanje rezerve, vključno z organi držav članic, ki zaradi neupravičene postavke izdatkov škoduje ali bi škodovalo proračunu Unije;	(3) „nepravilnost“ pomeni vsako kršitev prava Unije ali nacionalnega prava v zvezi z uporabo te uredbe, ki je posledica delovanja ali opustitve s strani katerega koli javnega ali zasebnega subjekta, vključenega v izvrševanje rezerve, vključno z organi držav članic, ki zaradi neupravičene postavke izdatkov škoduje ali bi škodovalo proračunu Unije;
(4) „skupna stopnja napake“ pomeni vse napake, ugotovljene v vzorcu, deljeno z revizijsko populacijo;	(4) „skupna stopnja napake“ pomeni vse napake, ugotovljene v vzorcu, deljeno z revizijsko populacijo;
(5) „stopnja preostalih napak“ pomeni skupno stopnjo napake, zmanjšano za finančne popravke, ki jih uporabi država članica in katerih namen je zmanjšati tveganja, ki jih je ugotovilo neodvisno revizijsko telo pri svojih revizijah financiranih ukrepov, deljeno z izdatki, ki jih je treba kriti s finančnim prispevkom iz rezerve;	(5) „stopnja preostalih napak“ pomeni skupno stopnjo napake, zmanjšano za finančne popravke, ki jih uporabi država članica in katerih namen je zmanjšati tveganja, ki jih je ugotovilo neodvisno revizijsko telo pri svojih revizijah financiranih ukrepov, deljeno z izdatki, ki jih je treba kriti s finančnim prispevkom iz rezerve.
(6) „premestitev“ pomeni premestitev enake ali podobne dejavnosti ali njenega dela v smislu člena 2(61a) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014.	

Predlog spremembe 12

Člen 4

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
1. Vse države članice so upravičene do podpore iz rezerve.	1. Vse države članice so upravičene do podpore iz rezerve.
2. Največji obseg sredstev za rezervo znaša 5 370 994 000 EUR v tekočih cenah.	2. Največji obseg sredstev za rezervo znaša 6 370 994 000 EUR v tekočih cenah.
3. Sredstva iz odstavka 2 se dodelijo, kot sledi:	3. Sredstva iz odstavka 2 se dodelijo, kot sledi:
(a) znesek predfinanciranja v višini 4 244 832 000 EUR se da na voljo v letu 2021 v skladu s členom 8;	(a) znesek predfinanciranja v višini 4 244 832 000 EUR se da na voljo v letu 2021 v skladu s členom 8;
(b) dodatni zneski v višini 1 126 162 000 EUR se dajo na voljo v letu 2024 v skladu s členom 11.	(b) dodatni zneski v višini 2 126 162 000 EUR se dajo na voljo v letu 2026 v skladu s členom 11.
Zneski iz točke (a) prvega pododstavka tega odstavka se štejejo za predfinanciranje v smislu točke (b)(i) člena 115(2) finančne uredbe.	Zneski iz točke (a) prvega pododstavka tega odstavka se štejejo za predfinanciranje v smislu točke (b)(i) člena 115(2) finančne uredbe.

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	4. Sredstva, pridobljena s predfinanciranjem iz rezerve in dodeljena na podlagi merila za ribištvo (odstavek 2 Priloge I), se uporabljajo izključno za ukrepe za podporo podjetjem ter lokalnim in regionalnim skupnostim, odvisnim od ribolovnih dejavnosti v vodah, ki spadajo v izključno ekonomsko cono Združenega kraljestva, kot je določeno v členu 5(1)(c). 5. Države članice pri opredelitvi podpornih ukrepov, ki se financirajo iz sredstev, dodeljenih v skladu z merilom trgovine z Združenim kraljestvom (odstavek 2 Priloge I), upoštevajo relativni pomen neto trgovine za posamezno regijo (NUTS 2). Ta trgovina v vsakem primeru vključuje turistične storitve.

Predlog spremembe 13

Doda se nov člen 4a

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	Postopek posvetovanja 1. Vsaka država članica v skladu z nacionalnim pravnim okvirom vzpostavi dialog na več ravneh vsaj z lokalnimi in regionalnimi oblastmi na najbolj prizadetih območjih. Ta postopek posvetovanja temelji na načelu partnerstva v okviru kohezijske politike. Nanaša se na opredelitev in izvajanje ukrepov, ki se podpirajo iz rezerve. 2. Način posvetovanja in vključevanja lokalnih in regionalnih oblasti bo država članica določila v [novi Prilogi IV].

Obrazložitev

Postopek posvetovanja bi moral biti bistven del odločanja o dodelitvi teh sredstev. Lokalne in regionalne oblasti bi morale biti vključene v postopek posvetovanja v skladu s postopki v okviru kohezijske politike.

Predlog spremembe 14

Člen 5(1)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Upravičenost 1. Finančni prispevek iz rezerve podpira le javnofinancijske odhodke, ki so neposredno povezani z ukrepi, ki jih države članice posebej sprejmejo za prispevanje k ciljem iz člena 3, in lahko zajema zlasti:	Upravičenost 1. Finančni prispevek iz rezerve podpira le javnofinancijske odhodke, ki so neposredno povezani z ukrepi, ki jih države članice posebej sprejmejo za prispevanje k ciljem iz člena 3, in lahko zajema zlasti:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) ukrepe za pomoč podjetjem in lokalnim skupnostim, na katere je izstop negativno vplival; (b) ukrepe za podporo najbolj prizadetim gospodarskim sektorjem; (c) ukrepe za podporo podjetjem in lokalnim skupnostim, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti v vodah Združenega kraljestva; (d) ukrepe za podporo zaposlovanju, vključno s shemami skrajšanega delovnega časa, prekvalifikacije in usposabljanja v prizadetih sektorjih; (e) ukrepe za zagotavljanje delovanja mejnega, carinskega, sanitarnega in fitosanitarnega, varnostnega in ribiškega nadzora ter pobiranja posrednih davkov, vključno z dodatnim osebjem in infrastrukturo; (f) ukrepe za olajšanje delovanja ureditev certificiranja in izdajanja dovoljenj za proizvode, pomoč pri izpolnjevanju zahtev glede sedeža, olajšanje etiketiranja in označevanja, na primer za namene varnostnih, zdravstvenih in okoljskih standardov, ter za pomoč pri vzajemnem priznavanju; (g) ukrepe komuniciranja, obveščanja in ozaveščanja državljanov in podjetij o spremembah, ki izhajajo iz izstopa, njihovih pravic in obveznosti.	(a) ukrepe za pomoč podjetjem, zlasti malim in srednjim podjetjem, regijam in lokalnim skupnostim, na katere je izstop negativno vplival, vključno z nadomestili za podjetja s precejšnjim upadom prometa zaradi zmanjšane dostopa do trga Združenega kraljestva z uvedbo netarifnih ovir; (b) ukrepe za podporo najbolj prizadetim gospodarskim sektorjem, vključno z naložbami, ki so nujne za reorganizacijo vrednostnih verig; (c) ukrepe za podporo podjetjem ter lokalnim in regionalnim skupnostim, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti v vodah Združenega kraljestva, vključno z naložbami, ki so nujne za prestrukturiranje sektorja; (d) ukrepe za blažitev gospodarskih in družbenih posledic brexita v drugih sektorjih, ki so še posebej prizadeti, kot so turizem, izvoz kmetijskih izdelkov, raziskave in inovacije; (e) ukrepe za podporo zaposlovanju, vključno s shemami skrajšanega delovnega časa, prekvalifikacije in usposabljanja za prizadete sektorje; (f) ukrepe za lažje ponovno vključevanje državljanov, ki so morali zaradi omejitev prostega gibanja delavcev zapustiti Združeno kraljestvo, na trg dela EU; (g) ukrepe za zagotavljanje delovanja mejnega, carinskega, sanitarnega in fitosanitarnega, varnostnega in ribiškega nadzora ter pobiranja posrednih davkov, vključno z dodatnim kvalificiranim osebjem ter dodatno fizično in nematerialno infrastrukturo;

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	(h) ukrepe za olajšanje delovanja ureditev certificiranja in izdajanja dovoljenj za proizvode, pomoč pri izpolnjevanju zahtev glede sedeža, olajšanje etiketiranja in označevanja, na primer za namene varnostnih, zdravstvenih in okoljskih standardov, ter za pomoč pri vzajemnem priznavanju; (i) ukrepe komuniciranja, obveščanja in ozaveščanja državljanov in podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij, o spremembah, ki izhajajo iz izstopa, njihovih pravic in obveznosti; (j) ukrepe za ublažitev motenj, ki jih je povzročil izstop Združenega kraljestva iz programov sodelovanja in izmenjav; (k) ukrepe za zagotovitev dialoga in posvetovanja med najbolj prizadetimi območji in sektorji, da bi omejili nepričakovane posledice motenj med evropskimi in britanskimi partnerji ter ustvarili ugodno okolje za nemoteno in operativno izvajanje Sporazuma o trgovini in sodelovanju; (l) ukrepe za oceno učinka in oceno ukrepov, izvedenih v okviru rezerve.

Predlog spremembe 15

Člen 5(2)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Izdatki so upravičeni, če so nastali in so bili plačani v referenčnem obdobju za ukrepe, ki se izvajajo v zadevni državi članici ali v njeno korist .	Izdatki so upravičeni, če so nastali in so bili plačani v referenčnem obdobju za ukrepe, ki se izvajajo v prizadetih regijah in sektorjih zadevne države članice .

Predlog spremembe 16

Člen 5(3)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Države članice pri oblikovanju podpornih ukrepov upoštevajo različne učinke izstopa Združenega kraljestva iz Unije na različne regije in lokalne skupnosti ter po potrebi osredotočijo podporo iz rezerve na tiste, ki jih je izstop najbolj prizadel.	Države članice pri oblikovanju podpornih ukrepov upoštevajo različne učinke izstopa Združenega kraljestva iz Unije na različne regije in lokalne skupnosti ter po potrebi osredotočijo podporo iz rezerve na tiste, ki jih je izstop najbolj prizadel, pri čemer je treba zagotoviti uravnoteženo porazdelitev sredstev glede na gospodarske posledice v vsaki regiji.

Obrazložitev

Namen predloga spremembe je zagotoviti, da se pri dodeljevanju sredstev iz rezerve upoštevajo gospodarske posledice izstopa Združenega kraljestva iz EU za vsako prizadeto regijo, in doseže uravnotežena porazdelitev sredstev na podlagi dejanske gospodarske škode.

Predlog spremembe 17

Člen 5(4)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Ukrepi iz odstavka 1 so v skladu z veljavnim pravom.	Ukrepi iz odstavka 1 so v skladu z veljavnim pravom, razen izjem iz člena [nov člen 6] .

Predlog spremembe 18

Člen 5(5)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Ukrepi, upravičeni v skladu z odstavkom 1, lahko prejmejo podporo v okviru drugih programov in instrumentov Unije, če taka podpora ne krije istih stroškov.	Ukrepi, upravičeni v skladu z odstavkom 1, lahko prejmejo podporo v okviru drugih programov in instrumentov Unije, če taka podpora ne krije istih stroškov. V okviru prizadevanj za preprečevanje dvojnega financiranja je treba v polni meri sodelovati z ustreznimi lokalnimi in regionalnimi organi, ki opravljajo naloge organa upravljanja ali posredniškega organa pri evropskih skladih, in se z njimi posvetovati. Glede morebitne uporabe strukturnih skladov namesto rezerve se je nujno posvetovati z ustreznimi akterji zaradi posledic, ki bi jih to lahko imelo za izvajanje drugih evropskih programov in programov financiranja.

Predlog spremembe 19

Doda se nov člen 5a

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	Državna pomoč 1. Za ribištvo in primarno kmetijsko proizvodnjo se členi 107, 108 in 109 Pogodbe o delovanju Evropske unije ne uporabljajo v zvezi s plačili držav članic, saj ta uredba sodi na področje uporabe člena 42 Pogodbe o delovanju Evropske unije za pomoč, ki se dodeli izključno na podlagi člena 5 v referenčnem obdobju. 2. Nacionalne določbe, ki vzpostavljajo javno financiranje, ki presega določbe te uredbe v zvezi s plačili iz odstavka 1, se obravnavajo kot celota na podlagi členov 107, 108 in 109 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Predlog spremembe 20

Člen 6

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Izključitev iz podpore	Izključitev iz podpore
Rezerva ne podpira:	Rezerva ne podpira:
(a) davka na dodano vrednost;	(a) davka na dodano vrednost, razen če ga ni mogoče povrniti v skladu z nacionalno zakonodajo o DDV;
(b) tehnične pomoči za upravljanje in spremljanje rezerve, za obveščanje, komuniciranje in reševanje pritožb v zvezi z rezervo ter za nadzor in revizijo rezerve;	(b) izdatkov, ki podpirajo premestitev, kot je opredeljena v členu 2(6);
(c) izdatkov, ki podpirajo premestitev, kot je opredeljena v členu 2(6);	(c) izdatkov, ki podpirajo premestitev v skladu s členom 2 (61)(a) in členom 14(16) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014, kadar prispevek iz rezerve pomeni državno pomoč;
(d) izdatkov, ki podpirajo premestitev v skladu s členom 14 (16) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014, kadar prispevek iz rezerve pomeni državno pomoč.	(d) upravičencev s sedežem v tretji državi.

Predlog spremembe 21

Člen 7(5)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Z odstopanjem od člena 12 finančne uredbe se neporabljene odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil na podlagi te uredbe samodejno prenesejo v naslednje leto in se lahko porabijo do 31. decembra 2025 . Prenesene odobritve se v naslednjem proračunskem letu porabijo najprej.	Z odstopanjem od člena 12 finančne uredbe se neporabljene odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil na podlagi te uredbe samodejno prenesejo v naslednje leto in se lahko porabijo do 31. decembra 2026 . Prenesene odobritve se v naslednjem proračunskem letu porabijo najprej.

Predlog spremembe 22

Člen 8(3)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Komisija izplača predfinanciranje v 60 dneh od datuma sprejetja izvedbenega akta iz odstavka 2. Obračuna se v skladu s členom 11.	Komisija izplača predfinanciranje v 45 dneh od datuma sprejetja izvedbenega akta iz odstavka 2. Obračuna se v skladu s členom 11.

Predlog spremembe 23

Člen 10(1)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Vloga temelji na predlogi iz Priloge II. Vloga vključuje informacije o skupnih javnofinančnih odhodkih, ki so jih imele in plačale države članice, ter vrednosti kazalnikov izločka za podprte ukrepe. Vlogi se priložijo dokumenti iz odstavkov 5, 6 in 7 člena 63 finančne uredbe ter poročilo o izvrševanju.	Vloga temelji na predlogi iz Priloge II. Vloga vključuje informacije o skupnih javnofinančnih odhodkih, ki so jih imele in plačale države članice, ter teritorialno razčlenitev izdatkov na ravni NUTS 2 in vrednosti kazalnikov izločka za podprte ukrepe. Vlogi se priložijo dokumenti iz odstavkov 5, 6 in 7 člena 63 finančne uredbe ter poročilo o izvrševanju.

Predlog spremembe 24

Člen 10(2)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Poročilo o izvrševanju rezerve vključuje: (a) opis gospodarskih in socialnih učinkov izstopa Združenega kraljestva iz Unije, vključno z opredelitvijo najbolj prizadetih regij, območij in sektorjev; (b) opis ukrepov, sprejetih za ublažitev negativnih posledic izstopa Združenega kraljestva iz Unije, obsega, v katerem so ti ukrepi ublažili regionalni in sektorski vpliv iz točke (a), in načina njihovega izvajanja; (c) utemeljitev upravičenosti nastalih in plačanih izdatkov ter njihove neposredne povezave z izstopom Združenega kraljestva iz Unije;	Poročilo o izvrševanju rezerve vključuje: (a) opis gospodarskih in socialnih učinkov izstopa Združenega kraljestva iz Unije, vključno z opredelitvijo najbolj prizadetih regij, območij in sektorjev; finančna ocena se opravi v stalnih eurih; (aa) opis posvetovanja, ki je potekalo z najbolj prizadetimi regijami in sektorji v času priprave ukrepov in njihovega izvajanja, v skladu z [novim členom 5]; (b) opis ukrepov, sprejetih za ublažitev negativnih posledic izstopa Združenega kraljestva iz Unije, obsega, v katerem so ti ukrepi ublažili regionalni in sektorski vpliv iz točke (a), in načina njihovega izvajanja; (c) utemeljitev upravičenosti nastalih in plačanih izdatkov ter njihove neposredne povezave z izstopom Združenega kraljestva iz Unije;

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
(d) opis ukrepov, sprejetih za preprečevanje dvojnega financiranja in zagotavljanje dopolnjevanja z drugimi instrumenti Unije in nacionalnim financiranjem;	(d) opis ukrepov, sprejetih za preprečevanje dvojnega financiranja in zagotavljanje dopolnjevanja z drugimi instrumenti Unije in nacionalnim financiranjem;
(e) opis prispevka ukrepov k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.	(e) opis prispevka ukrepov k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje.

Predlog spremembe 25

Člen 13(1)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Upravljanje in nadzor	Upravljanje in nadzor
Države članice pri opravljanju nalog, povezanih z izvrševanjem rezerve, sprejmejo vse potrebne ukrepe, vključno z zakonodajnimi, regulativnimi in upravnimi ukrepi, za zaščito finančnih interesov Unije, zlasti:	Države članice pri opravljanju nalog, povezanih z izvrševanjem rezerve, sprejmejo vse potrebne ukrepe, vključno z zakonodajnimi, regulativnimi in upravnimi ukrepi, za zaščito finančnih interesov Unije, zlasti:
(a) imenovanje telesa, odgovornega za upravljanje finančnega prispevka iz rezerve, in neodvisnega revizijskega telesa v skladu s členom 63(3) finančne uredbe ter nadzor nad takimi telesi;	(a) imenovanje telesa ali teles na ustrezni ravni upravljanja, odgovornih za upravljanje finančnega prispevka iz rezerve, in neodvisnega revizijskega telesa v skladu s členom 63(3) finančne uredbe ter nadzor nad takimi telesi;
(b) vzpostavitev sistemov upravljanja in nadzora za rezervo v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja in zagotavljanje učinkovitega delovanja teh sistemov;	(b) vzpostavitev sistemov upravljanja in nadzora za rezervo v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja in zagotavljanje učinkovitega delovanja teh sistemov;
(c) priprava opisa sistema upravljanja in nadzora v skladu s predlogo iz Priloge III, posodabljanje opisa in njegovo dajanje na voljo Komisiji na njeno zahtevo;	(c) priprava opisa sistema upravljanja in nadzora v skladu s predlogo iz Priloge III, posodabljanje opisa in njegovo dajanje na voljo Komisiji na njeno zahtevo;
(d) obveščanje Komisije o identiteti imenovanih teles in telesa, ki se mu izplača predfinanciranje, ter potrditev, da so bili pripravljene opisi sistemov, in sicer v treh mesecih po začetku veljavnosti te uredbe;	(d) obveščanje Komisije o identiteti imenovanih teles in telesa, ki se mu izplača predfinanciranje, ter potrditev, da so bili pripravljene opisi sistemov, in sicer v treh mesecih po začetku veljavnosti te uredbe;
(e) zagotavljanje, da izdatki, ki se podpirajo v okviru drugih programov in instrumentov Unije, niso vključeni v podporo iz rezerve;	(e) zagotavljanje, da izdatki, ki se podpirajo v okviru drugih programov in instrumentov Unije, niso vključeni v podporo iz rezerve;

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
(f) preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti in goljufij ter preprečevanje nasprotja interesov, tudi z uporabo enotnega orodja za podatkovno rudarjenje, ki ga zagotovi Komisija ;	(f) preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti in goljufij ter preprečevanje nasprotja interesov;
[...]	[...]

Predlog spremembe 26

Člen 13(3)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Telo, odgovorno za upravljanje finančnega prispevka iz rezerve:	Telo ali telesa, odgovorna za upravljanje finančnega prispevka iz rezerve:
(a) zagotovi delovanje uspešnega in učinkovitega sistema notranje kontrole;	(a) zagotovijo delovanje uspešnega in učinkovitega sistema notranje kontrole;
(b) določi merila in postopke za izbiro ukrepov, ki se bodo financirali, ter pogoje za finančni prispevek iz rezerve;	(b) določijo merila in postopke za izbiro ukrepov, ki se bodo financirali, ter pogoje za finančni prispevek iz rezerve;
(c) preveri , ali se ukrepi, financirani iz rezerve, izvajajo v skladu z veljavnim pravom in pogoji za finančni prispevek iz rezerve ter ali izdatki temeljijo na preverljivi podporni dokumentaciji;	(c) preverijo , ali se ukrepi, financirani iz rezerve, izvajajo v skladu z veljavnim pravom in pogoji za finančni prispevek iz rezerve ter ali izdatki temeljijo na preverljivi podporni dokumentaciji;
(d) vzpostavi učinkovite ukrepe za preprečevanje dvojnega financiranja istih stroškov iz rezerve in drugih virov financiranja Unije;	(d) vzpostavijo učinkovite ukrepe za preprečevanje dvojnega financiranja istih stroškov iz rezerve in drugih virov financiranja Unije;
(e) zagotovi naknadno objavo v skladu z odstavki 2 do 6 člena 38 finančne uredbe;	(e) zagotovijo naknadno objavo v skladu z odstavki 2 do 6 člena 38 finančne uredbe;
(f) uporablja računovodski sistem za beleženje in shranjevanje podatkov v elektronski obliki o nastalih izdatkih, ki se krijejo s finančnim prispevkom iz rezerve, pri čemer pravočasno zagotavlja točne, popolne in zanesljive podatke;	(f) uporabljajo računovodski sistem za beleženje in shranjevanje podatkov v elektronski obliki o nastalih izdatkih, ki se krijejo s finančnim prispevkom iz rezerve, pri čemer pravočasno zagotavljajo točne, popolne in zanesljive podatke;
(g) pet let po roku za predložitev vloge za finančni prispevek hrani vso podporno dokumentacijo v zvezi z izdatki, ki jih bo kril finančni prispevek iz rezerve, in prenese to obveznost v sporazume z drugimi subjekti, ki sodelujejo pri izvrševanju rezerve;	(g) pet let po roku za predložitev vloge za finančni prispevek hranijo vso podporno dokumentacijo v zvezi z izdatki, ki jih bo kril finančni prispevek iz rezerve, in prenesejo to obveznost v sporazume z drugimi subjekti, ki sodelujejo pri izvrševanju rezerve;

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
(h) za namene točke (f) odstavka 1 zbira podatke v elektronski standardizirani obliki, da se omogoči identifikacija prejemnikov finančnega prispevka iz rezerve in njihovih dejanskih lastnikov v skladu s Prilogo III.	(h) za namene točke (f) odstavka 1 zbirajo podatke v elektronski standardizirani obliki, da se omogoči identifikacija prejemnikov finančnega prispevka iz rezerve in njihovih dejanskih lastnikov v skladu s Prilogo III.

Predlog spremembe 27

Člen 16(2)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
Komisija do 30. junija 2027 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvrševanju rezerve.	Komisija do 30. junija 2027 Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu odboru regij in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o izvrševanju rezerve.

Predlog spremembe 28

Priloga I(3)

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
3. Faktor, povezan z ribištvom, se določi na podlagi naslednjih merila in z uporabo naslednjih korakov: a) delež vsake države članice skupne vrednosti rib, ulovljenih v izključni ekonomski coni Združenega kraljestva; b) <i>ti deleži se povečajo za države članice z ribištvom, ki je nadpovprečno odvisno od rib, ulovljenih v izključni ekonomski coni Združenega kraljestva, in se zmanjšajo za tiste, ki imajo nižjo povprečno odvisnost, kot sledi:</i> i) <i>za vsako državo članico je vrednost rib, ulovljenih v izključni ekonomski coni Združenega kraljestva, izražena kot odstotek skupne vrednosti rib, ki jih je ta država članica ulovila, izražena kot indeks povprečja EU (indeks odvisnosti);</i> ii) <i>začetni delež vrednosti rib, ulovljenih v izključni ekonomski coni Združenega kraljestva, se prilagodi tako, da se pomnoži z indeksom odvisnosti države članice;</i> iii) <i>ti prilagojeni deleži se prevrednotijo, da se zagotovi, da vsota deležev vseh držav članic znaša 100 %.</i>	3. Faktor, povezan z ribištvom, se določi na podlagi naslednjega merila in z uporabo naslednjih korakov: a) delež vsake države članice skupne vrednosti rib, ulovljenih v obdobju 2015–2018 v izključni ekonomski coni Združenega kraljestva; b) dobljeni deleži se prevrednotijo, da se zagotovi, da vsota deležev vseh držav članic znaša 100 %.

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
4. Faktor, povezan s trgovino, se dobi z uporabo naslednjih korakov:	4. Faktor, povezan s trgovino, se dobi z uporabo naslednjih korakov:
a) trgovina vsake države članice z Združenim kraljestvom je izražena kot delež trgovine EU z Združenim kraljestvom (trgovina je vsota uvoza in izvoza blaga in storitev);	a) trgovina vsake države članice z Združenim kraljestvom je izražena kot delež trgovine EU z Združenim kraljestvom (trgovina je vsota uvoza in izvoza blaga in storitev, vključen je turizem, niso pa vključene finančne storitve);

Predlog spremembe 29

Doda se Priloga IIIa

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	Priloga IIIa Model za sektorsko in geografsko razčlenitev 1. Opredelitev najbolj prizadetih gospodarskih sektorjev: 2. Opredelitev najbolj prizadetih regij na ravni NUTS 2: Za vsako regijo (vključno z regijami iz člena 349 PDEU): — Klasifikacija NUTS 2 — Ime regije — Prebivalstvo regije (datum) — Regionalni BDP — Obseg trgovanja z Združenim kraljestvom v letu 2019 3. Opis vzpostavljenega partnerskega pristopa: 4. Razvoj strategij: (Navedite sprejete strateške dokumente.) — Splošna strategija: — Regionalne strategije: — Sektorske strategije: 5. Opis vzpostavljenih orodij za spremljanje in ocenjevanje: 6. Razčlenitev izdatkov Plačani znesek Ribištvo Sektorji, na katere vpliva trgovina

<i>Predlog Komisije</i>	<i>Predlog spremembe OR</i>
	7. Geografska razčlenitev izdatkov i. Najbolj prizadete regije na ravni NUTS 2: Klasifikacija NUTS 2 Plačani znesek EUR/prebivalca ii. Znesek brez ciljne geografske usmerjenosti: 8. Prispevek k podnebnim ciljem Odstotek izdatkov: 9. Prispevek k ciljem digitalnega prehoda Odstotek izdatkov:

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. pozdravlja vzpostavitev rezerve za prilagoditev na brexit (v nadaljnjem besedilu: rezerva), katere namen je ublažiti teritorialni učinek izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije. Rezerva je konkreten izraz solidarnosti znotraj EU. Prispevala naj bi k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, kot je razvidno iz pravne podlage (člen 175 PDEU) predloga Komisije;

2. meni, da je sklenitev Sporazuma o trgovini in sodelovanju med Evropsko unijo in Združenim kraljestvom pozitiven izid pogajanj, vendar ima novi okvir odnosov z Združenim kraljestvom velike teritorialne posledice. Ker Sporazum o trgovini in sodelovanju ne zajema vseh možnosti prostocarinskega sporazuma, je kar nekaj evropskih regij še vedno močno izpostavljenih gospodarskim in socialnim posledicam brexita. Te so zlasti velike v regijah, ki so geografsko blizu Združenemu kraljestvu, in v tistih, ki so imele zelo tesne odnose s partnerji iz Združenega kraljestva. Lokalne in regionalne oblasti, gospodarski akterji, med drugim iz turizma, izobraževalni in raziskovalni sektor pa tudi državljani in civilna družba se soočajo s posledicami vzpostavitve novih meja, novih upravnih postopkov in nove zapletenosti v vrednostnih verigah ter ustavitve programov sodelovanja;

3. opozarja na geopolitične posledice Sporazuma o trgovini in sodelovanju, saj so te konkretne za številne lokalne in regionalne oblasti, ki so postale nove zunanje meje Evropske unije. Upravičenost ukrepov za hitrejši potek kontrol in trgovine z blagom ter prestopanja meja za posameznike je zato zelo dobrodošla; poudarja, da bodo lokalne in regionalne naložbe, povezane z nadzorom, v teh novih obmejnih regijah pomagale zaščititi vse evropske državljane znotraj novih meja Evropske unije; poziva Parlament in Svet, naj določita prag minimalne in pravične pokritosti teh regij;

4. poziva, naj se dodatna sredstva, dana na voljo v drugi fazi v skladu s členom 11, povečajo za milijardo EUR, da bi se bolje odzvali na srednjeročne potrebe, v skladu s predlogom OR za podaljšanje obdobja upravičenosti do sredstev iz rezerve;

5. poudarja izpostavljenost ribištva in sektorja morske hrane, za katera velja prehodno obdobje petih let in pol. Poleg novih omejitev, ki so skupne vsem evropskim sektorjem, se ribištvo sooča tudi z neposrednim ogrožanjem vseh ali nekaterih svojih dejavnosti. Zaradi tega je potrebna ocena učinkov, ki je čim bližje regionalnim razmeram, brez nacionalne indeksacije. Doseči je treba pravičnejšo finančno porazdelitev med prizadetimi evropskimi regijami ne glede na velikost države članice;

6. poziva, naj se lokalne in regionalne oblasti umestijo v središče vzpostavljanja tega novega finančnega instrumenta; priporoča uvedbo meril, ki upoštevajo intenzivnost učinkov v posamezni regiji in zagotavljajo pravično porazdelitev sredstev na podlagi obsega gospodarskih posledic v vsaki regiji. Kot je razvidno iz študij OR o posledicah izstopa Združenega kraljestva iz EU, povzemanje učinkov na nacionalni ravni ne odraža njihove intenzivnosti na zelo ozkem lokalnem območju. Lokalne oblasti morajo sodelovati pri ocenjevanju učinkov in oblikovanju ukrepov. To je še toliko bolj pomembno, ker bodo morale lokalne in regionalne oblasti (v skladu s svojimi pristojnostmi) pri nekaterih ukrepih same poseči po predfinanciranju, razviti lokalne strategije za ublažitev posledic brexita in uporabiti del sredstev EU, s katerimi upravljajo. Takšna vključitev lokalnih oblasti bo prispevala k usmerjanju v potrebe in učinkovitemu izvajanju rezerve;

7. prav tako poudarja izpostavljenost regij zaradi izgube trgovinskih priložnosti z Združenim kraljestvom in dejstvo, da Sporazum o trgovini in sodelovanju ne zajema vseh možnosti prostocarinskega sporazuma. To vpliva na številne sektorje in več vrednostnih verig, na primer v turizmu, gostinstvu in agroživilstvu, kar pomeni izgubo delovnih mest na terenu; OR se zaveda, da bo to verjetno imelo dolgotrajne socialno-ekonomske učinke na skupnosti v vseh regijah, zato je treba to nemudoma obravnavati; poudarja tudi, da je rezerva za pripravljenost na brexit edini finančni instrument EU za države članice, regije in sektorje, ki so jih prizadele negativne posledice izstopa Združenega kraljestva iz EU;

8. poziva, naj se obdobje upravičenosti podaljša do junija 2026, saj meni, da evropska solidarnost ne bi smela biti omejena na leti 2021 in 2022, in ugotavlja, da ni predvidenih sredstev za blažitev posledic brexita od leta 2023 dalje;

— opozarja na veliko neskladje med trajanjem prehodnega obdobja za ribištvo in obdobjem upravičenosti do sredstev iz rezerve. Ustrezno podporo za ta sektor bo omogočilo samo podaljšanje obdobja upravičenosti izdatkov do junija 2026. Čeprav je dopolnjevanje z ESPRA nujno, ostaja ta sklad strukturni instrument za izvajanje skupne ribiške politike in ne more upoštevati asimetričnih teritorialnih posledic brexita,

— v zvezi z vzpostavitvijo trajne infrastrukture za kontrole OR ugotavlja, da zaradi zdravstvenih razmer, povezanih s COVID-19, ni mogoče izmeriti dejanskih tokov in takoj začeti z naložbami,

— za nekatere ukrepe ali naložbe so lahko potrebna minimalna obdobja za pripravo ali izvajanje, zaradi katerih zaveze ali plačila pred 31. decembrom 2022 niso možni; OR v zvezi s tem opozarja tako na postopke javnega naročanja kot tudi postopke za zagotovitev skladnosti ukrepov ali naložb s pravili EU ali nacionalnimi pravili v veljavi (ocene teritorialnega učinka, urbanistična dovoljenja, raziskave javnega mnenja, postopki priglasitve državne pomoči ipd.),

— poudarja, da so posledice brexita za posamezne evropske regije različne, zato izrecno pozdravlja prožnost, ki se pušča državam članicam, da lahko oblikujejo ukrepe, ki najbolj ustrezajo njihovim potrebam. Pomembno je, da se lahko pripravijo ukrepi tako v podporo industriji, turizmu, prometu, raziskavam in inovacijam kot tudi kmetijstvu ali agroživilstvu ter da so prilagojeni lokalnim in regionalnim potrebam; OR meni, da je treba v uredbi jasno navesti možno raznolikost področij ukrepanja v okviru rezerve, da se olajšata pravilno razumevanje in uporaba sredstev;

9. meni, da bo imela rezerva ključno vlogo pri podpiranju izvajanja novega pravnega okvira za odnose med EU in Združenim kraljestvom, katerega posledic ni mogoče v celoti opredeliti, zlasti zaradi skupnih učinkov brexita in pandemije COVID-19. To velja tudi za posebna področja, o katerih se je treba še pogajati, kot so finančne storitve in sodelovanje Združenega kraljestva v programu Obzorje Evropa. Upoštevati bo treba tako neugoden kot ugoden razvoj dogodkov;

10. izraža dvom, ali ima javno posvetovanje o rezervi za prilagoditev na brexit, ki ga je 24. februarja 2021 začela Evropska komisija in bo trajalo osem tednov⁽¹⁾, kakršno koli dodano vrednost z vidika dobrega upravljanja, saj je bil zakonodajni predlog predstavljen dva meseca prej, medinstitucionalna pogajanja za sklenitev sporazuma v prvem polletju leta 2021 pa so že zelo napredovala;

11. meni, da je izstop Združenega kraljestva iz EU zelo neobičajen dogodek in da so zato povezave z obstoječimi shemami, kot je Solidarnostni sklad Evropske unije, lahko samo omejene; obžaluje, da predlog Komisije ne odraža načela partnerstva, ki velja za kohezijsko politiko, saj ne zagotavlja jamstev glede vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri upravljanju. Način oblikovanja ukrepov in upravljanja bi moral bolje odražati izraženi namen osredotočanja na teritorialne učinke;

12. meni, da bi bilo treba državam članicam omogočiti prožnost pri opredeljevanju sistemov upravljanja: številu teles in ravni upravljanja (nacionalna, regionalna ali medregionalna). V zameno bodo morale države članice utemeljiti svojo izbiro z vidika subsidiarnosti in predvsem zmogljivosti za odziv na potrebe, osredotočene na nekaterih bolj izpostavljenih območjih in gospodarskih sektorjih. Vsekakor bi bilo treba zagotoviti vključenost regionalne ravni v upravljanje;

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12917-Proposal-for-a-Regulation-Regional-and-urban-Policy>.

13. meni, da brexit zelo pomembno vpliva na zelo različna področja, kot so med drugim ribištvo in morski proizvodi, mobilnost državljanov, usposabljanje, sodelovanje na področju raziskav, razvoja in inovacij, prenos znanja, boj proti podnebnim spremembam, ohranjanje ekosistemov in javno-zasebna partnerstva. Zaradi različne stopnje decentralizacije v posameznih državah članicah se lahko sodelovanje med različnimi upravnimi ravni šteje za potrebno ali za pozitivni dejavnik, ki prispeva k temu, da bodo lahko različne regije presegle negativne posledice brexita; OR poziva, naj se uresniči načelo partnerstva in naj se rezerva za prilagoditev na brexit upravlja v skladu s splošnimi merili za programe deljenega upravljanja med Komisijo, državami članicami ter regionalnimi in lokalnimi oblastmi;

14. predlaga, naj države članice spodbujajo pripravo regionalnih strategij, da bi predvidele časovni raspored izvajanja ukrepov in srednjeročnih sprememb. To bi moralo potekati v skladu z vsemi ustreznimi lokalnimi in regionalnimi politikami. Države članice bi morale ob izplačilu predfinanciranja Evropsko komisijo obvestiti, kako bodo zagotovile sodelovanje in posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v okviru „obveznosti partnerstva“;

15. predlaga, da se vse določbe o vključevanju lokalnih in regionalnih oblasti zajamčijo z mehanizmom obveščanja Evropske komisije; OR posebej priporoča, naj države članice ob povečanju izdatkov obvestijo Evropsko komisijo in ji predložijo novo prilogo, namenjeno sektorski in geografski razčlenitvi izdatkov na ravni regij NUTS 2, ter vanjo vključijo tudi svoj prispevek k doseganju podnebnih ciljev in ciljev digitalnega prehoda. Te kvantitativne in kvalitativne informacije bodo prispevale tudi k oceni rezerve in omogočile, da se pred plačilom dodatnih zneskov, danih na voljo v drugi fazi v skladu s členom 11, oceni uporaba rezerve v vsaki državi članici in preveri izvajanje predlaganega partnerskega pristopa;

16. želi zagotoviti, da bodo lokalne in regionalne oblasti, pristojne za organe upravljanja ali posredniške organe v okviru evropskih skladov, vključene v prizadevanja za preprečevanje dvojnega financiranja. Pri odločanju o uporabi strukturnih skladov namesto rezerve pa se bo nasprotno treba posvetovati z ustreznimi akterji glede na posledice, ki bi jih to lahko imelo za izvajanje drugih evropskih ciljev;

17. poziva, naj se predvidi odstotek sredstev, ki se po odobritvi razdelitvenega ključa in meril predhodnega financiranja po potrebi prenesejo na države članice in regije, da bi lahko financirali ustrezne podporne ukrepe, ne da bi bila potrebna predhodna lastna sredstva;

18. poziva k prožnosti na področju državne pomoči, da se zagotovi hitro izvajanje ukrepov in omogočijo zmogljivosti za posredovanje v korist najbolj prizadetih gospodarskih akterjev. Razširitev začasnih ureditev zaradi COVID-19 na neposredne posledice brexita je potrebna v celotnem obdobju upravičenosti izdatkov za prispevek iz rezerve. V ribištvu in kmetijstvu bi se morale določbe, ki se uporabljajo za ESPRA in EKSFP, uporabljati tudi za rezervo;

19. poudarja dejstvo, da na mala in srednja podjetja, ki trgujejo z Združenim kraljestvom, nesorazmerno vplivajo stroški novih upravnih postopkov, povezanih z izvozom v Združeno kraljestvo, glede na njihov promet. Zato bi bilo treba pri razdeljevanju sredstev iz rezerve upoštevati relativne stroške za podjetja;

20. poziva, naj bo upravičen tudi neizterljivi DDV, kot je določeno v Solidarnostnem skladu Evropske unije. Brez te upravičenosti pri številnih ukrepih, ki jih financirajo lokalne in regionalne oblasti, ne bo mogoče 100-odstotno izkoristiti evropske solidarnosti;

21. poziva, naj se izplačilo dodatnih nadomestil v letu 2023 delno poveže z evropsko oceno dejanskega vpliva izstopa Združenega kraljestva iz EU v obdobju 2021–2022, da bi se lahko bolje osredotočili na najbolj prizadete regije in sektorje ter opredelili tiste, ki so bili odpornejši ali so spremembe dobro izkoristili;

22. ponovno poudarja svojo zavezanost nadaljevanju sodelovanja med britanskimi in evropskimi akterji ter se zavzema za to, da bi se s prispevkom iz rezerve podprli tudi evropski partnerji v dialogu, ki ga je treba ohraniti, da bi se izognili sporom, povezanim z izvajanjem Sporazuma o trgovini in sodelovanju, pa tudi gradili prihodnje sodelovanje.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Ustrezne minimalne plače v Evropski uniji

(2021/C 175/08)

Poročevalec:	Peter KAISER (AT/PES), deželni glavar, Koroška
Referenčni dokument:	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o ustreznih minimalnih plačah v Evropski uniji COM(2020) 682 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 21

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Minimalne plače se štejejo za ustrezne, če so poštene glede na porazdelitev plač v državi in če zagotavljajo dostojen življenjski standard. Ustreznost zakonsko določenih minimalnih plač se določi glede na nacionalne socialno-ekonomske razmere, med katerimi so rast zaposlovanja, konkurenčnost ter regionalni in sektorski razvoj. Ustreznost zakonsko določenih minimalnih plač bi bilo treba oceniti vsaj glede na njihovo kupno moč, spremembe produktivnosti in njihovo razmerje do ravni, porazdelitve in rasti bruto plač. Pri oceni ustreznosti minimalne plače glede na bruto raven plač se lahko upoštevajo kazalniki, ki se običajno uporabljajo na mednarodni ravni, denimo 60 % bruto mediane plače in 50 % bruto povprečne plače.	Minimalne plače se štejejo za ustrezne, če so poštene glede na porazdelitev plač v državi in če zagotavljajo dostojen življenjski standard. Ustreznost zakonsko določenih minimalnih plač se določi glede na nacionalne socialno-ekonomske razmere, med katerimi so rast zaposlovanja, konkurenčnost ter regionalni in sektorski razvoj. Ustreznost zakonsko določenih minimalnih plač bi bilo treba oceniti vsaj glede na njihovo kupno moč, spremembe produktivnosti in njihovo razmerje do ravni, porazdelitve in rasti bruto plač. Pri oceni ustreznosti minimalne plače glede na bruto raven plač se upoštevata mednarodno priznana kazalnika 60 % bruto mediane plače in 50 % bruto povprečne plače.

Obrazložitev

Med posvetovanjem se je pokazalo, da sta navedena kazalnika referenčno merilo, ki je sprejemljivo za vse.

Predlog spremembe 2

Člen 3(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„kolektivna pogajanja“ pomenijo vsa pogajanja, ki potekajo med delodajalcem, skupino delodajalcev ali eno ali več organizacijami delodajalcev na eni strani in eno ali več delavskimi organizacijami na drugi strani, za določitev delovnih pogojev in pogojev zaposlitve; in/ali urejanje odnosov med delodajalci in delavci; in/ali urejanje odnosov med delodajalci ali njihovimi organizacijami in delavsko organizacijo ali organizacijami ;	„kolektivna pogajanja“ pomenijo vsa pogajanja, ki potekajo med delodajalcem, skupino delodajalcev ali eno ali več organizacijami delodajalcev na eni strani in enim ali več sindikati na drugi strani, za določitev delovnih pogojev in pogojev zaposlitve; in/ali urejanje odnosov med delodajalci in delavci; in/ali urejanje odnosov med delodajalci ali njihovimi organizacijami in sindikati ;

Obrazložitev

V skladu s socialno zakonodajo EU in obveznostmi EU po mednarodnem pravu so sindikati v kolektivnih pogajanjih partnerji socialnega dialoga. Sveti delavcev na primer nimajo zadostne institucionalne legitimnosti.

Predlog spremembe 3

Člen 4(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice, v katerih pokritost s kolektivnimi pogajanjmi ne zajema vsaj 70 % delavcev, kot so opredeljeni v členu 2, določijo tudi okvir omogočitvenih pogojev za kolektivna pogajanja, bodisi z zakonom po posvetovanju s socialnimi partnerji bodisi v dogovoru z njimi, in pripravijo akcijski načrt za spodbujanje kolektivnih pogajanj. Akcijski načrt se objavi in priglasi Evropski komisiji.	Države članice, v katerih pokritost s kolektivnimi pogajanjmi ne zajema vsaj 70 % delavcev, kot so opredeljeni v členu 2, določijo tudi okvir omogočitvenih pogojev za kolektivna pogajanja, bodisi z zakonom po posvetovanju s socialnimi partnerji bodisi v dogovoru z njimi, in pripravijo akcijski načrt za spodbujanje kolektivnih pogajanj ter za vzpostavitvev in krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev . Akcijski načrt se objavi in priglasi Evropski komisiji.

Obrazložitev

Uskladitev s členom 4(1).

Predlog spremembe 4

Člen 5(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice z zakonsko določenimi minimalnimi plačami sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da predpisovanje in posodabljanje zakonsko določenih minimalnih plač temeljita na merilih za spodbujanje ustreznosti, da bi zagotovile dostojne delovne in življenjske pogoje ter dosegle socialno kohezijo in navzgor usmerjeno konvergenco. Države članice v skladu s svojimi nacionalnimi praksami navedena merila opredelijo bodisi v ustrezni nacionalni zakonodaji, odločbah pristojnih organov ali tristranskih sporazumih. Merila se opredelijo tako, da so trdna in jasna.	Države članice z zakonsko določenimi minimalnimi plačami sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da predpisovanje in posodabljanje zakonsko določenih minimalnih plač temeljita na merilih za spodbujanje ustreznosti, da bi zagotovile dostojne delovne in življenjske pogoje ter dosegle socialno in teritorialno kohezijo in navzgor usmerjeno konvergenco. Na ravni držav članic se v skladu z njihovimi praksami navedena merila opredelijo bodisi v ustrezni nacionalni zakonodaji, odločbah pristojnih organov ali tristranskih sporazumih. Merila se opredelijo tako, da so jasna, in se opremijo s časovnico .

Obrazložitev

Poudari se teritorialna razsežnost.

Predlog spremembe 5

Člen 5(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Nacionalna merila iz odstavka 1 vkjučujejo vsaj naslednje elemente:	Nacionalna merila iz odstavka 1 bi morala vključevati vsaj naslednje elemente:
(a) kupno moč zakonsko določenih minimalnih plač ob upoštevanju življenjskih stroškov ter prispevkov za davke in socialnih prispevkov ;	(a) kupno moč zakonsko določenih minimalnih plač ob upoštevanju življenjskih stroškov glede na harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (HICP) v skladu z Uredbo (EU) 2016/792 ;
(b) splošno raven bruto plač in njihovo porazdelitev;	(b) splošno raven bruto plač in njihovo porazdelitev po sektorjih in regijah NUTS 2 ;
(c) stopnjo rasti bruto plač;	(c) stopnjo rasti bruto plač.
(d) spremembe v produktivnosti dela.	

Obrazložitev

Prispevki za davke in socialni prispevki ter produktivnost dela so praviloma parametri, ki so specifični za posamezno podjetje in niso primerni za ocenjevanje ustreznosti minimalnih plač.

Predlog spremembe 6

Člen 5(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice se pri svoji oceni ustreznosti zakonsko določenih minimalnih plač glede na splošno raven bruto plač opirajo na okvirne referenčne vrednosti, kot so tiste, ki se običajno uporabljajo na mednarodni ravni.	Države članice so še naprej pristojne za določanje višine zakonsko določenih minimalnih plač. Države članice v vsakem primeru zagotovijo, da so zakonsko določene minimalne plače ustrezne in da se uvede proces konvergence – ki se letno pregleduje – da se čim prej doseže spodnja meja vsaj 60 % bruto mediane nacionalne plače za polni delovni čas in 50 % nacionalne bruto povprečne plače za polni delovni čas.

Obrazložitev

Uskladitev s predlogom spremembe 1 v zvezi z uvodno izjavo 21.

Predlog spremembe 7

Člen 6(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice lahko za določene skupine delavcev dovolijo različne ravni zakonsko določene minimalne plače. Te variacije čim bolj omejijo in zagotovijo, da so vse nediskriminatorne, sorazmerne, po potrebi časovno omejene ter objektivno in razumno utemeljene z legitimnim ciljem.	Države članice poskrbijo, da nobena kategorija delavcev ni izključena iz zaščite zakonsko določene minimalne plače.

Obrazložitev

Ne sme biti nikakršnih spodbud, zaradi katerih bi se za določene skupine delavcev določila plača, nižja od zakonsko določene minimalne plače.

Predlog spremembe 8

Člen 6(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice lahko z zakonom dovolijo odbitke, s katerimi se plačilo delavcem zniža na raven, ki je nižja od zakonsko določene minimalne plače. Pri tem zagotovijo, da so ti odbitki od zakonsko določenih minimalnih plač potrebni, objektivno utemeljeni in sorazmerni.	Države članice lahko z zakonom dovolijo odbitke – <i>z odobritvijo socialnih prejemkov ali prejemkov v naravi</i> –, s katerimi se plačilo delavcem zniža na raven, ki je nižja od zakonsko določene minimalne plače. Pri tem zagotovijo, da so ti odbitki od zakonsko določenih minimalnih plač potrebni, objektivno utemeljeni in sorazmerni. <i>Države članice zagotovijo, da se napitnine, nadure in druga dodatna plačila izključijo iz izračuna zakonsko določenih minimalnih plač in se izplačajo poleg njih.</i>

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 9

Člen 9

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Javna naročila Države članice v skladu z Direktivo 2014/24/EU, Direktivo 2014/25/EU in Direktivo 2014/23/EU sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da gospodarski subjekti pri izvajanju pogodb o javnih naročilih ali koncesijskih pogodb upoštevajo <i>plače</i> , določene s kolektivnimi pogodbami za zadevni sektor in geografsko območje, ter zakonsko določene minimalne plače, kjer te obstajajo.	Javna naročila Države članice v skladu z Direktivo 2014/24/EU, Direktivo 2014/25/EU in Direktivo 2014/23/EU sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da gospodarski subjekti pri izvajanju pogodb o javnih naročilih ali koncesijskih pogodb upoštevajo <i>plačila in druge delovne pogoje</i> , določene s kolektivnimi pogodbami za zadevni sektor in geografsko območje, ter zakonsko določene minimalne plače, kjer te obstajajo, <i>in pravico do kolektivnih pogajanj. Države članice zagotovijo tudi, da morajo gospodarski subjekti kot pogoj za oddajo javnih naročil izpolnjevati zahteve glede plač in drugih delovnih pogojev, določenih z zakoni in/ali kolektivnimi pogodbami, spoštovati pravico do kolektivnih pogajanj ter priznavati sindikate in se pogajati z njimi.</i>

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. pozdravlja, da se je Komisija na področju minimalne plače odločila za spremembo usmeritve, v skladu s katero so ustrezne minimalne plače temeljna pravica in ključni element socialnega, pravičnega in trajnostnega tržnega gospodarstva, na katerem temelji evropski notranji trg. Gospodarski, socialni in družbeni stroški plačnega dampinga in razlik v plačah v Evropski uniji daleč presegajo morebitne kratkoročne dobičke podjetij;
2. pozdravlja, da predlog Komisije omogoča evropske okvirne pogoje za večjo pokritost s kolektivnimi pogajanjmi ter pravične in ustrezne minimalne plače, ki zlasti preprečujejo revščino zaposlenih; poudarja namen predloga Komisije, da se vzpostavi okvir za ustrežnejše minimalne plače in boljši dostop delavcev do zajamčenih minimalnih plač, ki upošteva posebnosti nacionalnih sistemov ter avtonomijo in pogodbeno svobodo socialnih partnerjev. Predlog Komisije upošteva pretekle zahteve OR in ne predstavlja pavšalne rešitve ter temelji na predpostavki, s katero se strinja OR, da so „[d]obro delujoča kolektivna pogajanja in celovite kolektivne pogodbe [...] glavna metoda za zagotavljanje poštenih plač in določitev drugih delovnih pogojev, saj delavci in delodajalci svoj sektor in regijo poznajo najbolje“⁽¹⁾;
3. ugotavlja, da so do roka 21. januarja 2021 trije od dvajsetih nacionalnih parlamentov, ki so obravnavali predlog Komisije, predložili obrazložena mnenja v okviru mehanizma za nadzor subsidiarnosti;
4. meni, da se s predlogom Komisije izvajajo evropski cilji spodbujanja socialne in teritorialne kohezije ter preprečevanja izkrivljanja konkurence (člen 3 PEU) ter da je ta nadaljevanje evropskega stebra socialnih pravic (načelo 6)⁽²⁾ in Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (člen 31), Evropske socialne listine (člen 4) in Konvencije št. 131 Mednarodne organizacije dela. To je zlasti pomembno za območja, kjer razlike v minimalni plači v EU povzročajo neuravnotežene migracijske tokove znotraj EU, ki lahko destabilizirajo lokalno skupnost in negativno vplivajo na demografsko sliko v regiji izvora;
5. poudarja, da je navzgor usmerjena konvergenca na področju minimalnih plač izjemno nujna tudi zaradi ugotovitve, da so nizke plače še vedno značilne za zaposlovanje v Evropski uniji. Po ocenah vsak šesti delavec prejema nizko plačo. V mnogih državah članicah v zadnjih letih nizke plače niso rasle skupaj z drugimi plačami, zaradi česar so se povečale razlike v plačah. Delež delavcev, ki jim grozi revščina, se je z 8,3 % leta 2010 povečal na 9,3 % leta 2018. Poleg tega je epidemija COVID-19 negativno vplivala na plače delavcev, zlasti na tiste z najnižjimi dohodki s področja čistilnih storitev, prodaje na drobno, zdravstva, dolgotrajne oskrbe in bivalne oskrbe. To so sektorji, ki so delno ali v celoti v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti. V spletni raziskavi Eurofounda za leto 2020 je skoraj 40 % vprašanih v EU svoj finančni položaj ocenilo slabše kot pred pandemijo, skoraj polovica pa jih je navedla, da se njihovo gospodinjstvo ne more preživljati (aprila 2020: 47 %). Poleg tega je med prejemniki minimalne plače 59 % žensk, čeprav predstavljajo 48 % vseh zaposlenih v Evropski uniji. To prispeva k razlikam v plačah in pokojninah med spoloma ter revščini zaposlenih pri ženskah⁽³⁾. Navzgor usmerjena konvergenca bi tako pripomogla k zmanjšanju revščine zaposlenih ter razlik v plačah in pokojninah med spoloma;
6. meni, da pravna podlaga, ki jo predlaga Komisija, tj. člen 153 PDEU, v skladu z načelom subsidiarnosti in sodbo Sodišča Evropske unije (C-268/06 Impact, 2008), ne dopušča neposrednega poseganja v določanje plač v Evropski uniji. Predlog Komisije je lahko le proces z opredeljenimi cilji, ki v celoti upošteva obstoječo nacionalno zakonodajo o minimalni plači in vlogo socialnih partnerjev;

⁽¹⁾ Glej točko 31 mnenja OR Močna socialna Evropa za pravičen prehod (poročevalka Anne Karjalainen) (UL C 440, 18.12.2020, str. 42).

⁽²⁾ 6. Plače: Delavci imajo pravico do poštene plače, ki zagotavlja dostojen življenjski standard. Zagotovijo se primerne minimalne plače, ki glede na nacionalne gospodarske in socialne razmere omogočajo izpolnjevanje potreb delavcev in njihovih družin ter hkrati zagotavljajo dostop do zaposlitve in motivacijo za iskanje dela. Preprečuje se revščina zaposlenih.

Plače se določijo na pregleden in predvidljiv način v skladu z nacionalnimi praksami in ob spoštovanju avtonomnosti socialnih partnerjev.

⁽³⁾ Eurofound (2017), In-work poverty in the EU (Revščina zaposlenih v EU), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg.

7. opozarja Komisijo, da je za boj proti revščini zaposlenih potreben večplasten pristop. Že analiza Komisije kaže, da je boj proti revščini zaposlenih kompleksen izziv, pri katerem imajo ključno vlogo tudi drugi dejavniki, kot so davčni sistem, izobraževanje, raven socialnih prejemkov, politika zaposlovanja in spremljanje pozitivne zakonodaje. Ta področja so večinoma v pristojnosti držav članic, zato je uspeh evropskega procesa za ustrezne minimalne plače v veliki meri odvisen od pripravljenosti držav članic, da same prilagodijo zadevne parametre;

8. poudarja, da je Komisija v skladu s členom 154 PDEU pred objavo osnutka izvedla dvostopenjsko posvetovanje s socialnimi partnerji o morebitnih ukrepih EU na področju minimalnih plač. V prvi fazi, med 14. januarjem in 25. februarjem 2020, se je Komisija posvetovala s socialnimi partnerji o potrebi po pobudi o minimalnih plačah in njeni morebitni usmeritvi. V drugi fazi, med 3. junijem in 4. septembrom 2020, se je Komisija posvetovala s socialnimi partnerji o vsebini in izbiri pravnega instrumenta za načrtovani predlog. V predlogu direktive so upoštevani prispevki deležnikov, zlasti pri vprašanju spoštovanja avtonomije socialnih partnerjev. Zato je še posebej pomembno, da Komisija podpre prihodnje krepitev zmogljivosti in avtonomijo socialnih partnerjev na evropski in nacionalni ravni, saj zakonodaja ni zagotovilo moči socialnih partnerjev. Javno mnenje je bilo pridobljeno tudi prek odgovorov na standardno raziskavo Eurobarometra št. 92 (jesen 2019), ki je vsebovala vprašanja o prednostnih nalogah Evropske unije, vključno v zvezi z minimalnimi plačami;

9. meni, da dostojna plača presega zgolj izkoreninjenje skrajne revščine. Njen cilj je zagotoviti, da si ljudje lahko privoščijo osnovni življenjski standard ter sodelujejo v družbenem in kulturnem življenju. Je prilagojena okoliščinam, njen namen pa je preseči plačo pod pragom revščine, da se ljudem omogoči izpolnjevanje osnovnih potreb;

10. poudarja, da so bile na podlagi člena 153(1)(b) PDEU in ob popolnem spoštovanju člena 153(5) že sprejete številne direktive, ki vsebujejo določbe o plači⁽⁴⁾;

11. poudarja, da je treba načelo enakega plačila za enako delo spoštovati v primerih, ko se minimalne plače določijo po sektorjih;

12. odločno podpira dejstvo, da predlog direktive ne vsebuje nikakršne minimalne uskladitve na socialnem področju, in razume, da predlog vsebuje prepoved poslabšanja položaja, če je raven zaščite v državah članicah višja od zajamčene ravni zaščite v predlagani direktivi (člen 16);

13. ugotavlja, da Komisija v svojem predlogu direktive o ustreznih minimalnih plačah iz poglavja II direktive o ustreznih minimalnih plačah izvzema države članice, v katerih so plače določene s kolektivnimi pogodbami;

14. meni, da je evropska dodana vrednost predloga Komisije v tem, da se z njim ustvarja podlaga za dialog z državami članicami, s katerim bi se spodbujala navzgor usmerjena konvergenca na področju minimalnih plač;

15. poudarja močno regionalno razsežnost vprašanja ustreznih minimalnih plač, ki v predlogu Komisije sicer ni dovolj izrazita. Regionalna razsežnost izhaja iz obstoja regionalnih kolektivnih pogodb, močne soodvisnosti med minimalno plačo ter socialno in teritorialno kohezijo ter dejstva, da so lokalne in regionalne oblasti kot delodajalci nenazadnje odgovorni za oblikovanje plač glede na lokalne in regionalne pogoje;

(4) Glej med drugim (1) Direktivo 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL L 204, 26.7.2006, str. 23), (2) Direktivo 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, 28.10.2008, str. 36) in (3) Direktivo (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L 188, 12.7.2019, str. 79).

16. opozarja na študijo „Poštene minimalne plače – lokalni in regionalni vidik“⁽⁵⁾, ki jo je naročil OR. Zlasti poudarja ugotovitev, da splošna uvedba regionalnih minimalnih plač ni vzdržna zaradi različnih razlogov, med drugim zaradi institucionalnih okvirov, pristojnosti in praks, na podlagi katerih se minimalne plače določajo predvsem na nacionalni ravni. Poudarja tudi, da obstajajo številne možnosti, v okviru katerih lahko lokalne in regionalne oblasti uveljavljajo, spodbujajo in spremljajo minimalne plače;

17. opozarja, da je število ljudi v mestih in na podeželju, ki so odvisni od minimalne plače, precej različno, in poudarja, da bo za zadostitev zahtevi po konvergenci v smeri ustrežnejših minimalnih plač treba poiskati inovativne pristope, s katerimi bi lokalnim in regionalnim oblastem pomagali pridobiti potrebna sredstva za njihove proračune, ki jih je pandemija COVID-19 močno prizadela;

18. meni, da bi se lahko priprava akcijskih načrtov za spodbujanje kolektivnih pogajanj v državah članicah, navedena v členu 4(2), konkretnje opisala z navedbo morebitnih elementov tovrstnega akcijskega načrta;

19. načeloma sprašuje, ali bi bilo treba na ravni EU revidirati pojem delavca, uporabljenega v tej direktivi. S sklicevanjem na sodno prakso Sodišča Evropske unije iz leta 1986 (zadeva Lawrie Blum) se ne upošteva pojava novih delovnih razmerij, zlasti prekarnih v platformnem gospodarstvu;

20. v zvezi z javnim naročanjem želi spomniti na sodbo Sodišča v zadevi C-115/14 (z dne 17. novembra 2015), ki navaja, da pravo Unije ne nasprotuje možnosti, da se ponudnika, ki se noče zavezati, da bo zadevnim delavcem izplačeval zakonsko določeno minimalno plačo, izključi iz postopka oddaje javnega naročila⁽⁶⁾;

21. poudarja, da v predlogu direktive ni izrecno navedeno, da bi bilo mogoče spremljanje izvajanja direktive povezati s procesom evropskega semestra, na primer s prilagoditvijo pregleda socialnih kazalnikov; tej možnosti ni naklonjen, dokler se procesa semestra na splošno ne bo temeljito reformiralo v smeri večje preglednosti, demokratičnega upravljanja (vključitve Evropskega parlamenta) ter partnerske vključitve lokalnih in regionalnih oblasti ter socialnih partnerjev;

22. meni, da bi moral proces konvergence v smeri bolj pravičnih minimalnih plač sovpadati s pripravo predloga Komisije za ukrepe za preglednost plač, kar bi bilo med drugim tudi pomembno sredstvo za odpravo razlike v plačilu med spoloma in preprečevanje diskriminatornih praks na podlagi rase, prepričanja, starosti, invalidnosti ali spolne usmerjenosti⁽⁷⁾.

V Bruslju, 19. marca 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁵⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6f084eaa-879e-11eb-ac4c-01aa75ed71a1/language-en>

⁽⁶⁾ Ugotovljeno je bilo, da je zakonodaja regionalne enote države članice, ki ponudnikom in njihovim podizvajalcem nalaga, da se zavežejo, da bodo osebju, ki opravlja storitve, ki so predmet javnega naročila, plačali minimalno plačo, v skladu s pravom EU.

⁽⁷⁾ Glej točko 32 mnenja OR z dne 14. oktobra 2020 „Močna socialna Evropa za pravičen prehod“ (poročevalka Anne Karjalainen).

